

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 1. 450624

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

1/13 Ianuarie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroulu redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Familia Sulin.

Sumariu: Romanse și nuvele: *Condemnata. Tăcere in viață, certare in oara morții.* — Sciințe: *Studiuri asupra dreptului.* — Varietăți: *Apropo de primăvară. O seară la Slănicu. Cătră Lectori.* — Anunciuri.

CONDAMNATA.

I.

Familia Sulin.

Mergĕndu spre satul *** din Besarabia (partea Rusiei) celu mai frumosu spectacolu se disfășură inaintea ochilor. In față, unu dealu acoperitu de liveḑi și vii imbelșugate, in sinul cărora se ḑerescu micele căsuțe ale satului, albe și vesele ca o ḑi de primavară; la dreapta puțin in departare pădurea, a căria verdeață negrindă, aduce călătorului o boare recoroasă din profundimele codrilor ei; la stănga și pe o vălicică din cele mai romantice, se'nalță biserica satului, acăria turnu albind domineză valea, lăsăndu la vederea trecătoriloru crucea sa sclipindâ care cu cât te apropii de satu mărește pe după dealul asupra căruia se intinde drumul.

Pentru a intra in satu, trebue să trecĭ mai ăntâi prin o aleie de plopi, a cărora vĕrfu pare a se inălța până la ceriu; odată această alcie trecută, drumul dă intr'unu feliu de piață, de unde se impartu mai multe cărărușĭ prin satu; la fundul acestei piețe, spre dealu, să infățoșadă o casă de o aparență mai deosebită decăt cele ce se vĕḑu de ordinaru prin satele noastre. — Această casă, incunjurată de unu gardu de cătină, se perde mai cu totul din vedere, sub umbra tufoșilor copaci de care este imprejurată, prin ale cărora crengi acoperite de milioane de frunḑi, unde și unde se vede albindu părețiĭ sei, s'au că să strecoară căte o rază de lumină in timpul nopții.

Nime nu au străbătutu aceste locuri și mai alesu in acele nopți de vară, pe căud luna argintie se'nalță pe firmamentu; pe căud in ḑarea dealului vecinu, focul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

întunerîcului restrînge asupra văilor flacăra sa licurindă: pe când murmura pêrăului din șesu iți scoate unu suspinu; pe când fluerul ciobanului trimete din departare dulcele tonuri a doinei sale; pe când tu călătorule respiri unu aeru plin de viață și de voluptate! Ah! da, nime n'au străbătutu aceste locuri, fără ca inima sa să nu poarte unu dulce doru oare care plăcută aducere aminte!

Luna lui Maiu a anului 1830, începuse de câte-vă ḑile, mai ḑibindă și mai strălucitoare decât tot-de-a-una.

Pe o sară frumoasă ca accle descrise mai sus, pe când o adiere recoroasă repeta freamătul frunḑelor abie inverḑite ale marilor plopi; o brișculiță purtată de unu calu sprintenu respânde zgomotul roatelor sale prin aleia plopilor.

Unu omu in vrâstă ca de 40 ani, conduce calul care, imbolditu la fie-ce momentu, făcè se sboare brișca pe urmele sale.

Astfelu, necunoscutul ajunse curêndu in satu, de unde apoi se indreptâ la poarta casei de la fundul pieței; aici sări din trăsură și prin ajutorul biciuștei sale, redicâ ḑevorul ce inchide poarta care, sgrănțiindu pe țițînele sale se dădù la o parte; in urmă luându calul de căpăstru incepù a străbate curtea, inaintându-se spre casă, acăria fațiadă era iluminată. Abie făcuse vre o căți-va pași și de odată lătratul puternicu a unui câne, veni se dispice tăcerea nopții, ce până atunci nu erà tulburată, decât de șoapta frunḑelor și cântul grierilor.

Ecoul nopții și alu frunḑilor, repetându lătrările câinelui, le făceà să devină infiorătoare. Negreșitu după latrarea lui, trebuea să sfâșie totu ce intâlncà in calea sa; ânsè de odată, lătrările se prifacù in gemete, lingușitoare după care urmâ unu micu monologu intre necunoscutu și câine.

—Bine, bine, ursule; ḑice necunoscutul mângâindu animalul, se vede că anii tei totu nu ți-au schimbatu energia și credința ce ai către stăpânul tău! și ḑicêndu aceste tot inaintà spre casă, nu fără a se impedecà de mai multe ori de ursu, care'i sărea in spete și-i umblà pintre picioarele lui.

Ajungêndu la intrarea casei, se incepù o altă scenă, aici o femee junâ și destul de frumușică, se aruncâ in brațele necunoscutului, dând toate semnele unei vii bucurii, pe cându o copiliță ca de patru până la cinci ani, acățindu-se de ei cu micele sale mănuți strigà pe cât vocea sa ascuțită-i permite:

— O venitu tata, bine-mi pare că o venitu tata! Ce ai cumparatu mata cocuței de la târgu?

Necunoscutul lăsându părechea sa din brațe, apucâ pe copilă care sărise deja după gâtul seu, și după mai multe vorbe și dismerdări, intrără cu toții in casă.

Din cele petrecute și puținele vorbe schimbate, n'au fostu greu a se cunoasce, in aceste trei persoane, pe o singură familie.

Iacov Sulin, capul acestei familii, căsătoritu la vârsta de trei-ḑeci și cinci ani, cu juna Maria care nu putè se aibă decât douè ḑeci ani, căpătâ unu anu după căsătorie, pe mica Elenă, ce am făcuto cunoscută lectorilor nostrii.

Iacov, prin ḑelul și capacitatea sa, din simplu plugaru, ajunsă-se astă-ḑi persoana cea mai deosebită in satu; po o parte comerciul seu de lânuri și vite ilu pusese in relațiuni de afaceri cu multe persoane insemnate, pe de alta, onestitatea și bunatatea sa, ii atrăsăse toată iubirea și oare care respectu, nu numai din partea sătenilor, dar din toată vecinatatea.

Cu unu capitalu aproape la patru mii galbini, unu omu de condițiunea lui Iacov, nu putea se ducă, decât o viață din cele mai mulțemitoare. Și in adevêru Iacov părea omul celu mai fericitu, afară de boala de peptu de care sufere, nimicu nu tulbura aḑurul limpede alu caminului seu. Odată afacerile din afară isprăvite, Iacov nu ave altă fericire, decât micul circu alu familiei sale. Sările, și când erau singuri, toată ocupațiunea lor era pentru mica Elenă pe care o iubeau cu nebunie.

Iacov spunea felurite mici intêmplări, Maria o adorme in cântecele sale, infine tatul și muma, se intreceau in ḑelul lor, pentru a câștiga afecțiunea copilei. Duminicile și in alte ḑile de serbători, după ascultarea leturghiei, Iacov insoțitu de câteva din cunoscințele sale, vinè acasă, unde Maria ii aștepta cu unu prându vrednicu de ori ce musaferu, cât de ilustru ar fi elu!

Dupè prândi, să retrăgeau cu toții in mica grădinuță de lângă casă, acolo sub unu stejaru secularu, Iacov racouta concetățenilor lui, felurite fapte istorice și glorioasă, repurtate de ilustrii noștri strămoși.

Era ceva plăcutu și imposantu tot odată, privindu acești oameni in stracle lor de serbătoare, grupați in jurul lui Iacov, și ascultându vorbele lui cu o religioasă atențiune; Maria avêndu in brață pe mica Elenă, la picioarele căria șede culcatu cu botul intre labe câinele ursu, care nu se despărțea nici odată de mica sa favorită, forma unu complectu tablou, in adevêru pitorescu.

Fericită viață, unde simplicitatea alungă tot ce este falși, și unde imaginațiunea nu are altu țelu decât bincle!

Dar vai! cum noi simpli muritori vom trece acestu paharu, ce se numesce durere, și de care nici singur Crist nu au pututu scapa!!!

II.

Unde lectorul face cunoscința cu doue personage noue.

Acum că am făcutu cunoscință cu această parte a familiei Sulin, permită-ne lectorii nostri, a ne permuta in târgul Chișinău, spre a face cunoscința a doue personage noue ce au a juca unu rolu principalu in istoria noastră.

Iacov Sulin, afară de nevasta și copila lui, mai ave și doi nepoți de sânge: Codrat și Simion Sulin, la vêrsta de patru-spre-ḑece ani cel ântêiu și de trei-spre-ḑece celu alu doile, remași orfani și fără nici o avere, aflară adăpostul lor la unchiul Iacov, care se grăbi a-i lua sub a sa părintească ingrijire.

Codrat și Simion furè dați la scoală și la vrâsta de doue-ḑeci ani, pe csnd Iacov crediì că este timpul, a-i deda la ocupațiuni mai serioase, ii chemâ inaintea sa pe amêndoi: „Dragii mei, eată-vè a„junși la vârsta in care omul este dator „a incepe se muncească. Voi nu mai sun„teți copii, pentru a nu ințelege toată in„țelepciunea ce se cere in această cale „spinoasă. Eată aice, câte doue sute rub„le de fiecare, mergeți și prin munca și „purtarea voastră, faceți a se inmulți. Cu „o bună chibzuință, nu veți intârḑie, a fa„ce trebușoare bune. La toată imprejura„rea ânsè, nu treceți cu vederea pe mo„șul vostru care ve bine cuvinteadă și „care roagă pe bunul Dumneḑeu a vè fi „intru ajutoru.“ Și ḑicêndu aceste, puse in mânele fie căruia câte unu secultețu plinu, și se dispărți de ei, după ce le dădu mai multe consiliuri despre modul cum trebue a se purta in lume.

De la această despărțire, se strecurase șese luni, fără ca Iacob se fi auḑitu macar pomenindu-se de ei.

Este dreptu, că după insurătoarea sa Iacov observase că intre Maria, și mai cu samă intre Codratu, esista unu felu de neințelegere, aproape de ură, că Elena nu ave mai mare spaimă decât Codrat; că câinele ursu, nu vede nici odată pe acești frați fără a mărăi intr'unu chipu amenințetoriu. Ânse ce facu toate aceste nimicuri! Nu suntu ei totdeauna, totu de a casei? Pentru ca Codratu și Simion să nu mai dee pe la unchiul lor, negreșitu trebuea să fie unu altu resonu multu mai mare. Poate că intreprinderele lor au eșitu reu, și se'nroșescu a da ochi cu unchiul lor,.. poate că norocul lor eau pusu mai presusu decâtu acestu unchiu?...

Astfelu își esplica Iacov lipsa nepoților lui; când cu doue ḑile in urmă, mergêndu la Chișinău, spe a se disface de nisce lână, de unde l'am vedutu inturnându-se, de odată se'ntâlni cu Codratu, care eșea din o spițerie. Codratu ave aerul foarte posomoratu, și fie că nu au vêḑutu pe Iacovu, fie că sau prefăcut a nul vede, inainta cu repejune către coltul unei strade, când se văḑù apucatu de mână de către Iacov.

—E! buna ḑioa Codratu, ḑise elu, dar ce dracu te faci se fii așa de nebăgător in samă, incât se nu veḑi pe prietenii tei care te dorescu atât de multu?

—A! unchiul Iacov, buna ḑioa unchiule! me cartă dar ḑeu nu te videam, pricina e că suntu foarte necăjitu cu trebile; respunse Codratu, cu unu tonu pe care nu putemu alu afirma de sinceru.

—Incurcatu până la atâta, incâtu să nu veḑi pe moșul teu, când acest moșu are mai alesu dreptul a-ți bânui uitarea in care l'ai lasatu?

— Despre uitarea de care-ne bânuești, nu ai nici unu cuvêntu, căci catâ se fimu drepți; dacă ești dumneta care ne dorești, suntu alții....

— Destul Codrat, intrerupse cu bunatate Iacov; Maria nu au fostu și nici este decât sufletul celu mai bunu din lume. Dar se lăsămu toate aceste la o parte și se vorbimu de noi. Ce faceți? unde este Simion?

— Ceia ce facemu? replică cu unu tonu amaru Codrat. Ce poate face, doi oameni slabi și fără nici unu sprijinu, decât a calici pe la ușele oamenilor! unde e Simion intrebi dumneta? Eu singur nu l'am vêḑutu de aḑi dimineață, ceea ce sciu este, că elu ca și mine bate picioarele toată ḑioa, alergêndu după datoriile ce mai avemu pe ici cole, singurele noastre mijloace.

— Ce spui Codrat? replică Iacov surprinsu. Ați ajunsu voi până in așa sta-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

re ticăloasă? A catâ ce vrea se ḑică, a nu urma sfaturilor celor bĕtrâni?

— Să me erți unchiule, obiectâ Codrat cu unu tonu de reprosu. Sfaturile dumitale, le găsescu și eu bune in adevĕru, când are cineva o avere ca a dumitale, car nu la o nemica de patru sute carboave, cu care nici nu te poți invârti!

— Ori cum ar fi, de la o administrațiune mai multu sau mai puțin bună, atârnă totul. Nu este suma care lucreaḑă, ci capul, credeme pe mine. Ei dragul meu! dar eu cum am pututu oare face din nemicu ceea ce am astâḑi? Dar să nu mai vorbimu, de oare ce rĕul s'a intâmplatu, se lăsămu pricinile lui, și să căutămu mijlocul de indreptare.

— Toată indreptarea stă in doue sute de carboave ce'mi trebuescu, și pe care nu le am, respunse Codrat cu unu tonu secu. Cu această sumă ași pute re'ncepe comerțul nostru de pește, căḑutu?

— Răutăciosu sufletu ce ești! replicâ Iacov cu bunatate. Pentru atâta lucru te ai stânjinitu? In locu de a perde vremea in ḑedar, nu era mai bine să fi venitu la mine? Tu știi pre bine, că pe cât timpu voiu trăi eu, nu voiu ingădui ca copii fratelui meu să se tăvălească pe uliți! Nu! și ḑicĕndu aceste scoase din buḑunarul seu unu portofelu de piele, din care luându câteva bumaște rusești, le intinse lui Codrat. Eată cele doue sute carboave ce ve trebuescu, și D-zeu sântul se ve ajute, ca celu puțin astă dată, să fiți mai norocoși in trebile voastre. Acuma sunt silitu să te părăsescu, pentru a-mi regula oare care trebi, căci soarele se lase către asfințitu și eu voiescu a pleca chiar astâḑi, ca doară așu fi mâine sară acasă. Tu știi câtă multămire am se fiu mai curându in brațele familiei mele; mai alesu că poimâne e ḑioa Elenei. Nădăjduescu că după regularea intereselor voastre, nu veți da greși a veni la mine se pitreceți câteva ḑile impreună cu noi; și stringĕndu de mână pe Codrat, se depărtâ cu pași repeḑi, către a tă parte a orașului.

Codrat Sulin, in vrâstă de douc-ḑeci ani, naltu și uscăciosu, ochii căprii inchiși, buḑele subțiri și desprețuitoare, părul și sprincenile negri, fruntea mică, nasul lungu, și ceva cam coroeticu, ave unu aeru foarte posomoritu și respingătoru. In ochii sei era ḑugrăvită ipocriḑia și reutatea; in ținuta lui se vedea mândria și dispretul către alții; de unu caracteru aspru și tot-dea-una indoelnicu, eară primejdiosu altora și lui insuși chiar.

Simion in vrâstă de noue-spre-ḑece ani, din contra nu semana de locu fratelui seu. Blondu, de o talie de mijlocu, ave o figură foarte plăcută; caracterul seu blându și nehotărâtu, era tot-dea-una supusu influenții fratelui seu.

Amândoi purtau același costiumu. Surtuce de șeiacu cafiniu, inchiete la peptu in găitane, in forma celor ungurești; pantaloni pe pulpă cu botfori lungi și cu pălării de păslă neagră pe capu, vinea foarte bine la delicatețea lui Simion, ceia ce contrastă la Codrat, căruia ți da mai multu aerul unui banditu.

Am ḑisu că caracterul lui Simion era supusu influenței fratelui seu; și in adevĕru, elu nu puto face unu pasu fără voea acestuea. Pe când Codratu se deda la viciurile sale, Simion alerga in toate părțile pentru a căștiga hrana lor; și odată ce comune oare-care sumă, Codrat o lua ḑicĕndu că elu ca frate mai mare se cuvine a ave administrațiunea.

In ace dimineață, pe când Simion dormea in somnul celu mai dulce, se simți de odată zguduitu de mână, și o voace prea bine cunoscută lui ii ḑise:

—Ei somnorosule! scoală la lucru! ce dracu, nu-ți ajunge de asară de când horăești?

Simion in noaptea trecută, dupe ce alergase dupĕ trebi, până după medul nopții, apoi se culcase mai despre ḑioă, pe când fratele seu se intorcea de la orgiile obicinuite in fiecare sară.

La această zguduitură, redicându-se pe jumatate in patul seu, și frecându-și ochii roșiți de insomnie, deosebi pe Codratu ce sta inaintea sa. La viderea lui Codratu, și in buimăceala sa, Simionu simți unu fioru de reccală prin vinele sale, și inchiḑându ochii din nou, spre a șterge din vederea sa această nălucă sinistră, care venea să-i tulbure așa de neașteptatu puținele sale oare de odihnă, căḑu din nou pe patu.

Codrat in fața acestei slăbăciuni increți din sprincene și plecându-se către fratele seu, ilu redicâ pe patul lui.

—Sermane păcătosule! ḑise elu, viața ta nu face nici unu banu, fără puternicul sprijinu alu brațului meu! Aide, scoală, adaose elu cu unu tonu mai indulcitu; grăbește-te de te imbracă, căci astâḑi avemu de lucru.

Simion astă dată să deșteptâ cu totul și fără a obiecta unu cuvĕntu, se supune intocmai ca o mașină lui Codrat.

O tăcere de câte-va momente, urmâ, in care timpu Simion urmâ a se imbraca, nu fără a sufla ca unu omu supusu încă puterei somnului. Codratu fu celu ântâiu care intrerupse această tăcere.

E spune-mi Simioane, cum stai tu in privirea paralilor? intrebâ elu, căci despre partea me nu am nici o leṭcae.

—Eu? ânsĕ tu știi bine, că nu am in mâna me, decât aceia ce-mi lași tu pentru hrană.

—Așa este, replicâ Codratu, acăria ochiu cercetătoriu, căuta a străbate până in interiorul lui Simion, dar cu iconomiele tale?...

—Iconomii? Dar pentru ca se poată cineva iconomisi trebue să aibă mai ânteiu de unde? Eată acum doue septămâni de când am adusu acele una sută carboave ce ne mai remâne capitalu și din care mi-ai datu numai cinci-spre-ḑece; ce ai făcutu tu cu rămășița de opt-ḑeci și cinc?

—Cheltuitu! respunse Codratu cu unu tonu secu.

—Cheltuitu! esclamâ bietul Simion, aproape a se ḑugruma cu legătoarea ce tocmai atunce o trecĕ pe după gâtu, cheltuitu, opt-ḑeci și cinci de carboave in doue septămâni! și mie care le am adunatu cu atâta sudoare, care me uitam la ele ca la viața mea, mi se cere iconomii de la cinci-pre-ḑece carboave! Cei iconomii de la mine, tu, care arunci banii pe ferestre?

—Destul me rogu! reluâ cu asprime Codrat. Tu știi că la mine nu se trecu aceste. Bani! iți spunu că-mi trebuescu iconomiele tale.

Simionu astă dată nu avù curajul să mai respundă. Suspinându luâ de sub perinile capului, o pungă unsuroasă, din care scoase unu dublon și câte-va monede de argintu, pe care le puse pe masa ce'lu despărța de fratele seu. Codratu cu cea mai mare răceală, se apropiè de masă, și luându dublonul, restul ilu impinse către Simion.

—Ține, pentru cheltueala ta, și acum du-te de vedi pe unde mai poți lua bani și pe la asfințitul soarelui se fii neaparat a casă. In astă noapte vomu pleca la drumu. Ḑicĕndu aceste, Codratu eși repede din casă și apucâ spre piață.

Indată ce se vĕḑù in centrul târgului intrâ in o spițerie, de unde cumpărându niște turta-lupului eși indată. Atunci fu intâlnirea cu unchiul seu Iacov.

Noi am vĕḑutu in ce felu Codrat căpătâ doue sute carboave de la unchiul seu, precum și receala despretuitoare cu care Codratu se servise lângă Iacov. Nici unu cuventu de recunoscință, sau celu puținu de mulțumire, nu dăduse in schimbul acestei generositâți.

Odată ce se vĕḑù singuru, toate cele petrecute dispărù, pentru a da locu reflecțiunelor ce agitau acestu caracteru de bronḑu, încă de multă vreme.

—Insfârșit am bani! cugetâ elu mergĕndu cu pași mari; D-ḑeu prevĕḑĕndu planul meu, au inlăturatu această piedică. Voiu găsi pe Simion, vomu cumpara doi cai și iute la drumu. Data asta, vomu vedè care poate mai multu! mândră Marie! Unde dracu, să fie acest Simionu?... Elu nu va ști nimica din cele ce sau petrecutu. Această inimă de petică ar fi in stare să se induioșeḑe, și atunce pace de planurile mele. Nu, nu voiu spune nici macar că am intâlnitu pe unchiul nostru; ilu voiu pune pe calu, și'lu voi târâ ca pe o mașină. Odată pe drumu și supt mâna me; O! atunci va fi altă ceva! sau de nu atât mai reu pentru dĕnsul! Aceste cugetăudu, pasul lui inaintâ cu repejune, pe când mâna sa pipăe cu convulsie unu pistolu ce purtâ la peptul seu.

După ḑece momente, la intorsătura unei uliți dădù peptu de odată cu Simion. Acesta cu capul in josu, avĕndu aerul unei mari oboseli mergè cu pași rari, când rĕdicându capul se vĕḑù peptu la peptu cu fratele seu.

—Ei bine! ce ai făcutu? intrebâ Codratu.

—Nimica! respunse cu tristețe Simion Dar tu?

—Eu, mai norocitu astă dată la cărți am capatatu suma ce ne trebuie pentru drumu, respunse Codratu cu unu tonu satisfăcătoru. Ansĕ nu avemu timpu de perdutu, adaose elu cu jumatate voace. Ține aceasta bumașcă de una sută ruble și pe când voiu cumpara unu calu pentru mine, fă și tu de asemine pentru tine; apoi pe șea și vino de me găsește la movila de lângă târgu, celu multu la aprinsul luminărilor.

—Voiu fi! respunse Simion depărtându-se, fără a sci ce voiă să facă fratele seu pe acc vreme.

(Urmare in numĕrul viitoru).

Em. Arghiropol.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 2.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

15/27 Ianuarie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroulu redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe iumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Răpindu copila acestă pată a familiei Sulin! (pag. 18, col. II.)

Sumariu: Romanse și nuvele: *Condamnata. Sibila. Voiaju in odaia mea.* — Sciințe: *Studiuri asupra dreptului.* — Isvoare istoricc: *Despre Moldova.* — Varietăți: *Nemulțămire de viață. Originea cuvĕntului toastu. Doamnei *** pe unu albumu datu la anul nou. La D-ra S.... D-nei Ana P.... Dorul de patrie. Logogrifu.* Curiositățî: *Piatra care umblă. Țintirimul israeliților din Botușani.* Bibliografie.

CONDAMNATA.

(Urmare).

III.

Proectarea Crimei.

Noaptea acoperise pămĕntul cu manta sa neagră, de vre-o jumatate oară; luna se'nalță incetu pe bolta steloasă; grierele cântă in culcușul seu; când o rânchezare depărtată adusă de vĕntul ce suflă de la nordu, ajunse la urechile lui Codrat, care ședĕndu pe o movilă, ținè calul seu de căpăstru.

—A, in sfirșitu! murmură elu.

După câteva momente, trapul unui calu se deosebì, apoi mai indată, apărù Simion calare.

—Tot mai târdiu, dise Codrat, după ce se apropie Simion, care asupra semnului ce'i făcuse fratele seu, descălicâ și priponì calul seu, impreună cu a lui Codrat, de rădăcina unui mare stejaru ce se afla la câți-va pași de movilă.

—Pricina este, respunse Simion gâfuindu și punându-se lângă Codrat, că de la jumatatea drumului mĕ-am intorsu indăraptu. După vorbele tale și mai cu seamă după drumul ce apucamu, am gânditu că mergemu la unchiul Iacov. Astfel, tu scii că poimâne este ḑioa Elenei, și nu am voitu să mergemu cu mâna goală, acolo unde suntemu datori recunoscința și mai cu seamă a spălà greșala noastră. Ș'indată ce'mi trecù aceasta prin gându, mĕ-am și intorsu in târgu, de unde am cumpăratu câte-ceva pentru mica Elenă, la care unchiul nostru ține mai mult decât la ori-ce in lume.

—Gândul teu e foarte frumosu, și nu mĕ asceptamu mai puținu de la o inimă ca a ta, respunse Codrat pe a căruia buze rătăceà unu zimbetu sinistru. Atât nu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai, vĕdu o mare piedică, cc se opune la indeplinirea bunelor tale aplicări.

—O piedică, cc fel?

—Ha! ha! ha! cât esci de prostu! respunse Codrat riḑĕndu pintre dinţi. Dar nu gândesci tu, că pentru a da acele lucrusoare copilei, trebue să veḑi mai întâi copila.

—Cum, nu mergemu la unchiul Iacov?

—Ba da; şi nu, tot-odată, respunse Codrat.

—Ce fel, da şi nu? intrebâ Simion care incepe a nu pre inţelege pe fratele seu; spune mai lămuritu.

—Adecă, vomu merge la unchiul Iacov, fără să'lu vedemu pe dĕnsul ânsĕ. Cu toate aceste, fiindcă tu ţii aşa de mult a dà darurile tale Elenei, adause Codrat cu ironie, vomu vedè pe Elena.

—Dar bine, cum o să vedemu copila, fără să dămu ochi cu părinţii ei? intrebâ din nou Simion, din cc in cc mai incurcatu de faţa ce luà această intreţinere.

—Ascultă, Simion, reluâ Codrat a cărui a figură luâ asprimea sa obiciuuită; ori-ce ocoliri sunt zadarnice, de vreme cc toemai pentru aceasta ne aflămu acolo, şi de vreme cc tot lucrul trebue să aibă sfirşitul seu, să venimu dreptu la faptă.

Aicc Codrat sc intrerupse, scoase din buzunaru pipa sa, o umplù cu tiutiuun, o aprinse prin ajutorul scăpărătorilor, apoi lăsindu unu fumu din gura sa, rc'ncepù cu aerul celu mai liniscitu din lume.

—Am ḑisu, că vomu merge la unchiul Iacov fără ânsĕ a'lu vedè pe dĕnsul; şi cată pentru cc. Unchiul nostru nu se poate tăgădui, este omul celu mai bunu, dar şi celu mai prostu totodată. Maria, cunoscându'lu pe degete, face dintr'ĕnsul tot cc'i place. Slăbăciunea unchiului nostru şi toată pricina insurătoarei lui la vrâsta sa, au fostu numai pentru a capătà unu copilu, care să'lu mosceneascâ. Maria sciià aceasta, şi nu anu după căsătoria lor, se nâscù copila Elena. Nascerea acestei copile au remasu unu lucru ne'nţelesu chiar pentru mine şi până astăḑi. In zadar te sbuciumi Simioane dându toate semnele de necredere; căci pentru mine această copilă nu este, decât maşina prin care Maria va fi curând stăpâna totalei averi a unchiului nostru. Iacov trecutu de patru-ḑeci ani, şi cu oftiga cc'lu bântuie, nu va intârḑie a părăsi lumea, mulţemitu că lasă unu urmaşu din sângele seu pentru a'lu moscení! Eată in scurtu ţelul nevinovatei şi cinstitei Maria. Eată pentru ce n'avè ochi să ne vadă pe noi, care in lipsa acei plodoaice, am fi moscenitori firesci a averei unchiului nostru! T'amintesci tu, in ḑioa când trecù prin capul unchiului nostru, de a ne trimete să ne apucămu de negoţu, cătă bucurie se vedè in faţa Mariei, şi cătă grabă punea ea, pentru a ne pregăti plecarea noastră? pentru că privirele mele, in ceia ce privesce pe copilă, o suparau! Pentru că odată eşiti din casă, inţelepciunea ei, va găsi mijlocul, ca picioarele noastre să nu calce mai mult acelu pragu! Earăşi claţeni din capu, necredătoru ce esci? Ei bine ce vei ḑice, când iţi voiu spune, că astăḑi intâlnindu pe unchiul Iacov şi voindu a'i vorbi, s'au departatu de mine, amenintindu-ne că ne va rumpe picioarele de ne vomu arată pe la elu? Acuma, poi

acele jucării, semnul recunoscinţei, după cum mintea ta găsesce cu cale?

— In adevĕru, toate aceste sunt ceva nou pentru mine, şi dacă nu le-aşu audi din gura ta, nu le-aşu crede, respunse Simion, care pe cât ţinù vorbele lui Codrat, ochii sei se mărise peste măsură, fără a se'ndoi cât de puţinu de planul lui Codrat.

—Iţi dau dreptate să nu crḑi, pentru că unu caracteru ca alu teu se inşală şi de copii. Ânsĕ pe mine vulpe desceaptă, nu mĕ poate orbi nimicu.

—Dar atunce pentru ce mergemu la unchiul nostru? şi dacă mergemu cum n'o să'lu vedemu? hazardă cu temere, naivul Simion.

—Ce fel, nu ai inţelesu până acum? replicâ Codrat mierându-se. Cu toate aceste c destul de lămuritu, mi se pare. Mĕ ducu la unchiul Iacov pentru că datoria mea mĕ chiamă, nu'lu voiu vedè pentru că nu am trebuinţă de elu, mai alesu, voiu potrivi vremea, când nu va fi acasă.

—Dar pentru numele lui D-ḑeu, spune, cc ai să faci? intrebâ Simion scărpinându-se in capu. Căci să mĕ eie o mie de draci dacă pricepu ceva!

—Ceia ce ar face ori cine in locul meu! respunse liniscitu Codrat, cumpănindu efectul ce făceà vorbele sale asupra lui Simion. Să scapu averea şi cinstea familiei!

—Dar cum?

—Răpindu copila, această pată a familiei Sulin!

La aceste cuvinte, Simion sări dreptu in picioare, ca impinsu de unu resortu. Elu nu scià unde să fugă de priivirea infocată a lui Codrat, care la intunecimea nopţii avea ceva supra-umanu. Elu avea groază de fratele seu!

—Să fie cu putinţă, aceia cc ḑici tu? gângăvi Simion inspăimântatu. Esci nebunu nu mai remâne vorbă!

—Tu scii că nu glumescu nici odată.

—Celu puţinu gândesce-te la ce capătu ai să ajungi; gândesce-te că accasta c o faptă criminală din cele mai mari! ḑicea Simion tremurându.

—Nu gândescu la nimica altă, replicâ Codrat, decât, că Iacov ca mâine va muri, că averea lui va trece in mânile strcinilor, şi că noi suntemu in o stare, cât nu se poate mai ticăloasă!

—Şi nu gândesci tu că vei omorî trei suflete? Să vedemu, bunul meu Codrat, iubitul meu frăţioru, tu nu ai o inimă aşa de ră precum vrei să te arăţi! adăogâ Simion cu rugăminte strângându cu tandrete mâinele fratelui seu. O! Codrat! te rogu in numele omenirei, aibi milă de ei!

—Nici o indurare! respunse Codrat impingându cu asprime pe Simion. Hotărirea mea este luată. Te unesci cu mine sau ba?

—Dacă e aşa, nu! respunse cu o fermetate, necunoscută până atunci la Simion, şi care făcù pe Codrat să tresară.

Oare nu făcuse elu o nebunie, dându pe faţă planurile sale, unui omu aşa de uşoru ca Simion? Cu afurisitul seu de caracteru, e in stare a dà totul pe faţă; şi atunci *Sibiriul* va fi cununa izbăndei! Sibiriul! fi! miseleească viaţă! Dar lăsindu se cadă toate aceste planuri, oare nu ar fi mai bine? Ânsĕ atunci, sanatate ori-ce nedejde! viaţa ta va fi unu lanţu de durere, cu care vei târâ ruşinea ticăloşiei tale! Nu! pe sufletul meu nu va fi aceasta! Apoi, Maria accastă femec nerusinată ar plutì deasupra! ea care m'au jignitu până la sufletu, batjocorindu dragostea ce avemu pentru dĕnsa! Ea pe care aşu vol să o facu in mii de bucăţi! numai singură această idee este de ajunsu pentru a nu mĕ face se mai dau inapoi. Afară de acestc, să vedemu! toată nedejdea nu'i pierdută âncă, poate se mai găscsce vre unu chipu de a capatà pe această oaie ne'nsufleţită! oameni de felul lui nu sunt nici odată statornici! Aceste şi mii alte cugetări, se frământau in mintea acestui omu de fieru; pe când Simion sub ferberea ce'i cauzase indărăptnicia sa, se preumblà cu paşi mari.

—Aşa dar, tu nu vii cu mine? ḑise de odată Codrat sculându-se la rândul lui, şi pornindu spre stejarul de care erau legaţi caii.

—Nu! nu vrocscu a fi calăul nimărui! respunse Simion cu aceiaşi ferbere care la dĕnsul erà foarte comică.

—La asemene intâmplare, reluâ cu cea mai mare linisce Codrat, punându piciorul in scară, voiu plecà singur. Pĕcatu numai, că precum nu o să am altă mână de ajutoru, fără voea mea va trebue să mĕ desfacu de acea copilă, cum voiu putè mai uşoru....

—Cc vrei să ḑici? intrebâ cu groază Simion, oprindu astă dată preumblarea sa.

—Vreu să ḑicu, respunse Codrat care incălicase, că dacă nu vei veni cu mine, voiu fi silitu să omoru copila. Nu te incrâncena, căci moartea sa va fi foarte, dulce şi liniscită; apa Prutului nu face nici o durere! Cu toate aceste, mĕ simtu datoru a'ţi face cunoscutu unu lucru, că de şi nu vii cu mine, ânsĕ la cea mai mică mişcare din partea ta, te voiu părâ de tovarăşu la faptă; dacă mai inainte nu'ţi voiu sfărâmà capul cu acestu pistolu, bine inţelegându-se.

La vedcrea armei, picioarele lui Simion se muiară, şi erà aproape să cadă, dacă nu se sprijinè de calul lui Codrat.

— Ascultă, Codrat, ḑise Simion cu o o voace tremurătoare, dacă esci hotăritu a face această faptă, celu puţinu te gândesce la primejdia in care te pui!

—N'am nici o mulţemire mai mare, de cât atunci când mĕ aflu intr'o primejdie; respunse Codrat. Moartea Elenei ori vino cu mine, adause elu hotăritoru, pregătindu-se de plecare.

—Pentru că'ţi placu primejdiile, de la dĕnsele se va trage moartea ta! Ei! da stă puţinu, adause Simion. vedĕndu pe fratele seu că se depărteazâ, stăi puţinu, să ne'nţelegemu!

Dreptu ori-ce respunsu, Codrat dându pinteni calului seu, porni in mare galopu pe cărărusea ce erà inaintea lor, făcându se sară scânteile pe urmele cursierului seu.

Două minute mai pe urmă, aruncându blesteme, contra naturei lui Codrat, şi scoţindu unu profundu suspinu, Simion la rândul seu, impungându coastele calului se lăsâ ca fulgerul pe urmele lui Codrat.

IV.

Răpirea.

—Dar bine, ce ai tu Mario, de nu te impacă nemica de aḑi dimineaţă? intrebă Iacov pe nevasta lui care, de doue oare mai binc erà asceptată pentru biserică; Ai tu vre-o supărare, pe care nu o sciu eu, spune?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

—Ce să am dragă? nimic care să merite ingrijerea ta; respunse ea cu o vĕ-ḍută nelinisce.

—In zadar vrei a te ascunde, reluâ cu stăruinţă Iacov, căci neliniscea ta te dă pe faţă. Eată cinci ani de când trăimu impreună, fără să vĕdu pe fruntea ta o singură increţitură, prin urmare nu se poate să fii tu suparată fără motivu.

—Este adevĕratu că sunt suparată, respunse Maria cu bunatate; dar iţi mai spunu odata, că asta nu meritä bataie de capu. Veḍi bine, o copilărie şi nemic altă; cu toate aceste este ceva care mĕ supără. La tot ceasul imi vine o bataie de inimă şi unu fel de spaimă despre care nu'mi potu dà socotcală.

—Şi de când asta? intrebâ din nou Iacov, din ce in ce mai ingrijetu.

—Vĕdu pre bine că tu ai să mĕ riḍi, şi se poate se ai toată dreptatea; cu toate aceste visul din noaptea trecută, stă încă inaintea ochilor mei in toată cruḍimea lui. Abie adormisemu, când.... mi se părù că mĕ aflu in grădină, Elena ca totdeauna, se jucà puţin mai departe cu fidelul ei ursu..... pe când inima mea gustà această mulţemire, care este viaţa, de odată asemine ca mugetul furtunei, unu vuetu reee trecù pe la urechile mele şi mĕ'nvĕlui ca'ntr'unu vârteju, atunci.... doue fiară selbatice se repeḍi in partea copilei, vĕḍĕndu-le eşindu dintre tufărişe, am vrutu să mĕ aruncu inaintea lor, ânsĕ trupul meu erà amorţitu şi nu putemu face nici o mişcare; am vrutu să răcnescu, dar gura mea remasă cascată fără să potu ḍice unu cuvĕntu, pentru că unu nodu imi sta in gătleju, spaima imi inchise ochii..., când i am deschisu, copila şi fiarăle se făcuse nevĕḍute.... ursul ḍăccà mortu la pămĕntu, şi ochii lui jumatate deschişi părea că'mi ḍice să plăngu copila mea.... O tresărire puternică, mĕ desceptà dreptu iu picioare in mijlocul casei. Odată, desceaptă ce'ântei grijă a mea fù să mĕ'ncredinţezu de copilă. Ea dormea liniscită şi mai frumoasă decât totdeauna. O iţi mulţemescu din nou, Dumneḍeul meu, că acesta n'au fostu decât unu visu!

—Veḍi bine, că nu'i decât unu visu! şi asemine vise urâte, se'ntâmplă când din causa greutăţii stomahului, când din răceală, şi adese ori dormindu cineva cu faţa in susu, vine din amorţeala vinelor. Tu nu trebue să'ţi faci spaimă de asemine nemicuri.

—Nu este visul care mĕ supără, respunse Maria, dar mâhnirea ce mi-au lasatu elu. Cu cât cautu să fugu de amintirea lui, cu atât ilu vĕḍu mai crudu sub ochii mei. Bĕtrânii spunu că, visindu pe cineva mâncatu de fiară, insemneazà moarte, şi precum Elena este care....

Aice voacea bietei femei se'ntrerupse, şi năbuşi in plânsete.

Iacov, care erà unu omu seriosu şi cu oare-care cunoscinţi mai intinse, erà departe de acele superstiţii care domineazà spiritele poporului Românu; de aceia, acolo unde femeia sa nu prevedè decât o tristă prevestire, elu nu găseà decât o adevĕrată spaimă copilărească. Astfel, prin cuvintele lui foarte raţionale, isbuti in fine a liniscì pe Maria, care după o jumătate oară, plecâ la biserică impreună cu barbatul şi mica ei Elenă.

In acea ḍi, 21 Mai erà serbarea sfinţilor Constantin şi Elena, patronul copilei. Iacov, din natura lui omu foarte veselu, cătà să treacă acea ḍi cât se poate mai bine. Încă de cu seară, vecinii toţi cunosceau programa acelei fericite ḍile.

Dimineaţă, fiecare de-a-dreptul va merge la biserică cu familia lui; după ascultarea sântei liturgii, se vor intruni toţi şi vor merge impreună la Iacov; aice după unu prânzu imbelşugatu, şi cătră asfinţitul soarelui, urmaţi de lăutarii aduşi esprè vor merge la unu altu vecinu, pe a căruia femee o chiamă Elena, şi unde erau poftiţi la jocu.

Conformu programului alcătuitu, când Iacov şi familia lui ajunse la biserică, toată lumea erà adunată. După inchinăciunele obicinuite la fiecare icoană, Maria, conform datinei se retrase cu copila in urmă, pe când Iacov se aşeḍâ in frunte intre barbaţi.

Biserica satului, o veche ḍidire patrată cu unu turnu deasupra pridvorului, este clădită pe vale; unu micu cimitiriu o inconjoară; mai multe cruci, albe, roşe şi albastre se ivescu pintre pietrele mormintelor a cărora earbă o pasce oile.

Interiorul ei lipsitu de ori-ce zugrăvele sau lucsu, are unu aspectu foarte veselu la care se amestecă şi unu ce divinu care iţi impune respectu. Preutul care sevârşeà sânta slujbă, erà unu omu grosu, cu pĕrul suru lasatu pe spete şi in straile lui sacerdotale, tocmai atunce ceteà sânta evangelie cu unu glasu trăgănatu şi pe nasu. Unu dascalu slabu şi cu pĕrul roşieticu sburlitu, ţinĕndu in mână pisaltirea, conduce unu coru de vr'o patru cinci băeţi mici, care scotu nisce tonuri deosebite pe notele cele mai subţiri din lume.

Aproape de eşirea darurilor, pe când se intonează herovicul, elu pregătì corului isonul ce trebue să ţină; apoi e pisaltichia in mână cu unu aeru mărețu, aruncă încă o ochire asupra corului, işi drege glasul printr'unu *hum* puternicu, scoate basmaua din buzunariu, şterge nasul, şi asceaptă cu nerabdare momentul trebuitoriu. Când preutul a datu semnalul, elu lovì mai întei cu piciorul in pămĕntu, puse degetul pe cuvĕntul următoru, ca şi cum se temea să nu fugă, şi incepù a cântà cu o voace din cele mai dogite, umflându'şi obrajii in atâta că ajungè una cu gâtul, din când in când se'ntoarce cătră coru, mai redicà pisaltichia, şi bate tactul necontenitu cu piciorul şi mâna cea slobodă, pe când capul face felurite mişcări mărețe.

In fine sânta slujbă luâ finitu, fiecare mergè să'şi ica nafără şi mulţemindu încă odată lui D-ḍeu prin semnul sântei cruci, deşartă biserica. Apoi cu veselia in faţă şi cu apetitul in stomahu, plecarĕ spre casă unde'i asceptà prânzul.

Nimic nu este mai plăcutu la priivire, şi mai dulce inimei decât a vedè această viaţă cămpenească. De câte-ori am consideratu noi cu o profundă dragoste aceste tablouri de fericire intimă şi curată care nu cată nici secretul nici parada, care nu ceru nici lumină nici intunericu, asemine dulcei lumini a lunei!

După felicitările obicinuite, trecurĕ cu toţii la masă in grădină după cererea generală. Iacov şi conmesenii lui o dusă intr'o veselie cât ţinù prânzul, şi cătră asfinţitul soarelui, se'ncepù pregătirele de plecare.

Cu cât se apropiè oara plecărei, Maria devenea mai posomorită, visul din noaptea trecută se infăţişà inaintea ochilor ei. Poate sute de ori lasase pe copilă acasă numai cu bĕtrâna Paraschiva şi argatul Ion, fără ca să aibă cea mai mică grijă, atât de sigură erà in aceste doue slugi vechi şi credincioase. De unde vine dar, că astăḍi să nu fie totu acea incredere? şi dacă nu are să se intâmple nimic pentru ce astă frică ascunsă şi rece? sau dacă visul nu are să aibă urmări serioase; atunci pentru ce se'ndoescu picioarele la fiecare pasu?

Aceste reflecţiuni agitau pe Maria care stà lângă copilă, pe când Iacov cu oaspeţii sei luase incetişoru drumul spre poartă. Acestu din urmă vĕḍĕndu că femeia sa nu vine, se rugâ de tovarăşii lui se'ngădue puţinu până ce va vedè care este pricina.

—Ei bine, nu vii Mario? ḍise Iacov intrându in casă; faci să ne ascepte oaspeţii.

—Ascultă frate, respunse ea cu unu tonu rugătoriu, n'ar fi mai bine se remânu eu acasă? Veḍi tu, dar mi-i frică să lasu copila singură.

—Nu se poate, ce vor ḍice oamenii şi mai alesu cumătru Iordachi, vĕḍĕndu-te că n'ai venitu la elu. Să lăsămu nălucele la o parte şi să fimu oameni cu minţi.

—Dar dacă am luà copila cu noi? insistă muma superstiţioasă.

—Asta e cu atâta mai greu de făcutu, că ea aşa de mică nu poate stà până la vremea intoarcerei. Aşa dar veḍi prea bine că trebue să părăsesci nebuniile tale, şi să mergemu. In cea din urmă, adăugâ Iacov vĕḍĕndu pe femeea lui posomorându-se, ce te face să fii atât de'ngrijetă. Elenuţa nu'i ânteia datà că remâne singură. Cu toate aceste, ca să fii mai liniscită, voiu pune eu trebile astfel la cale incât să nu ai ce mai ḍice.

Şi ḍicându aceste, elu chiemâ pe bĕtrâna Paraschiva căria'i incredinţâ pe mica Elenă, şi pe Ion argatul care fù indatoratu a se culcà lângă uşă in şală.

—Aşa! acuma credu că nu ai de ce te mai teme; reluâ Iacov luându pe Maria de mână ca să plece. Bĕtrâna Paraschiva, Ion argatul şi ursul sunt soldaţi care nu vor părăsì cetatea lor nici inaintea unei armii intregi!

Şi riḍându de această glumă, cam de voe cam de nevoe, Maria fù silită ca să imbrăţişeze copila şi să plece.

O jumatate oară mai pe urmă, noaptea veni, şi cu dĕnsa o furtună cumplită. Ceriul până atunci limpede, incepù a se acoperì de nori, care de la meaḍă-noapte se'nalţau in valuri groase şi negri.

Odaea ce ocupă Elena, şi care erà şi camera de culcare a părinţilor ei, dà in grădină unde avè o fereastră. Restul casei, pe unde e şi antretul, este separatu de grădină prin unu gardu de cătină, care cu timpul devenise foarte tufosu, astfel că a trece in grădină, nu se putè decât prin portiţa tăetă in acestu gardu.

Pe la optu oare, bĕtrâna Paraschiva incepù a pregăti culcarea. După ce se asigurâ bine, că uşa de la şală este incuetă şi că Ion s'au culcatu acolo, inchise şi insuşi uşa de la odaie; apoi făcĕndu pe mica Elenă a se inchinà, o desbrăcâ şi o culcâ impreună cu dĕnsa pe unu orivatu, ce veneà intre fereastră şi sobă.

De pe suflatul şi după pregătirele Pa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

raschivei, se vedeà că biata femeie avè mare poftă de dormitu. Ansè nu erà tot aşa şi din partea micei sale tovărăşiţe, care cerea cu necontenire să 'i se spună poveşti.

—Babă, da nu spui o poveste? dise din nou fata sculându-se pe jumatate din patul ei, şi cătându pe bètrănă care nu mai putè de somnu.

— Ce poveste să'ţi spunu? respunse biata bètrănă contrariată. Taci acolo şi dormi!

—Babă, spune o poveste că plăngu! şi in adevèru, mica indărăptnică chiar şi incepù a plănge.

gindu, se amestecà cu scărţiitul plăngătoru alu copacilor indoiţi sub suflarea ei. Intunerecul deveneà din ce in ce mai nestrăbătutu.

Căinele ursu, după obiceiul lui, se culcase pe prispă sub fereastra micei sale favorite. Nici furtuna, nici scrăşnirea copacilor, nemic nu turburase pănă acum, somnul seu liniscitu. Dar aşa, ca pe la dece oare, unu mărnăitu surdu şi amenințătoru, dăndu semnalul că este şi elu pe acolo, şi că nu doarme precum s'ar crede.

Cu toate aceste, avertisimentul dintei nu avù efectul seu pe cât se vede, căci

iute şi deasă, adăugându la intunecime, care nu erà intreruptă decât de fulgere, şi care devenise fioroasă, cu tunetele ce se succedau.

Căteva momente pe urmă, aceleaşi doue umbre se ivirè din nou.

—Fă căţi-va paşi, şi vedi dacă ursu e mortu; dise una din ele cu glasu incetu.

—Şade intinsu pe earbă, şi nu se aude decât clămpăitul dinţilor, pe care la lumina fulgerului, i-am vèdutu plini de clăbuci; respunse după o secundă, cei-l-altă umbră, a căreia dinţi insuşi clănţăiau.

—Bunu lucru este şi turta lupului! reluâ ănteia umbră. Aşu avè mare gustu,

Unu omu acoperitu de o manta de aba, se arunca 'n odaie. (pag. 21. col. 1.)

—Of! saracu-de-mine, ce plodu ne'astămpăratu. Ascultă dar:

„Erà o babă şi unu moşneagu....

—Nu babă şi moşneagu. Spune alta.

—Dar care alta? O pècatele mele! şi biata babă se scărpina'n capu necăjită.

—Cu unu impèratu şi o impèrătească. Hi! hi! hi! şi copila rădè de nu mai putè sub oghialu.

De asemine vorbe se schimbarè mai multe, intre biate bètrănă necăjită, şi nebunatica copilă, pănă ce amèndoue dovedite de somnu adormirè. Cea'ntei cu increţituri pe frunte, cea a doua cu surisul pe buze.

Candila de lăngă sobă arunca palida ei lucoare, care se ingănà pe podele asemene unei fantome; bètrăna Paraschivă horăie de zuruè geamurile. Afară, furtuna mu-

ursu fù nevoitu a dà unu alu doile, mult mai severu decât celu dintei, urmatu de unu latratu vigurosu şi prelungitu care se stinse ca prin farmecu, dăndu locu unei clămpăniri ne'nţeleasă.

Două umbre să strecurase dintre tufărişu; la mărăirea dintei a ursului, umbra ce erà inainte se trase in urmă dăndu locu celei alu doile, care făcù pe ursu să latre aşa de furiosu. Această a doua umbră, departe de a face ca cea dintei, din contra inaintà cu unu pasu mai mult spre ursu, făcându in acelaşi timpu unu „*pst!*“ care aţiţâ mănia animalului, ce in acelu timpu inghiţi furiosu unu ce aruncatu de umbră. Pe dată latratul se prefăcù in clămpăniri din ce in ce mai slabe.

Toate remase in aceiaşi stare ca de mai inainte; afară de ploaia ce incepea a cădè

să'i facu cercarea şi la unu omu. Dar ce noapte priincioasă! adăugâ elu tot incetu, hai, ce dici?

A doua umbră, cătră care erà adresate aceste cuvinte; i fù peste putinţă a-i respunde ceva aşa de tare'lu stăpăneà unu tremuru, ce'i incleştase dinţii.

—Dar destulă vorbă, reluâ earăşi cealtă umbră. Să lăsemu pe D-deu in ale lui, şi noi la lucru! nu'i vreme de pierdutu.

Ascultă, tu vei remăne aice, şi la cea mai mică mişcare, la celu mai micu agomotu, imi vei da de scire printr'unu sguerătu. Eu mè ducu, să'mi facu datoria din partea mea.

—Bi ... bi ... bi ... bine; respunse clănţănindu şi mai tare umbra tremurătă.

Furtuna amestecată cu ploaia, lovè cumplitu ferestrile de la odaea despre gra-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dină. De odată, și ca și cum natura furietă, ar fi voitu să verse mânia sa, se făcù o bubuitură de tunet grozavă, fulgerele se succedâ in trei rânduri necurmatu și furtuna devenindu adevĕratu uraganu, deschise cu putere fereastra Elenei; in același timpu, unu omu, acoperitu de o manta de aba, se aruncâ in odaie.

Candila se stinse. Unu țipetu slabu resunâ in odaie, după care o umbră se strecură pe fereastră, ținându ceva in mâni.

In acestu valmașagu, bĕtrâna Paraschiva, in buimăceala somnului strigà necontenitu.

— Prea curată fecioară, isbăvesce-ne pre noi!

SIBILA.

I. Familia de Ferias.

O ți frumoasă din luna lui Augustu dà cătră seară. Mica și masiva biserică de la Ferias, care incoronează vĕrful rotunditu a unei stânci pe coasta orientală a peninsulei Normande, agită a ei două clopote cu timbrul plăcutu și pĕtrundĕtoru pe unu ritmu de veselie. O mulțime investiți in haine de Duminică, se respândise afară din biserică, și șopoteau prin cimiteriu: ea priimi cu unu murmuru de mulțumire aparițiunea unei nutrice normande in mare podoabe, care se presentă de'odată pe pragul pridvorului, legănându la umbra marelor aripi a cuafiurei sale unu copilu bogatu invelitu in scutecele lui de botezu. Mulțimea se dedè la o parte inaintea astei importante persoane, care binevoca cu toate aceste a'și intrerumpe din când in când mergerea sa triumfală pentru a redica in beneficiul cumătrelor induioșate, voalele copilului. Nutricea erà urmată de doi servitori in livrele negre, incarcați de grele pungi, care atrăgeau atențiunea esclusivu a părței cei mai puținu sentimentale din publicu. Deodată preutul investitu ăncă in hainele lui sacerdotale, eși din biserică cu unu aeru ce arătà, că se află in treabă, și adresâ câteva cuvinte servitorilor, care se depărtarĕ in grabă, terĕndu mulțimea pe pașii lor. După puține minute, preotul, omu robustu, deja in vrâstă, a cărueia față respirà o onestă omenie, se găseà singuru in mijlocul micului cimiteriu și se audeà in depărtare, amestecându-se la confusa turburare a valurilor din arenă, strigătele copiilor, care'și disputau, indĕrĕtul astui locu pustiu, generositățile obicinuite. Totodată biserica incetă de a face se resune clopotele de serbare, și simpla sa architectură reluâ in singurătate acelu caracteru de strășnicie și de melancolie, ce oceanul pare a reflectà asupra tot ce'lu apropiă. In dĕrĕtul marilor arbori, ce voalează Orizonul din partea despre pămĕntu, și care urmează cât nu ajunge ochiul in paralelu cu țermul undulațiunei colnicelor, soarele se coboreà in gloria sa, pĕtrundĕndu de mii săgeți aurite desele grămedi de frundare: piedișele lui raze lunecau ăncă pe vĕrful stâncei, și făceau să lucească ferestrele bisericei; dar nu mai ajungeau până la mare, a căreia azuru se'ntuneca cu grăbire.

In astu momentu ușa bisericei se deschise: unu bĕtrânu domnu și o bĕtrână damă, amĕndoi de o talie naltă și cam gingașă, cu mult aeru de distincțiune și de dulce demnitate, coborirĕ incetu scările pridvorului: ei inaintarĕ spre două plăci de marmură albă impreunate pe două morminte vecine, și ingenunchiarĕ unul lângă altul. Preotul ingenunchià și elu la câți-va pași in urma lor.

După câte-va minute, bĕtrânul domnu se redică: elu atinse umĕrul bĕtrânei dame, care se rugà cu capul intre mâni.— Aide, Luiso! țise elu incetu.— Ea se ridicâ de'ndată, 'lu privi, și ochii sei plini de lacrimi 'i surise. Elu o atrase lângă dĕnsul și puse buzele lui tremurânde pe fruntea palidă și pură ce ea 'i intinse. Preotul s'apropiă.— Domnule Marchisu, țise elu cu oare-care timiditate, celu ce a datu a luatu la sine: fie binecuvĕntatu numele lui, nu'i așa?

Bĕtrânul suspină, pironi unu momentu privirea sa pe mare, apoi pe ceriu, și descoperindu-și capul: — Da, Domnule, țise elu, fie binecuvĕntatu!— Elu luâ atuncea brațul bĕtrânei dame și eși cu ea din cimiteriu.

O jumătate de oară mai târțiu pe când inoptase de tot, o trăsură mergeà fără sgomotu pe pămĕntul umedu a unei intunicoase alee, ea duceà la castelul de Ferias tot ce mai remânea atuncea din antica familie a acestui nume, pe ambii bĕtrâni ce i-am vĕțutu plecați pe două morminte, și orfelina cu ochii albastri, care priimise la botezu numele de Sibila — Ana, tradițional de secole in casa sa.

Erà in astă epocă ceva mai mult decât unu anu de când Marchisul și Marchisa de Ferias perduse unul după altul, in intervalu de câteva țile, pe nora lor Julie de Vergnes, creatură angelică, care nu trăise intre dĕnșii decât timpul de a se face adorată și de a fi plânsă, și unicul lor fiu, Christian, conte de Ferias, june omu gravu, plăcutu și delicatu, pe care o convulsiune de durere 'lu zdrobì. Nu e raru, in astu timpu de simțibilități maladive, și de slabe credinți, ca astfel de loviri să facă din cei loviți niște desesperați. Marchisul și Marchisa de Ferias scapase de astu desastru moralu: cu toate aceste ii erau două inimi natural delicate până la febleță, și care simțirĕ sfășierea lor in toată rigoarea sa incomparabilă; dar ei se susținurĕ prin credință, prin sprijinul unei afecțiuni reciproce, ce anii nu făcurĕ, decât a mai restringe, in fine prin sentimentul datoriei, ce le remânea a implini lângă leagănul eșitu din mormĕntu.

II. Familia de Beaumesnil.

O vecină de țară, ce se numeà D-na de Beaumesnil, găsise in catastrofa ce zdrobise casa de Ferias o fericită ocasie de a esersa talentele ce'i plăceà a'și recunoasce pentru rolu de consolătoare. E cunoscută istoria acelui chirurgu care pentru a ave practici mutila trecătorii prin resuflătoarea de la pivnița sa. Femei de asemine caracteru sunt foarte multe, și D-na de Beaumesnil, esemplu lor, simțeà atâta trebuință a vĕrsa tesaurul ei caritabil, depusu de natură in sinul seu, incât s'ar putè țice că doreà și asceptà chiar, fără a le provoca, nenorocirile aproapelui ei. Pentru o persoană animată de unu devotămentu așa activu, facerea dureroasă și două morți mai fără veste succesivu urmate sub acoperemêntul unui amicu intr'unu periodu de cinci spre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 3.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

1/13 Fevruarie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroulu redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Și acuma, in sanatatea dumitale unchiule (pag. 34 col. 2).

Sumariu: Romanse și nuvele: *Condamnata. Sibila. Voiaju in odaia mea.* — Biblioteca națională: *Principele Grigorie Ghica.* — Sciințe: *Studiuri asupra dreptului.* — Revista literară. — Diverse.— Varietăți: *Scrisoare de Amor. La dĕnsa. Logogrifu.* — *Seniorul de Logan.* — Anunciuri.

CONDAMNATA.

(Urmare).

V.

Crășma moșului Iftime.

Era noapte. Tăcerea adâncă ce domnia, nu era intreruptă decât de mugetul furtunei ce se pregătea. Intunecime desevărșită, in care satul era invĕlitu ca'ntr'o manta neagră. Singure doue lumini, asemănea cu doue stele, prin slaba lor sclipire, da oare-care semnu de viață acestui pacinicu cotunu.

Pentru călătorul care, intămplarea l'ar fi dusu pe acele locuri, și pe la acea oră, nu era decat unu tenebru fără margini, și elu n'ar fi mersu nici odată cu ideia, că la căți-va pași, inaintea lui, este unu satu, locuitu de oameni, intr'atăta era de mare obscuritatea acelei adunături de case. Dar dacă pasul lui inainta in aleia plopilor, ambele raze de lumină, se infățișau privirei. Una spre meadă-di, și intr'unu fel foarte slabu, probă că este către capĕtul satului; ce-altă, a căria raze roșietice, pătrunde pintre frunzile plopilor, se arata mai tare și nu departe de această aleie. Și'n adevĕru, indată ce ultimii arbori disparu in urmă, lumina zărită, se transformă in o veche casă acoperită cu stuhu, in lăuntrul căria ardè o luminare.

După obloanele de lemnu ce cadu in josul și'n susul ferestrei din care obicinuitu se formează unu fel de masă ce se numesce tarabă; de pe laițele ce impodobeau ambele prispe, de-o parte și alta a ușei, și mai cu seamă, după scrăncioburl ce se inalță inainte'i, asemănea unei bandiere, nu era greu, a se descoperi o crășmă.

O crășmă la țeară, e mai tot accia ce este și o cafine in orașu. Acole, sătenii au punctul de intrunire și de pitrecire; acole românul de țeară, dupre cum dicu ei, vine de'și potoale, alcanul de pe inimă, in afurisita bĕutură spirtuoasă, ce se numesce *rachiu*, și care s'a familiarizatu atăt de mult in poporul nostru.

Această bĕutură infernală, aduce unui populu triste resultate! Toată energia și flacăra vieții lui, se consumă ca aurul de apă tare, dăndu locu unei trăndăvii, după care succede miseria, degradațiunea!....

Crășmarul, omu de mijlocu, grosu și pleșuvu, in vrăsta ca de cinci-deci ani, invechitu in onorabila sa negustorie, făcea trebușoare minunatu de bune. Instalatu de trei luni in această crășmă, nu lipsise a atrage la elu, pe toți apostolii renumitului Bacus; apoi precum diceau sătenii, moșul Iftime era născutu, pentru treaba aceasta. Pe lăngă aceste, nasul lui stacoșiu și cam vănătu către vărfu, respira atăta aeru de pivniță, incăt bieții oameni nu puteau resista poftei ce li se descepta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu unu cuvêntu, moşul Iftime mergea in plinu, după cum se dice. Şi cum s'ar putè in altfel, când posedă cineva, articole aşa de atrăgătoare şi totdeauna la modă ca ale lui. Câte persoane nu sunt şi astădi, care datoresc, rangul şi positiunea lor, acestei Bacuse esploatatiuni! Mirosul de drojdii, ce e dreptul, nu s'a spalatu încă; dar aurul ilu eclipsează!

Unu beţivu, nu'mi aducu bine aminte, scuza viciul lui, spunându că, de câte ori trece pe lângă o crâşmă, unu glasu dulce vibrează la urechile lui, care'i dice: *vinu!* Această chiemare aromatică, se vede că e prea adevĕrată; căci cu amurgul serei, toţi sătenii se găseau ca prin farmecu, intruniţi la moşul Iftime, din a căruia nasu, fie-care in parte, a credutu că audise cuvêntul *vinu*.

Cu astfel de rânduială, moşul Iftime, trăgea partea cea mai bună. Umplea punga şi gâtlejul lui tot din spinarea altora. Cu toate aceste, cată se mărturisimu, că şi elu nu era mai puţin politicosu, cu muştereii sei, pe care'i aşteptă, de cum dà la prându, in uşa dughenii.

In acea seară, pe când moşul Iftime, nerăbdătoru de intârdierea nepilduită a găinuşilor lui, şedea pe pragul uşei, posomoritu, cu luleaoa in dinţi şi cu o pestelcă in mâini; de odată vĕdù oprindusc inaintea dughenei unu călăreţu.

La sosirea acestui muştereu neaşteptatu, şi care, după esteriorul lui, se vedea a fi unu călătoru; crâşmarul inchise capacul de la lule, turnă pestelca la brâu şi frecându'şi mânile cu unu aeru de multemire, inaintă către necunoscutu.

—Bine ai venitu, cumătre; dise elu cu prietinie.

— Bine am găsitu, moşule! respunse drumeţul descălicându şi intrându in crâşmă. Ascultă, urmâ elu, ceva de bĕutu!

Iftime, care de la sosirea acestui oaspete, reluase veselia lui obicinuită, nu aşteptă să i se dică de doue ori, şi intr'o clipeală de ochi, se făcù nevĕdutu in pivniţă, a căria gârlici dà in dugheană.

Călătorul necunoscutu, şi care era unu june, ca de doue-deci şi doi ani, dar a căruia asprime de figură, ilu arătà ca de patru-deci ani; de indată ce se vĕdù singuru, scoase mantaoa de aba ce'lu invălea şi o pusă pe speteaza scaunului, pe care apoi se aşedă şi elu lângă o masă, dându cursu gândurilor, ce'lu agitau.

„Eată-mĕ in sfirşitu, la capătul dorinţei mele, işi dicea elu; încă unu saltu şi totul va eşi, aşa precum am prevĕdutu eu de la inceputu. Dar acestu saltu este cel mai de căpiteuie; de la elu atârnă izbânda, sau desevârşita noastră cădere. Este vorba, a se sci dacă, Iacov şi nevasta lui, sunt au nu acasă in astă seară. Simion, asupra căruia am lasatu această grijă, mĕ va insciinţà printr'unu şueru. Şi tocmai fiind că in elu nu pre am multă nedejde, mĕ cam ingrijescu. Dacă cumva elu se va inşelà, şi vomu cădè in cursă? Eată unde'i greul. Va trebui să mĕ incredinţezu eu insumi, şi intru aceasta credu că voiu fi ajutatu de grosul crâşmaru. Câteva garafe de vinu şi voiu aflà tot ce'mi trebue. Crâşmarul trebue să fie unu bunu chilaciu; nasul lui dovedesce aceasta. Elu nu mĕ cunoasce, şi apoi omul la beţie spune tot, fără să bage de seamă dacă vorbele lui te interesează sau nu. Astfel, când Simion va dà semnul, voiu sci pe ce scândură va trebui să calcu, fără să am teamă de vre-o bănuială, care ar putea să ne stea in gâtu mai la urmă."

In acelu momentu, Iftime apărù la gura pivniţei, cu trei garafe cu vinu la peptu. Elu depuse una din gărăfi pe masă, inaintea oaspetelui, impreună cu unu paharu.

Streinul turnă, şi după ce bĕù ânteiul paharu:

—Pe sufletul meu, dise elu, punêndu cu greutate paharul seu pe masă, şi făcêndu din sprinceni unu semnu de aprobare; eată unu vinu destul de alu dracului!

—De aceia şi eu, ilu păstrezu numai pentru cunoscători, respunse crâşmarul, aruncându o privire insetată asupra gărăfei. Eu nu stricu orzul pe găşte! adause elu frecându'şi mânile.

Codrat pe care lectorii, l'a găcitu fără indoială, in necunoscutul călătoru, cerù unu alu doilea paharu, ce'lu oferi moşului Iftime, in a căruia gâtleju, din o singură inghiţitură, despărù tot vinul.

Ochii crâşmarului strălucirĕ sub pleopele lor, şi pe când limba lui pocnè intr'unu chipu satisfăcĕtoru, mâna lui, apucase ca prin farmecu garafa, şi unu alu doilea paharu merse după celu dintâi.

—Bunu! cugetă Codrat. La garafa dintâiu incepe a fi obraznicu, la a doua va vorbì. Scii una, adause elu tare, moşu... Cum te chiamă?

—Moşul Iftime! după cum mĕ numescu ştengarii din satu.

—Ei bine! moşu-Iftime; reluă Codrat cu intenţiune. Află că vinul D-tale, e minunatu, şi eu când dau peste aseminea miere, nu mĕ despărţescu cu una cu două de ca!

—Şi bine faci, fĕtul meu, foarte bine! scii vorba ceia: bĕutura este ce este, mâncarea'i o fudulie!

—Bravo! moşu Iftime, vĕdu că suntem vrednici a ne intelege. Şi pre legea mea! fiindcă vremea e aşa de urită atară, incât umezeala ei pătrunde tocmai aice; n'amu face reu să'i punemu o stavilă, inchidêndu uşele şi obloanele, pentru ca să putemu petrece in linisce, cu garafele ce ne aşteaptă.

—Cum nu, puiule! cum nu! respunse Iftime puţinu incâlditu.

Intr'o secundă, uşi, obloane totu furĕ inchise, şi bĕutorii reluarĕ locul lor lângă masă, şi intre gărăfi.

—Şi acuma in sanatatea dumitale unchiule! strigă Codratu care turnase vinu in ambele pahare.

A doua garafă insoţi pe cea dintâiu la pământu. Grosul crâşmaru, se aburè din ce in ce mai binişoru. Codratu credù că este momentul, a veni la faptă.

—Uite, dise elu de odată, ce vrea să dică, a avea cineva asemine tovarăşu! Eram in stare să'mi uitu şi trebile, pentru care am venitu aice.

—Trebi, dar cine n'are trebi? strigâ Iftime agitându-se cumplitu pe scaunul lui. Lasă la pustia, aseminea gânduri! n'ai grijă, va veni şi vremea lor, mâne dimineaţă.

—Aşa este, moşu Iftime; dar vedi eu sunt streinu pe aceste locuri, şi dacă până intr'unu ceasu, nu aflù ceia ce'mi trebue, voiu fi nevoitu să plecu chiar in astă noapte.

—Mări ce spui! esclamâ bietul crâşmariu, amenintatu in slăbăciunea lui. Şi ce dracu vrei să aflămu, pentru ca să nu te duci?

—Pe cineva ca să aibă lână de vêndare, respunse Codrat care privè cu multemire, efectul planului seu.

—Lână de vêndare? ha! ha! ha! m'am pricopsitu! Pe cineva dici? când esci in satul de lână, o doamne! o sută dacă vrai, stigleţul moşului, o sută intreagă şi peste capu încă!

— Nu tocmai aşa maulţi, galantonule! respunse Codrat tot pe tonul de glumă, in care intrase compania lui. Nu scii ce dice popa la biserică: mulţi chiemaţi puţini aleşi! Aşa dar, mie imi trebue unu negustoru de lână din cei mai insemnaţi.

—Dacă e aşa, tocmai am unul.

—Şi cine e acela?

—Iacov Sulin! respunse Iftime cu aerul celu mai liniscitu din lume, pe când oaspele lui, luà unu viu interesu la aceste cuvinte.

—Şi acestu Iacov Sulin?...

—Este vestitu negustoru de lânuri! intrerupse crâşmarul, care se grăbea se revie la ocupaţiunea lor din garafă. Dar până una alta, să nu uitămu paharele noastre.

Codrat fu nevoitu să implinească pofta crâşmarului.

—Dacă acestu Iacov Sulin, reluă Codrat, este unu negustoru aşa de mare, după cum spui, atunci mi-am găsitu omul. Încă unu paharu, adause elu cu viclenie, ce dracu! o asemine slujbă merită resplată. Ce se faci moşu Iftime! dă, D-ta care esci negustoru, scii cât preţuesce câte odată timpul. Inchipuesce-ţi, că pentru a câştigà câteva parale, am venitu tocmai din Moldova; căci trebue să scii, că sunt negustori de lână cu rădicata. Astfel, am toată dreptatea, dacă mĕ grăbescu să aflu, casa omului meu.

Iftime ajunse in starea accia, in care crierii invĕrtindu-se in capu, infăţişează vederei, toate lucrurile cu susul in josu. Astfel, vorbele lui Codrat, luau acuma pentru dênsul unu altu inţelesu, cu totul contrariu de celu adevĕratu.

—Casa omului? hoţu ce'mi esci!... ţi mai bine a femeei.

—Ce femee? nu te intelegu! respunse Codrat.

—Taci ştrengariule! reluă Iftime, punându degetul lui grosu pe gura lui Codrat. Ce gândesci tu mă! că dacă sunt de cinci-deci de ani, nu sciu eu ce caută unu flecău la unu omu insuratu? E fĕtul meu! adause elu, cu unu acru foarte pateticu, resturnându-se pe spate in scaunul lui. — E fătul meu! de câte ori când eram şi eu ca tine, catamu lână de cumpăratu pe la cei insuraţi, până ce le cântamu:

Frundă verde de sulcină,
Pişcă-mĕ Frăsină! *)

Ha! ha! ha! n'ai grijă scimu noi de aste.

In zadar Codrat incercă de mai multe ori, a aduce vorba ear la Iacov, pentru ca să poată in fine afla, dacă este acasă in acea seară sau nu; căci moşul Iftime, nu voia să creadă nici intr'unu chipu, ridêndu necontenitu, şi frecându'şi cu mânile groşii lui genunchi.

—Ce tot cânţi, acolo? gaiţă! dicea elu. Nu vinzi grădinarului castraveţi verzi!

*) Lectorii nostri ne va scuza, dacă cântecul moşului Iftime, s'ar părea prea popularu pentru auqul lor; căci iu altfel am lipsi naraţiunea noastră de originalul ei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

—Dar, nu mĕ inţelegi omule, că am nevoe de acelu negustoru! reluâ Codrat cu o vĕdută contrarietate.

—Ba, cum să nu inţelegu, vulpe vicleană! Ţi s'au uscatu gâtlejul... bietul băetu! eaca aleargă moşu la pivniţă! acuşi te voiu recori eu!

Şi unindu gluma cu fapta, Iftime se redică şovăindu, luâ luminarea de pe tejghe, se pogorî din nou in pivniţă luându tot câte trei şi patru scări de odată, şi sprijinindu-se de zidiu.

„Afurisitu moşneagu! cugetâ Codrat lovindu furiosu cu pumnul in masă. Eată'lu criţă de ajunsu, şi vrea să mai beie. Nu va fi in stare să spună o vorbă, şi eu am nevoe ca această bute să vorbească. Ori cât ar umbla Simion, şi chiar eu insumi, nu vomu putè cunoasce imprejurările aşa de sigur, ca unii ce nu putemu intrà in casa lui Iacov; cât aşa pe dinafară!.... Ori cum! voiu face pe acestu beţivu să mĕ lămurească!

Aceste cugetări, fù intrerupte de sgomotul ce făcea tovarăşul seu, care cânta in fundul pivniţei:

Ravaşi... puică...
Ravaşi... dragă...
De la... impara...tu!!!

Glasul lui, ce era intreruptu la toată fraza, după cum urca scările, incetâ cu desevărşire, prin o sguduitură cumplită.

—Atâta ar mai trebui, să'şi spargă şi capul, c'apoi s'a dusu ori-ce nedejde! cugetâ Codrat sărindu de pe scaunu, şi alergându la gura pivniţei.

Moşul Iftime scapatase in adevĕru o scară, care'i produse o mare contusiune. Dar pentru onoarea lui, cată se mărturisimu, că nu căduse. O cumpeneală cumplită, şi elu reincepù earăşi drumul lui; estfel că, Codrat se găsì, faţă in faţă cu o tinichea de vinu şi cu sfeşnicul, pe care crăşmarul cu multă ingrijere, le ducea inainte cu mănile intinse, pe când corpul lui plecatu indăraptu, se isbea, când de o latură, când de alta a pivniţei.

—Aice mi-ai fostu, huhurezule! esclamâ elu vĕdĕndu pe Codrat la gura pivniţei....

Ravaşi... Puică...
Ravaşi . . . . . .

Sciamu eu, că ai să'mi eşi inainte, nerăbdătorule! adause elu punĕndu pe masă vinul şi luminarea. Iţi arde gâtul, hai!

—Nu tocmai asta, moşu Iftime! respunse Codrat cu intenţiune, prefăcĕndu-se pentru plecare. Veneamu să'ţi plătescu, şi să'mi eu seara bună de la D-ta.

—Mări ce spui, en lasă gluma la o parte! dise Iftime căderdu pe unu scaunu, obositu.

—Nu glumescu de locu, reluâ Codrat. Curĕnd socoteala, n'am vreme de perdutu.

—Şi unde vrei să te duci, amoraşul meu? intrebâ crăşmarul, care nu voie să se despartă de tovarăşul lui, pe cât timpu mai avè simţirea, care nu putè se intărdie a'lu părăsi.

—Mĕ ducu la negustorul cu lăna, respunse Codrat cu unu tonu secu.

—La Iacov?

—Tocmai.

—Şi când?

—Chiar acuma.

—Da, da! poartă grijă! vei vedè in astă seară pe Iacov, cum am se vĕdu eu pe Safta mea, moartă de patru-spre-dece ani!

—Şi pentru ce nu? intrebâ Codrat care astă dată se aşedase pe scaunu, in faţa bĕtrânului, din a căruia gură, urmà să easă moartea sau viaţa lui.

—Pentru că nu'i acasă, respunse Iftime.

—Nu'i acasă? vorbă să fie! reluâ Codrat, care voiea să sondeze până in fundu.

—Să n'am parte de femeia mea! dacă nu'ţi spunu dreptu.

—Frumosu juramĕntu, n'am ce dice! Apoi, in cea din urmă, ce'mi pasă! voiu găsì pe femeia lui!... voiu găsì eu pe cineva in sfirşitu.

—Ba nu'i găsì nici măte! strigâ Iftime, turnându'şi unu paharu de vinu; nici la dĕnsul nici la alţii, nici in tot satul, mĕ auḑi? Este jocu in satu, şi românii se stringu la jocu, ca vrăbiile la malai.

—Este jocu, şi unde?

—La jupănu Iordachi, pentru ḑioa femeei lui; respunse Iftime deşertându paharul pe gâtu.

—Toate aceste le spui, pentru ca să mai şedu; reluâ Codrat, in a căruia ochi steclea mulţemirea.

—Dacă nu mĕ creḑi, deschide uşa, şi veḑi că tot satul e intunecosu ca unu mormĕntu, la a căruia căpătâie, ardu doue candele, astă din dugheana mea, şi acea de la jupănu Iord....

Iftime, care se luptase cu bărbăţie, contra ameţelei ce'lu invĕluia, nu putù resista astă dată; unu nouru negru trecù pe dinaintea ochilor lui, obiectele in jurul lui se invărteau, şi cumpănindu-se, in dreapta şi in stânga de vre o câteva ori, in care capul lui, asemine unui ciocanu se bătea de masă, sfirşì in cele din urmă, a cădè pe spate fără simţire.

Codrat, deşi la intrarea lui in satu, observase liniscea ce domnia, dar ca toate spiritele ce se luptă cu indoiala, căta a strebate până in fundul lucrului. Deci, puţin ingrijitu de posiţiunea tragică a companiei sale, se sculâ de lângă masă, deschise uşa crăşmei şi afundâ privirea lui in tenebrul ce se desfăşură inainte'i.

Pe când stà absorbitu in această ocupaţiune, unu şueru ce venea din partea stângă, ilu făcù se tresară. Codrat intinse urechea; unu alu doilea şueru se repetâ, apoi in fine unu alu treilea, mai prelungitu şi mai lămuritu, hotărì plecarea lui Codrat, care intrându in crăşmă, pusă pe masă o rublă, luâ mantaoa de pe scaunu, o aruncâ pe umerii lui, şi intr'unu momentu fù pe calu, care luâ drumul indicatu de şueru.

La respintinea din piaţa satului, Codrat găsì pe Simeon, care invĕlitu intr'o manta mare, cu gluga in capu, aşteptà pe calu venirea fratelui seu.

—Ce veste? intrebâ acestu din urmă.

—Ce să fie alta, decât intunericu peste tot locul, respunse Simion cu unu tonu posomoritu. Am umblatu de juru imprejurul gardului, in a căruia şanţuri nu era departe să'mi rupu gâtul cu şi calul, fără să vĕdu macar zare de lumină.

—Prea bine, prea bine! respunse Codrat, frecându'şi mănele.

—Aşa de bine, reluâ Simion şi mai posomoritu, că pe lângă intunericul de acum, mai vine şi ploaia. Şi încă ce ploaie! ba încă şi fulgere, dacă poftesci!

Şi in adevĕru ploaia incepù a cădè cu putere, după care fulgerele şi trăsnetele, asociindu-se cu furtuna, făceau o adevărată vijelie.

—Şi încă mai cărtesci, nemulţemitorule! replicâ Codrat. Dar nu veḑi tu, că asta e tocmai ce ne trebue nouă? Aide spăriosule, adăugâ elu, lovindu cu palma pe umĕrul lui Simion, aide la lucru!

Simion, cam de voe cam de nevoe, urmâ fratelui seu, şi după câteva momente, se găsirĕ amândoi lângă gardul casei lui Iacov, in partea din dosu. Aice, fără a descălecà, prinse mai întei caii cu frâurile lor, de coama spinoasă a gardului, se sculară in picioare, pe şelele cailor şi puturĕ astfel sări gardul, care in partea dinafară, era foarte inaltu.

Unu sfertu de oară mai in urmă, Simion apărù celu dinteiu pe coama gardului, de pe care se aruncâ pe calu; apoi mai indată, Codrat la rândul lui, urcâ gardul, in a căruia spinişu se oprì dreptu in picioare, intinḑĕndu lui Simion unu ce care ţinè in braţul stângu şi după care serì şi elu pe şea.

Acelu ceva, care Codrat intinsese fratelui seu Simion, până ce va sări gardul, dar pe care'lu reluâ, din momentul ce se vĕḑù pe calu, nu era altă, decât mica Elena, care fusese atât de crudu răpită, din culcuşul ei, pe când furtuna deschisese fereastra de la odaca sa.

(Urmare in numĕrul viitoru).

Em. Arghiropol.

SIBILA.

(Urmare).

IV. Nebunul Sibilei.

Vara, când aurora s'a ivitu strălucitoare intr'unu azuru nepătatu, cele întĕiu oare a ḑilei au o puritate şi o linisce ce s'ar crede eternă. Cu toate aceste vĕnturi nebune se redică de-o-dată, inclină erburile şi sgudue frunzele; nouraşi albii se'ncrucişeaḑă pe ceru, de la unu orizonu la altul, ca valuri de-o-dată intinse de mâni nevĕḑute. Şi se poate prea bine, ca peste ḑi se vie o vijelie.

Nici o ritorică nu poate să ne arăte aşa de esactu, ca astă veche immagină noue fasă, in care se arata că intrâ copillăria Sibilei după cinci sau şese ani de o desăvĕrşită serenitate pe care amu cercatu a descrie. Dispoziţiunea ei de-odată se schimbă, intr'unu feliu neregulatu. Câte o dată avea momente aşa de vesele, aproape de nebunie; adesea ori o suflare necunoscută părea a zgudui juna ei inimă, şi atunci, pleca capul seu blondu, tocmai ca unui spicu. Tot-o-dată o poesie ne'nţeleasă cânta la urechia sa şi'i venea une-ori unu gustu bizaru pentru singuratate. Atunce tăra pe nutricea sa in pădurea, ce se'ntindea in jurul parcului de la Ferias şi nu se'ntorcea la castelu decât sara.

—Ce face ea'n pădure? Cu ce pitrece ea acolo? intrebâ infine, pe nutrice, D-nul de Ferias ingrijindu-se de aste ciudate preumblări.

—D-nule marchis, respunse nutricea, eată ceea ce se petrece. Mai întĕiu ne preumblămu o bucată bună in care timpu damicella e inţeleaptă ca o sfântă. Dar cumu a zăritu marea printre copaci se schimbă cu totul, ea bate din mâni şi incepe a striga: „Marea! nutrice, eaca marea!“ apoi mĕ apucă de mână şi mĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 4.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

15/27 Fevruarie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancci; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Pe cănd sermana mititică gemăndu tremura de frigu, pe unu pămĕntu pliu de apă și suptu străițele ei mucte; Codrat și Simion să făceau nevĕduți pag. 50 col. 1.

Sumariu: Romanse și nuvele: *Condamnata. Sibila. Voiaju in odaia mea.* — Sciințe: *Studiuri asupra dreptului.* — Repertoriu teatralu: *Omul veacului.* — Varietăți: *Corespondință amoroasă a lui Napoleon Bonaparte.* — *Logogrifu.* — *Seniorul Logan.* — Anunciuri. — Frase ascunse.

CONDAMNATA.

(Urmare).

VI.

Providența nu doarme.

Lectorii nostri ne vor erta, intorsetura ce am fost siliți a face in capitulu trecut, numai pentru a ne pune iarăși pe urmele fraților Sulin, mai inainte de a-i părăsi pentru tot-deauna.

Astfeliu după cum am vĕdutu copila fu răpită. Pentru astă dată Codrat era mulțumitu, simțindu prada lui, găfuindă și tremurăndu sub brațul seu. El era in așa de bune dispositii, că putemu dice, unu felu de simțire omenească, amestecată cu milă, pentru prima oară se desceptă in elu; și pentru a dovedi că este, și elu omu, indată ce se vĕdù afară din satu, se grăbi a face toate chipurile, pentru ca copila să fie cruțată de strunci, și adĕpostită de ploaca ce urma a cădc in torente.

Una din poalele largei măntăli de care era acoperitu, fu trase in mai multe pături pe șea denainte, unde aședè pe copilă, și cu cecalaltă poală a măntălei o acoperi deasupra, cu atăta ingrijire, incăt vĕdĕndu-lu cineva, l'ar fi luatu dreptu celu mai duiosu tată. Cu toate aceste, nu trebue să ne'ncredemu nici odată, in asemenea sentimente momentane, căci ele nu sunt decăt o fiere mai mult ce varsă calăul asupra victemii lui; nu de milă dar de plăcerea selbatică ce gustă in acelu momentu, avĕndu-o sub puterea lui! Tocmai ca și Iena care inainte de a sfășia, se desfătează jucăndu victima intre labile ei.

— Așa, dise elu cu mulțumire, celu puțin, ca nu se va plănge, că nu'i sunt unu moșu buuu!

Apoi, amĕndoi frații, reluăndu frăul cailor, plecară la trapu spre tărgușorul Sculeni. In tot cursul drumului, nu se schimbară, decăt pre puține vorbe care nefiindu, nici de unu interesu pentru istoria noastră, vomu trece alăturea cu ele spre a merge de adreptul la faptă.

Cucoșul vestise miezul nopței, căud ambii drumeți atinse malul Prutului. Aice Codrat voia se apuce de-alungul cotitura riului, spre a se opri căt se poate mai departe de tărgul Sculeni; dar Simion, protestăndu din toate puterile lui, opri pe fratele seu, in fața luncei ce vine de astă parte a părăului.

— Ascultă Codrat, dise elu, ținĕndu de căpăstrul calului: Eu m'am supusu la toate voințele tale căt a ținutu interesul tĕu;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

acuma a venit și rîndul interesului meu. A-i sfîrșitu pe alu teu furîndu copila, lasemĕ să implinescu și eu pe alu meu scăpându-o? Mi se pare că așa ne-au fostu tocmala?

— Ei bine! și ce vrai tu se faci?

— Vreu să'mi dai copila in mănele mele; respunse Simion lăsându de căpĕstru, și vărîndu mâna sub mantauoa frățîni-seu. Voiu trece prutul cu dĕnsa, și voiu pune-o pe celalaltu malu, cole aproape de târgu, pe unde va trece poate vre unu crescinu să o eie; car nu s'o ducu in fundul pustiului, unde s'o mănânce fiarile precum vrei D-neta!

— Fie și așa! respunse Codrat, trecĕndu cu mare indiferință copila, din brațele lui in acele a fratelui seu.

După unu sfertu de oră, pe când sermana mititică, gemĕndu tremura de frigu, pe unu pămĕntu plinu de apă, și sub streițele ei mucte; Codrat și Simion se făcea nevĕduți de ceea parte a prutului, in tocmai ca doue puncte negre și ne'nțelese.

Copila remase in această stare, până despre ḑiuă, când trecĕndu pe acolo nisce cărăuși, li se făcù milă de dĕnsa și o luară in carele lor.

Orfană streină și fără nici unu protectoru, Elena eră pentru a doua oară in acea posiție, in care se găsesce tot omul la nascerea lui, fără se scie unde merge și ce soartă se pregătesce lui. Ce vor face acesti oameni cu dĕnsa? Care'i soarta ce'i pregătescu? Eată unu lucru la care nime nu va sci respunde. Și cu toate aceste, de aice atĕrnă toată viața ei pe viitorui!

Providența care nu doarme, va regula aceasta după maniera ei.

Chiar in acc ḑi, Elena fu aruncată pe stradele Iassilor, in voea soartei, de către cei trei cărăuși ce o adusese la târgu impreună cu marfa lor.

Copila supuse încă spaimei și inghețului, din noaptea trecută; gemea la respintenea din târgul Cucului, unde in privirea mulțimei ce furnică pe acolo, cărăușii găsiră mai potrivitu să o lese.

Dumneḑeul meu! cine nu tresare auḑindu unu gemĕtu? Această espresiune dureroase a omului, este o chiemare la milă! ce inimă nu bate la glasul ei? Ce sufletu nu se mișcă, cine poate fi atât de nesimțitoriu incât se refuse ajutorul seu?

Cu toate aceste, trecĕtorii veneau și se duceau, din toate părțile; oarele se strecurau cu obicinuita lor repegiune; seara vine; lumea incepe a se rărì pe strade, și Elena remâne tot in colțul in care a fost puse, amenințată a perì de foame, in miḑlocul unui orașu atât de mare, și in miḑlocul unei mulțimi ce părea atât de imbelșugată și veselă!

Ḑece ore sună la Catedrala Sintei Mitropoli, vibrarea celei din urmă lovituri a ciocanului nu se 'mprăștiese încă bine in aeru, când nisce pași greoi și rari resunară in strada vecină, apoi mai indată apărù la colțul ei, unu omu cu unu felinariu in mână. Judecându după cât se putea vedea la slaba lumină ce arunca felinariul, și după pestelca sucită in jurul talici lui, trebuia se fie vre unu brânzaru sau casapu intârzietu, și care se'ntorcea acasă liniscitu, ținĕndu cu o mână felinariul, și cu cecalaltă unu bățu grosu de cornu, alu căruia capătu țintuitu, resuna pe pietre regulatu la fiece pasu. Elu inainta, și acuma bățul lui redicatu in susu, urma să lovească din nou paveaoa după tactica cunoscută, când pentru mierarea negustorului, acăruia urechi erau deprinse cu ciocnitura bățului, astă dată nu auḑì nici unu tonu. Cercetă care e causa și descoperì vârful bățului seu, incurcatu in zdrențile unei copile ce ḑecea pe trotuaru.

— Biata copilă! ḑise elu descurcându bățul seu. Eată ceva, care face cinste bogaților! adausè elu posomoritu, punĕndu unu gologanu pe brațele nenorocitei, și luându-și drumul lui.

— Of!!!

Pașii bietului omu fù pironiți in locu, la această sfâșiitoare strigare.

— Așa dar, ea nu este o sereimană, de acele ce se'ntâlnesce la tot pasul, murmură elu stându la gânduri. Trebue să fie altu soiu de nenorocită, adause revenindu către copilă. Drăguțe, ḑise elu clătinându cu bunătate pe nenorocita amorțită, ce faci tu aicea pe vremea asta? Cine te-au adusu acole?

Suspine inecate in lacrimi, fù tot respunsul.

— De siguru această nenorocită, e lepadată de părinții ei; se gândì neguțitoriul, asta s'au mai vĕḑutu, nu-i pentru întĕia dată. Ori cum ar fi! Dumneḑeu o pune in calea mea, și unu bunu crescinu nu trebue se treacă alăturea cu nenorocirea altuia, fără să-i dee ajutoru pe cât poate. In cele din urmă, Rucsanda nu se va supăra de urmarea mea. Avemu unu băetu, vomu ave și o fată, cată totu!

Aceste cugetându, bunul crescinu se plecă către copilă și luându-o in brațe, porni către casa lui.

Inainte de a intra in proprietatea omului nostru, se cuvine a o descrie puțin, și de a face cunoscute persoanele ce locuescu in ea.

După ce treci podul de peatră, și urci dealul ce ai in față, apoi te găsesci pe locul celu mai de seamă a Tatarașilor. Numeroase grădini și liveḑi, respândescu in aeru unu mirosu plinu de viață. In miḑlocul unui asemenea raiu, se găsesce o căsuță, acoperită cu scânduri ce e dreptu, ânsĕ de o curățenie atrăgĕtoare. Patru odăi albe ca crinul, și despărțite prin miḑlocu de o șcliță, formeaze tot cuprinsul acestui locașu veselu.

Stăpânul casei, jupânul Agapi, ocupă toatê partea stângă a casei cu familia lui, in care afară de dânsul, se numerà femeea lui Rucsanda, și unu băeţelu ca de vr'o 6 ani. Restul casei, adecă cele doue odăi din dreapta, sunt inchiriete unui butnariu anume Ion, omu ca de patru-ḑeci ani, dar care conservase încă toată vigoarea unui omu ce s'a bucuratu de o bună sanatate. Chiriașul jupânului Agapi, era unu omu atât de bunu, incât se considera ca din familie, și nu-i ḑicea altfeliu decât moșul Ion.

Indată ce inopta, toată casa proprietariu și chirigiu, eșcau la portița de la uliță; și treccau seara in vorbe cu alți vecini, până ce sosea jupânul Agapi, care tot-deauna e asceptatu cu cina de seară.

Pe o prispă la dreapta, ședea Rucsanda cu mai multe vecine la vorbă; pe prispa din stânga ședea moșul Ion intre genunchile căruia picura de somnu, băeţelul Andrei.

— Bate vêntul din sus, car s'arată a ploae; ḑise una din femei căscându. Ce gândesci despre asta, jupâne Ioane? adause ea frecându-se la ochi, și adresându-se către butnariu.

— Nu greșesci de locu, respunse acesta; tot șfertul aista, are se treacă numai in ploi.

— Pacatul mare! ḑise o nevăstuică tĕnără; nu v'omu putea merge la scrinciobu.

— Și cu chipul aista, nu v'omu juca; adause o alta mai sprintenă.

— N'aveți grije, este vreme și pentru jocu; replică mai cu statornicie, Rucsanda, sanatate de ar fi! abie suntemu la Mai. Dar Dumneḑeu se mĕ erte, adause ea de odată, mi se pare că audu pe cineva gemĕndu.

In adevĕru, unu gemătu slabu și plângĕtoriu, se auḑise de toți cei de față, care se sculase in picioare căutându din care parte vine ace plângere. Toate gândurile se oprirà, toate piepturile reținură suflarea lor pentru unu momentu. Și când unu alu doilea gemĕtu se auḑì, toți de odată se aruncară in uliță. Rucsanda fù cea dântĕi, care dădù peptu cu barbatul ei, din acăruia brațe, luându pe mica Elenă, o duse in casă, urmată de toate femeile presente.

Cine nu cunoasce bunatatea femeilor in generalu, și mai cu seamă a femeilor din poporu, când e vorba de ori ce ființi nenorocite și părăsite. Astfeliu pe când Agapi, istorisea intêmplarea acestui angelu găsitu, femeile se grămădeau imprejurul lui, scoțindu felurite esclamațiuni de durere și de milă. Rucsanda plângea cu lacrimi ferbinți; stringea la pieptul ei pe sermana creatură leșinată; ii incălḑea cu suflarea ei micele mănuțe invinețite; ii punea picioarele la gura cuptiorului. Cele-lalte femei alergau in dreapta și in stânga ca se deie ajutoru gasdei: una făcea vinu fertu cu piperu și zaharu; alta aducè streițe pentru schimbatu, și sermana copila renăștea sub puterea astoru părintesci ingrijiri. Vinul fertu cu piperu și zaharu, dădù sângelui o circulațiune iute; in fine copila deschise ochii, se uità cu fricâ imprejurul ei; apoi năbușindu in lacrime, lăsè capul pe sinul Rucsandei, chiemându pe muma ei.

Cu toate mângăerile acestor buni oameni, ei nu puturà aliṇa țipetele și durerea nenorocitei copile, acăria mumă nu respunde la chiemarea ei; nimicu nu putea face se despară acea fricâ cei pricinuè figurile streine de care era incunjurată; acestu resultatu fù dobânditu de micul Andrei. Incetu câte incetu, elu se apropiese de Elena, ii dădù o acade și incepù a o mângăia și elu la rândul lui. Copila deschise nisce ochi mari verḑi, și pironindu'i asupra celui ce'i aducè o mângăere atât de dulce, și atât de nevinovată, lacrimile ei se uscară, și surisul colorà buzele ei până atuncea, vinete și increțite de spaimă și de durere. Veselia strelucì indată pe figurile tuturora.

— Cum te numesci? intrebă Rucsanda pe copilă.

— Elenuța, respunse ea.

Apoi prin felurite intrebări, cercară, se afle imprejurările care, incunjuraso pe această mică creatură. Ea spuse că, părinții sei, Iacov și Maria o iubeau foarte mult; că in noaptea trecută, pe când aciștia nu erau acasă, și pe când ca dormea cu baba Paraschiva, au venitu doue rudenii a lor, Codrat, și Simion, care au luato

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe calu, și au lepadat-o intr'o pădure, aproape de unu eazu. Din toate aceste se conchise că, la mijlocu trebue să fie vr'o crimă, acăria victimă eră față; dar nu se putù afla alte amerunțimi, care 'iar fi pusu pe urmele părinților, și apoi pe acele a făptuitorilor. Copila, nu scia nici numele satului in care trăeau ei, nici locurile pe unde a fostu aduse.

— Și ce gândesci să faci cumătră, cu această copilă? intrebă una din femei, după ce ascultase pe fată in esplicațiunele ei.

— Ce voiu face? dise buna femee; voiu ține-o cu mine, și voiu crești-o, intocmai ca pe copilul meu. Nu vedeți voi, că această copilă fără părinți, și muritoare de foame, este trimease de bunul Dumnedeu? Așî pute eu remănea surdă la plângerile ei? Dumnedeu n'ar erta una c'asta nici odată! și luându copila in brațele ei. Nu mai plânge copila mea; nu! căci de astădi inainte, vei ave o mamă, și această mamă voiu fi eu.

— Bine faci! bine faci Rucsandă! strigă cu bucurie Agapi, știamu eu că, stringèndu această mititică de pe uliți, o aduceamu la mama ei.

VII. După 18 ani.

Optspredece ani se strecurase; in optspredece ani se făcù la oameni atâtea prefaceri, incât abia dacă se mai cunoscu. Odată ce eșimu din anii copilăriei și intrămu in marele occanu alu vieței, toate bucuriile, precum și supărările noastre de altă dată, desparu cu trecutul, către care, nu putemu a ne intoarce decât, pe aripele viselor noastre!

Sermana părăsită care găsise scaparea ei in casa bunului Agapi, devenise acum o fetiță frumușică, care numera douăeci și trei ani. Ea fusese crescută cu atâta iubire, de către Rucsanda, incât toată nenorocirea ei, perise ca și cum nu ar fi mai fostu.

Sufletul ei delicatu simte, cu toate acestea, recunoscința ce datore acestei familii care o crescuse din milă și iubire, care o acopere de bine faceri și din toată inima. Ea purtà pentru bunul Agapi respectul cel mai adăncu, iubirea cea mai devotată pentru escelenta Rucsandă; ar fi rădicatu unu altariu pentru cel d'ăntăi, și ar fi pusu pe cea de a doua la inima ei, ca pe unu talismanu. Unu singuru sentimentu putea pune in cumpănă pe acelu ce mărturiseà părintelor ei adoptivi: eră amorul profundu ce simțea pentru frumosul Andrei, fiul lui Agapi. Acesta din parte-i, iubea pe Elena cu tot amorul de care este capabilu unu barbatu, la vrăsta de doue-deci și patru ani.

Agapi, care din felurite imprejurări, acuma numai eră negustoriu, petrecea dilele lui lângă buna Rucsandă, in cea mai desevèrșită mulțemire. Ion Butnariu, tot urmà a fi chiriașul celor doue odăi din dreapta; moșul Ion, după cum ilu numeau, de aseminea trăie tot pe lângă case, indeletnicindu-se cu meseria lui de butnăritu, și mergèndu din când in când, la via lui din podgoria Șorogari, in care Andrei ca unul ce o luase pe sama lui, muncca cu multă sirguințe, pentru intreținerea familiei, care nu mai ave altă avere, decât brațele lui cele puternice.

Erau dile cu toate aceste, in care dulcea armonie care domniea in această locuințe nu cruția tocmai cu desevărșire liniștea sufletului Rucsandei. Aceasta vine de la vecinele ei, și mai cu seamă de la una ce se numia Anica, și care era se vede din rasa acelor oameni care se amestică in toate. Ele diceau că Andrei și cu Elena se iubeau, și că dacă originea acestei dragoste n'ave dată, tot așia nu se poate ști nici sfârșitului ei.

— Ei bine, dise intr'o di Rucsanda, ce rău ese de aice?

— Încă mai intrebi replica femeea Anica serindu in picioare. Dar bine n'ai tu rușine! e sama se nu deie jupânul Agapi pe fiul tău, după o fată găsită pe uliți!

— Elena e așa de bună! e una din gospodinele cele mai alese; ea singură ingrijește de toată casa; frumosu ar fi din partea noastră ca se o respingemu?

— Mè ducu se nu te mai audu, strigă Anica cu nerăbdare. N'ai făcutu tu destul pentru dănsa? Ceea ce face, nu este ca datoare se facă?

Această convorbire pricinuise bietei femei o adâncă mâhnire. Ea petrece noptile fără să doarmă; rugându pe D-deu, se facă cum va ști mai bine, căci din partea ei n'ave alt-ceva de făcutu. Ea nu voie se spună memicu barbatului ei, despre asemine lucruri, care l'ar fi jignitu până la sufletu.

Dar, aceia ce nu putea face Rucsanda cu caracterul ei timidu, se'nsercină din propria lui inițiativă, moșului Ioan Butnariu. Elu care se interesa foarte multu de soarta acestor doi copii, nu scapa din videre imprejurările ce se pitreceau, atât in lăuntru cât și in afară de casă. Elu știea că Andrei și Elena se iubeau; că femeile din vecinătate fidele străbunei lor Eva, nu'nceta de a strica capul bieților părinți; elu știe in fine că Agapi deși fundamentalu bunu ânsè ave și slăbăciunele lui.

Astfeliu intr'o dimineață din luna lui Martie, pe când Andrei și cu Elena erau duși la vie pentru lucru, Ioan intrâ la proprietarii lui pe care'i găsì singuri.

— Buna dimineața vecinilor; dise elu punându-se josu.

— Și d-tale aseminc, moșu Ioane; respunse Rucsanda.

După schimbarea mai multor vorbe, despre alte interese, apoi credinciosu promisiunei ce'și făcuse, Ioan puse tot zelul oamenilor buni, pentru a veni la afacerea lui, și'ndată se'ncinse convorbirea următoare intre ei:

— Nu gândiți c'ar fi bine să'nsurați copii vostri? dise elu.

— Ce feliu să'i insurămu? ce'nsemnează asta?

— Nimicu, decât aceia ce'am spusu, jupâne Agapi.

— De vreme ce d-ta știi ca și mine, că asta nu se poate; reluâ Agapi, nemulțemitu de fața ce lua convorbirea; pentru ce te-ai mai ostenì in zedar?

— Dar bine pentru ce nu vrei? Sunt lucruri curate ca dioa. Ce ai tu de disu contra Elenei, care este unu juvaeru de fată, dacă nu că este bastardă?

— Mè ferească D-zeu! nu dicu asta.

— Asta se vede cu toate aceste, poftești o noră de familie, care se aibă zestre. Dar ficioru tău, ce are mè rogu?

— Are unu nume, respunse cu mândrie Agapi. Apoi, tocmai pentru că Andrei e seracu, trebue se eie o fată cu ceva zestre. Și dacă'i gândi bine, trebue să'mi dai dreptate moșu Ioane.

— E la dracu! toată lumea are dreptate, nauți unu omu de zare care se nu pretindă această dreptate, care umblă pe toate ulițile. Dar vrau să'ți spunu, Agapi, că Elena e ce mai bună fată și că nu vei găsì așa ușor o noră ca dènsa.

— Este adevèratu, Elena va fi o bună soție, pentru acelu căruea va da-o D-zeu. Eu o iubescu ca pe insuși copilul meu; dar pentru cuvintele ce te-am spusu, nu potu s'o măritu cu Andrei.

— Aide, omule, lase indărăptnicia ta la o parte, și e aminte că hulubașii sunt amorezați. Ce leacu găsești tu la asta?

— De unde scii asta? Nu se poate.

— Ce'ți spunu eu, Agapi. Și ar trebui să gândesci că, dacă te vei impotrivi la căsătoria lor, ai să-i faci nenorociți, sau ai să-i aduci la aceia ca se nu te asculte.

— Cât despre asta nu. Elena și Andrei nu vor calcà voința părinților nici odată!

— Ce se potrivesce! s'a dusu vremile accle, prietenul meu; dise Ion zimbindu.

— Ascultă Agapi! dise Ruxanda, care fiindu cu totul pentru protejata ei, găsì de cuviință a se amestica și ea'n vorbă; ascultă amiculu meu, dacă copiii se iubescu, pentru ce am fi noi așa de aspri cu dènșii!

— Vedi bine pentru ce mè rogu! adause Ion simțindu-se mai tare prin ajutorul neasceptatu alu Ruxandei.

— Pentru că!.... trebue să'mi mai eu de seamă. Vomu videa... mai este vreme; respunse cu ingăimială, bietul Agapi, care se simțè aproape invinsu.

— Negreșitu vreme este; dar trebue să hotărămu intr'unu feliu, reluă cu steruință Ion. Pentru capete sure c'a noastre, e foarte lesne a dice: este vreme... vomu vide!... Dar vedi, tinerețea n'așteaptă.

— Dacă e așa! fiindcă o voiți numai decât, și ca să nu mè mustre cugetul mai târdiu, faceți ce vrați, numai eu să nu me amestecu!

— Bunule Agapi! dise cu bucurie Ion; vino să te serutu, in numele copiilor tei, care de asemine sunt și ai mei, fiind că nu am altă nimică mai scumpu pe lume, decât pe dènșii.

— Ți'aduci aminte Agapi, dise la rândul ei buna Rucsanda; in dioa când mi'ai adusu pe Elena tremurându și istovită de foame, când am disu că voiu fi muma ei; tu, plin de bucurie strigai: bine faci Rucsandă, foarte bine! Astfeliu astădi, bine cuvèntèndu-te, și cu pe tine, dicu: e foarte bine și frumosu ceea ce faci Agapi!

— Până una alta, feții mei, dise Ion punèndu mâna pe ușă, alergu la vie, să vestescu hulubașilor mei, că nunta lor va avè locu după pasci.

— E! da pripitu mai esci, moșu Ioane! strigă Agapi, aruncându-se pe ușă afară după butnariu. Ce dracu! stei să ne intelegemu?

Ânsè in zadaru toate, căci Ion fără se mai piardă vreme, își inhamase calul la căruța lui și urcându-se intr'ènsa, eși pe poartă, respundindu cu risu lui Agapi.

— După pasci, in luna lui April, voiu fi nuni mare! Ne-am intelesu

(Urmare in numèrul viitoriu),

Em. Arghiropolu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 5.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

1/13 Martie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Sumariu: Romanse și nuvele: *Condamnata. Sibila. Voiaju in odaea mea.* — Sciințe: *Studiuri asupra dreptului. — Reflecțiuni proprii și imprumutate. — O aventură in drumul de feru* — Varietăți: *Șerpele subt flori. Barcarolă. Steaoa mării. — Frase ascunse. — Șarada. — La unu cortelu.* Anunciuri.

CONDAMNATA.

(Urmare).

VIII.

Visuri de fericire.

In vreme ce Ioan Butnariu intrebuința silințile lui lângă bunul Agapi, atătu de ușor invinsu; Andrei și Elena, nu erau mai puțin incurcați in singuratatea lor de la vie. Era multu timpu de când, prin otăculă și comună dorințe, ei simțeau necesitatea unei asemine singurătăți.

Unu amantu are totdea-una, atătea lucruri se spună iubitei lui!... Amanta pe de altă parte, simte atăta trebuințe a le asculta!.... In cât la sosirea momentului așa de multu doritu, atunci când se găsescu unul lângă altul, fără marturi, departe de ace lume recc și nepăsătoare, când nimicu nu se mai opune fericirei lor; tocmai atunce turburarea, covărșește puterea inimei, și se vĕdu mai intimidați in fața lor decât inaintea lumei intregi.

Că Andrei și cu Elena se iubiau, asta se sciea, sau celu puțin se simția destul de lămuritu. Ansĕ ca toți amanții, aveau și ei indoiala lor. In adevĕru după o copilărie de 18 ani, după o viață unită sub ingrijirea acelora-și părinți; e cu ne putințe a nu se lega cine-va către ființa cu care a crescutu ănsĕ la o vărstă oare care, când simțirile incepu a fi mai desvoltate, și mai cu seamă când dorinți noue și ne'nvinse se repetă la totu momentul; cine-va ajunge a nu se mulțemi cu așa de puținu, și inima deschise cere a i se esplica adevĕrata afecțiune: de esti ace a unui frate către o soră, sau a amantului către amanta lui.

Această indoială, o boală adese fără leacu, trebuia numai decât, să se smulgă din inimele ambelor amorcsi. Momentul venise, și cu toate aceste nici unul nu cutesa să'nceapă o pescuire așa de periculoase ca acc a inimilor.

Des. de Kuteanu. Xil. de Waldheim in Viena.

O groase serutare resună pe rumenii obraji ai junei fete. (pag. 66 col. II).

Martie era pe la finile lui. Primavara se simția acum, cerculăndu-in toată astă atmosferă veeslă ca și păsăruicile de pe crengi care serbau prin felurite cântice și ceripiri intoarcerea acestui plăcutu anotimpu. Copii lui Agapi, după cum de ordinar li se ḑicea, urma să'nceapă la vie, sarcina incredințată lor. Deci ca in toți anii, venise și asta dată la disgropatul viei; osebire numai, că'n locu de a căta să lucreḑi cât se poate mai aproape unul de altul, precum făceau altă dată, ei puniau toate silințile a lua fiecare o direcțiune opuse, ca și când ar fi voitu să'nlătureḑe ceva, pentru cari cu toate aceste ardeau de dorințe a se'ndeplini.

Ănsĕ lucru ciudatu, cu cât se fereau unul de altul, unu instinctu naturalu la vĕrsta lor, ii apropiea și mai tare, asfeliu ca pe când se credeau pre din cale afară departe, d'odată se găsirĕ față in față. O roșeațe vie coloră figurile lor, și ochii intimidați, se plecară la pămĕntu in tocmai ca la doi vinovați surprinși.

Ori cum intămplarea nu pute fi decât minunata. Numai era de datu inapoi. Andrei inarmăndu-se cu totu curajul lui, se hotărì a da pe față simțirile ce'lu preocupau. Și pentru indeplinirea acestei hotăriri, alese de complice in cause, unu trandafirașu prefăcutu ș'o basma albă ce cumparase din tărgu ănca din sara trecută.

— Uite Eleno, ḑise elu vĕrăndu măna in sinul lui, uitam să'ți dau ceva. Ține, trandafirașu și basmaoa asta.

— Ce trandafiru frumosu!... ḑise Elena luăndu floarea din măna lui Andrii.

— Nu așa frumosu ca tine; respunse acesta insuflețindu-se.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar accastă basma, adaogă Elena; cât e de suptire!... Trebue să fi ținându mulți bani aceste!

— Nu atâta pe cât mi le plătesci tu, găsindu-le frumoase.

— In adevĕru, esci tu atâta de mulțemitu Andrei, de totu ce mĕ bucură pe mine?

— Dacă suntu mulțemitu, vĕdi-bine! pentru că nimicu in lume n'am așa de scumpu ca pe Elena mea.

— Ḑi mai bine, ca pe sora ta; reluâ Elena roșindu-se și plecându ochii in josu.

— Ce felu! ḑise Andrei posomorându-se. După 18 ani de vețuire, in care o singură ḑi n'a trecutu fără să'ți spunu că te iubescu, am avutu nenorocirea a nu'ți insufla decât o dragoste frățească!

— Nu'nțelegu ce vrei se ḑici tu Andrei, respunse Elena a cărie inimă se bătea cumplitu; dar cu sciu că te iubescu, atât de multu și in așia chipu, că dacă nu ti'așĭ ave, așĭ muri de intristare.

— O iți mulțămescu Eleno! respunse Andrei beatu de bucurie. Astă dată tu m'ai făcutu, omul celu m'ai fericitu din lume, căci m'ai scapatu de o ingrijire ce mĕ rodia la sufletu. Și ca să serbămu aceasta bucurie domnească, se cuvine să te gătesci cu trandafirașul ce ț'am adusu.

Elena suriḑindu, indeplini dorința amantului ei, și floarea lua locul in cosițele sale frumoase.

— Așa! acuma lasu să te privescu in voia mea; ḑise Andrii. Cât esci de frumoase! adaogă elu așeḑendu părul junei fete. Trandafirașul și frunḑile lui verzi, vinu așa de bine la o frunte albă și unu pĕru castaniu ca alu teu, incât iți spunu drept, sunt gelosu de tine.

— Deie D-ḑeu, c'această părere a ta se dureḑe tot-dea-una! ḑise Elena cu sfială. Ânsĕ mĕ temu să nu vie o ḑi, in care să plângă amaru aceasta dragoste.

— Și de ce te indoesci tu!

— Omul trebue să se indoească de toate, mai alesu o biată fată părăsită ca mine. Ânsĕ dacă me indoescu, nu este de inima ta, o credu pre nevinovata, pre buna, pentru a voi să-mi facu reu; dar me indoescu și me temu de inprejurările in care ne aflămu.

— Ce vrei se ḑici tu, nu te'nțelegu?

— Vreu să ḑicu că, esci unu băetu pre vrednicu, pentru ca o nenorocită ca mine se poată nădăjdui fericiria de a te ave tot-dea-una. Tu poți lua o fată cât de frumoase și cu ḑestre, pe când eu, nu voi pute duce in casa barbatului decât seracia me. Dacă tu, in focul de astăḑi nu te gândesci la asemine lucruri, părinții tei ânsĕ, le simtu pre bine și fii incredințatu, se vor sluji de ele.

Elena plecâ capul cu tristeță. Andrei care înțelegea unde loviau aceste vorbe, remase mut de-o-cam-dată. Apoi, după o lungă gândire, luându de mână pe iubita lui, se retrase incetișor cătră livadă. Acole, intre doi arbori bĕtrâni, a cărora crengi formau o boltă pe deasupra, ei se opriră.

— Eată locul unde s'a petrecutu, cea mai mare parte din copilăria noastră. Acești arbori care ne-a vĕḑutu crescĕndu, care a luatu parte la bucuriile, precum și la supărările noastre de altă dată; acestu trunchiu alu bĕtrânului stejar, pe care ne'nălțiamu până la cuiburile rândunelilor, a cărora pui 'ți făcea atâta bucurie, toate aceste insfârșitu, vor fi și astă dată marturii declarațiunei ce am să'ți facu.

— Și faci foarte bine, alegĕndu acestu locu, intrerupse Elena, căci numai elu mi se pare potrivitu cu inima me. Acești arbori suntu pentru mine mai multu decât ar fi doi prieteni vechi, și aflându-me intre ei, nu mi-i fricâ de nimicu, adause ea ḑimbindu.

— Nici grije să n'ai! respunse Andrei totu pe'același tonu de glumă. Ești pre frumoase pentru ca să'ți facă cineva reu.

Cu toate aceste, Andrei se apropie mai multu de Elena; mâna lui ce stângă trecu pe după talia ei și'o groasă serutare resunâ pe rumenii obraji ai junei fete, mai inainte c'aceasta să aibă timpu a se smulge din brațele lui Andrei.

— Ei bine, astfelu m'asigureḑi tu? intrebâ Elena roșie de plăcere.

— Eartă și tu această mișcare, ce n'am pututu stăpâni, respunse Andrei ținĕndu încă pe Elena de talie. Vina ta e, adăugâ elu lipindu o adoua serutare mai infocată, pentru ce ești așa de frumoase? Apoi ne-amu serutatu noi de'ajunsu și altă dată!

— Se poate, ânsĕ atunce eramu copii, când astăḑi....

— Astăḑi, suntemu barbatul cu femeia; intrerupse iute Andrei. Căci tocmai asta urmam să'ți spunu. Vĕḑĕndu că dragostea noastră s'adauge din ḑi in ḑi, și că anii curgu mereu fără a ne aduce vr'o prifacere: suntu vr'o câte-va ḑile, am ḑisu moșului Ioan: pune la cale această treabă cu mama și tata, și încă cât se poate mai degrabă, ca să nu fiu silitu a face eu singur, și fără bine-cuvĕntarea lor. Atunci, moșul Ioan mi'au ḑisu: luni te vei duce la vie cu Elena, și in lipsa voastră voiu vorbi cu acestor părinți; și pe sufletul meu ii voiu face să'nțeleagă, căci de unde nu, vĕ cununu cu pe respunderea me. Astfelu moșul Ioan nu va intârḑie să ne aducă respunsul, care in amândoue cadurile nu poate fi decât bunu pentru noi.

— Ba din inpotrivă, reluâ Elena cu hotărire, căci dacă mama Rucsanda și tătuca Agapi, nu se vor uni la căsătoria noastră, mai degrabă voiu muri decât să priimescu a fi femeia ta fără voia lor!

— Ascultă, ḑise Andrei târându pe Elena lângă stejaru și silindu-o să șaḑă pe trunchiu, să lăsămu la o parte asemine vorbe, și să ne ocupămu de fericirea noastră pe viitoru. Nu-i așa că me iubesci, și că n-ai pute trăi fără de mine?

— O da! foarte sigur.

— Tu vei fi femeia me, reluâ Andrei neteḑindu cu mâna palma Elenei. Vomu urma ca și până acuma a lucra inpreună, vomu ține pe tata și pe mama, și din prisosu, in ḑile de serbătoare vomu merge câte la o petrecere... tot-dea-una impreună... Ce fericire!

— Apoi dacă D-ḑeu ne va da copii, ḑi se Elena cu frăgeḑime; ii vomu pune numele Andrei, de va fi băetu....

— Și Elena, dacă va fi fată, adăugâ Andrei intrerupându pe iubita lui.

— Astfelu, reluâ Elena, nu vomu ave nimicu de doritu in lume, decât fericirea copiilor, și o vieațe indelungată pentru noi.

— Da. Și când ḑile de bătrinețe se vor fi grămăditu, asupra capului nostru; atunci când capetile noastre sure, voru câta acestu trecutu perdutu, voru găsi urmele lui tot-dea-una, intre acești doi arbori. Ear dacă prin voința celui de sus, va trebui să moru, me vei ingropa aice, suptu acestu pămĕntu frământatu dè pașii tei, udatu de lacrimile noastre încă din copilărie. Vei indeplini dorința me, nu-i așa?

— Andrei, ḑise Elena cu lacrimile in ochi; pentru ce aceste idei negre, intr'o ḑi așa de frumoasă ca astăḑi?...

— Pentru că după fericire vine și'ntristare, după vieață și moarte!!!

IX.

Plecarea.

— Cine vorbesce acole, de moarte? ḑise de-odată o voace de după copaci.

Andrei și Elena sări in picioare. Era Ioan Butnariu.

— Voi erați? ḑise elu apropiindu-se de juni. Credeam c'aveți alt-ceva mai bun de făcutu, la vrăsta voastră. Ce dracu! copii mei. Nu vorbesce cine-va de moarte, când abie e la'nceputul vieții.

— Dar nu, moșu Ioane, asta nu era decât o glumă, ḑise Andrei.

— Încă te mai laudi, flecaru ce esci! reluâ Ioan apucându pe Elena de mână, și punând'o in fața lui Andrei. Apoi așa scii tu să glumesci c'o fată frumoasă ca Elena, de-o faci să verse lacrimi? E pacatu să se pearḑe atâtea mărgăritare, și dreptu pedeapsa ta, am să le adunu eu. E așa, adause Ioan serutându pe Elena pe frunte; nu mai plânge copila me. Mergi de stringe mâna acestui răutăciosu ștrengariu, pe care ți'l dau de barbatu, cu bine-cuvĕntarea părinților voștri.

Ioan ave dreptate, căci ca prin fermecu lacrimile se uscară, și surisul celu mai veselu luă locu, pe figura Elenei, care nu scie cum să'i mulțemească, pentru o veste așa de bună ca asta.

— Lasați mulțemirele la o parte, copii mei; ḑicea bunul Ioan. Căutați să fiți fericiți, și astfelu voiu fi resplătitu.

— Cât esci de bun! ḑise Elena. Nădăjduescu că nu te vei despărți de noi, moșu Ioane, nu-i așa?

— Veḑi bine! Cine altul ar cresce copii voștri dacă nu eu? Dar până atunce, adaugâ elu adresându-se cătră Andrei, tu cată să părăsești de'ndată viea, și să dai o goană până la Poeana-Cărnului. Scii că sau implinitu vadeaoa când, trebue să ne plătească banii pentru vinul din toamna trecută?

— N'am decât să plecu, respunse Andrei.

— Cum așa degrabă, obiectâ Elena.

— Cu cât va pleca mai curĕnd, cu atâta vei ave mai puțin de asceptatu, respunse Ioan.

— Așa este, dar ḑioa mi se pare pre inaintită, pentru ca să poată ajunge cu ḑiuă acolo.

— Și ce ese de acole?

— Nemicu altă, decât că'n pădurea de la Poeni, suntu pre mulți talhari, și Andrei e singuru.

— Ha! ha! ha! mĕ miram ce ai să spui! respunse Ioan riḑĕndu. Se vede că nu scii încă cine-i Andrei? E așa, blând și moale cum'lu veḑi, e in stare să ție peptu la doue-ḑeci de inși. Apoi mulțemită măriei sale vodă, care a spânzuratu hoții pe toate cărările, te poți culca in mijlocul codrului și habar'ai!

— Ori cum ar fi, ḑise Elena cu stăruințe, scii proverbul cela; *paḑa bună, trece primeḑdica rea!*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Apoi să'ți spunu și eu altul, ḑise Ioan ridendu: *fără parale nu se facc nuntă!*

— Vĕdu că te'ai pusu, se mi-lu smomești, respunse Elena convinse astă dată.

— V'ați inpacatu insfărșitu? intrebâ Andrei. Astfelu ne'am ințelesu, plecu indată și mâine pe vremea asta voiu fi acase.

— La poartă vei găsi căruța mea care te'așteaptă, ḑise Ioan. Drumu bunu! adăugâ elu stringăndu de mănă pe Andrei.

Elena care din ochii lui Andrei găcise, că sermanul baetu ar dori să'și ea ḑioa bună de la dĕnsa, intr'unu chipu mai simțitoru; găsi unu pretecstu pentru a-lu urma mai departe ceva.

— Ascultă Andrei, strigâ ea după ce dispăruse in dosul arborilor; nu uita de'ți e pălăria de unde lucram?

— Ce bine'ai face dacă mi'ai da'o tu, respunse elu oprindu-se.

După căteva momente, Elena presentâ logodnicului ei pălăria, și acesta-i mulțemi cu'n dublu serutatu aplicatu pe ambii obraji. Astfelu pregătitu, Andrei sări in căruța lui Ioan și plecâ.

(Urmare in numĕrul viitor).

Em. Arghiropol.

SIBILA.

(Urmare).

VI. Sibila eșită din sinul bisericei.

Cu toate aceste generoasa determinațiune a D-lui de Ferias in privința Missei O'Neil, de indată respăndită comentată in provincie prin limba cu intreitu acu a D-nei de Beaumesnil, in genere făcù puțină onoare judecătei bătrĕnului marchisu, și nu făcù mai multă nici preutului, insemnatu ca complicele seu. Ănsĕ trebue a conveni, că lumea, care de locu nu intră in detailuri și care judecă lucrurile din puntul de vedere absolutu, era scusabilă de a găsi bizaru și neregulatu cel puțin pentru factul, ce era in astu momentu supusu apreciatei sale. D-nul de Ferias, elu insuși, odată cea ăntĕiu mișcare a entusiasmului seu liniscită, luă in bagare de samă cu o adevĕrată inquetudine responsabilitatea, cu care elu se insercinasă dăndu nepoatei sale o instructriță eretică. Căt pentru preutu elu avù, pe de-asupra bănuelilor publicului și neliniscea consciinței sale, desagramentul de a primi la astă ocasiune complimentele impăciuitoriului astui cantonu, bătrĕnu, de o credință rece, care considera pe Voltaire ca pe unu D-ḑeu, a căruia profetu părea a se crede.

Doue sau trei ḑile după sosirea Missei O'Neil, abatele Renaud se ducea la castelul de Ferias, și in drumu, avù nenorocirea de a suferi laudele ecuivoace a magistratului volterian. Elu își urmă drumul, fruntea plecată, și intălnindu pe marchisul, care'și făcea preumblarea de dimineață intr'o alee de castani, 'i incredință cu candoare intristarea și remușcările sale.

— Demnul meu amicu, 'i respunse D. de Ferias, te potu incredința că și eu nu mĕ găsescu intr'o situație fericită; audu că și d-neta supĕrătoare murmure a opiniunei, convinu și eu că sufragiul *) impăciuitoriului e o simtomă de o rea natură: in adevĕru, după tristeța amicilor nostri, aceea de care noi trebue mai mult să ne tememu, ḑice inteleptul, este bucuria inamicilor nostri. Dar numai puțin, scumpul meu abate, voiu ținea pe Miss O'Neil, căci in cursul indelungatei mele vieți am remarcatu, că inspirațiunele inimei, mult mai grele de urmatu decăt acele a unei prudenți egoiste și banale, sunt tot deauna defăimate de lume, dar adese ori bine-cuvĕntate de Providență. Ansĕ trebue să ne ajutămu unul pe altul pentru ca Dumneḑeu să ne ajute, și noi datorimu a nu negligea nemica, D-ta și eu, demnul meu amicu, pentru ca să eșimu cu glorie din delicata tentativă in care neamu angajatu, adecă pentru a menajà Sibilei o educație forte și variată ce Miss O'Neil pare foarte capabilă de a i-o da, măntiindu tot-odată copila in toată integritatea credinței părinților sei.

Pentru a ajunge mai siguru astu dublu scopu, și de și duoi ani trebue ăncă să se strecoare inaintea epochei ficsate pentru cea ăntĕiu comunicare a Sibilei, fù convenitu, că abatele Renaud va incepe chiar in acea ḑi o serie de conferinți avĕndu pentru objectu de a așeḑa pe base nemișcate ortodocsia d-celei de Ferias. Impreună și Miss O'Neill va proceda fără pericolu, trebuea să se flateze cu asta la cultura intelectuală și morală a Sibilei — Ana. Miss O'Neil se va conforma cu fidelitate, — D-nul de Ferias nu se'ndoea despre asta unu singuru momentu, — la recomendația formală ce'i fusese dată de a nu trata nici odată chestiunele religioase cu eleva sa decăt din puntul de vedere a moralei generale; dar dacă in fine, — căci trebuea a se prevedea totul, — Miss O'Neil, inșelăndu durerosu speranțele D. de Ferias și cedăndu la manie de proselitismu *), ce caracterisase secta sa, ar cuteza intr'o ḑi se scoată din buzunariul ei o Biblie și să intre in polemică, abatele Renaud nu va fi elu acolo, tot-deauna cu luare aminte, ingrijetu chiar, gata a constata de la primele aparinți rătăcirea Missei O'Neil?

D-nul de Ferias pe lăngă aste precauțiuni alătură și aceea de a asista regulatu căt-va timpu la lecțiunele Irlandezei sau marchisa să'i ție locul; dar nu zebăvì a se ingreuea de o preveghere ce-i părù tot-odată zadarnică și'njurătoare, cu căt elu mai bine putù aprecia, in intimitatea vieții comune, caracterul cu scrupulositate onestu a Missei O'Neil. — In adevĕru, ḑicea marchisul, mai degrabă mĕ potu ascepta să vĕḑu delicatul cacomu virăndu-se de odată intr'o mlaștină glodoasă ca celu mai de nimica animalu din curțile noastre, decăt să mĕ temu de umbra unei urmări viclene din partea Augustei-Mary. — Astfeliu era convincțiunea marchisei, și astfeliu și insuși a preutului. Asti trei onesti oameni, scapați atuncea de toată ne'ncrederea, ce turmenta consciința lor, putură a se bucura cu o ripire fără amestecu de sborul ce lua puțin căte puțin fericitele facultăți a Sibilei sub bagheta feerică a Missei O'Neil. In adevĕru, astă rară inteligență se'nalța spre lumină cu o ardoare ce nu ar fi fostu fără pericolu dacă n'ar fi fostu temperată și povĕțuită de unu gustu siguru și de o metodă prudentă; dar Miss O'Neil era la culmea indatorirei sale. — Ași putea sporindu-i ăncă puțin invĕțăturile, se facu o minune, ḑicea ea D-nul de Ferias; dar 'mi place mai bine să o reținu și să o facu o femee deosebită. La care cu toate aceste nu voiu avea mare meritu, căci astu micu capu cu pĕrul de auru e ca o colivie plină de păseri impaciente, cărora n'am decăt o osteneală de a le da sborul.

D-nul și D-na de Ferias, incăntați de zelul și progresul nepoatei lor, nu se aplaudau mai puțin de plăcuta schimbare ce putură observa in caracterul ei din ḑiua in care studii positive și regulate ocupase cugetarea sa. Fără să 'nceteḑe de a fi o fetiță cu o seriositate și o dignitate demnă de insemnatu, Sibila perduse gustul acelor adănci și confuse cugetări, cărora ea se abandona altă dată cu o singulară plăcere, și care mai tot-deauna respăndeau pe fruntea sa o melancolie necunoscută la vrăsta ei. Frumosul ei risu copilărescu, fragedu și tare ca cascadele pădurilor, inveselea atuncea mai adesa echo a vechilor coridoare. Ea arĕta ăncă adese-ori in intimitatea familiei o plăcută dispositie de spiritu care se schimba căte odată in nebunie. Astfeliu de veselie, cănd sbucnea cu iuțală la D-cela de Ferias, forma cu gravitatea obicinuită a fisonomiei sale unu contrastu, ce nu era fără grație. Dacă nu ar fi fostu imblănḑitu de multa bunăvoință naturală, astă plecare a caracterului ei lesne ar fi degeneratu in dispositie satirică; căci Sibila, ca o mică vicleană din cele fine cum era, de sub măna ei inteleaptă și liniscită, avea talentul de a intelege cu o vie pătrundere nepotrivirele, ce treceau sub ochii sei. Gustul ei puru cunoscea numai decăt redicolul, precum o ureche delicată cunoasce disonanțele. Ea abia avea unu creionu in degete, și astu talentu a spiritului seu se descoperì in planuri informe, dar espresive intr'unu chipu comicu. D-nul de Ferias trebue chiar intr'o ḑi s'o dojenească destul de aspru la ocasiunea unui tablou de felul acesta in care, mustețele nevinovate a D-nei de Beaumesnil și nasul romanu a cavalerului Teodor figurau in proporțiuni nesuferite.

D-na de Beaumesnil cu toate că nu știa astă intĕmplare re, nu lua, fără indoeală, decăt o prea slabă parte la plăcutele emoțiuni ce succesul instrucțiunei Missei O'Neil făcea să domnească in castelul de Ferias. Nu doară că nu era incredințată in inima ei, dacă se credea ceea ce spunea, că evenimentul inșelă prevederele sale; dar in adevĕru se aflau oameni, care erau mai fericiți decăt meritau. Cu toate acestea nu'i bunu sfărșitu prin rele mizloace, și in fine celu de pe urmă cuvĕntu ăncă nu era ḑisu. „Și vei vedea, părinte, că intr'o ḑi sau alta are să se intĕmple ceva nu sciu ce; dar are să se intĕmple ceva, care va smeri orgoliul Feriasilor, căci in fine bunul D-ḑeu e justu, și nu ar fi dacă ar ingădui până insfĕrșitu o indărătnicire așa de nesocotită, și o caritate așa de reu intrebuințată. Căt pentru D-neta părinte, nu te defaimu, motivele D-tale erau pure, 'o sciu: sperai a intoarce la credință pe astă nenorocită creatură; dar intre noi vorbindu, eu credu că speranțele d-tale sunt de mult pe apă in josu... hei? Mărturisesce sermanul meu preutu?“

Preutul adeveri. Cu sigurul instinctu de

*) A găsi cu cale.

*) Rivna de a face proseliți, adecă partisani a vre unei secte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

No. 6.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

15/27 Martie 1868. ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ. **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Sumariu: *Condamnata. — Sibila. — Frumoase arte. — Voiaju in odaea mea. — Lumea Ilustrată. — Studiuri asupra dreptului. — Varietăți. — La unu poetu. — La.... Logogrifuri. — Aventură in drumul de feru. — Frase ascunse. — Anunciuri.*

CONDAMNATA.

(Urmare).

X.

Toporașul căḑutu.

După cum făgăduise Andrei, adoa-ḑi seara era acasă. Achităndu-se cu multă esactitate de comisionul lui, către Ion Butnariu, se grăbi a remăne singur cu logodnica lui, sau mai bine ḑicĕndu cu viitoarea lui păreche. Elena din parte-i nu dore mai mult: ănsĕ cu toată buna lor voință, și cu toate silințile lor trebuiră să mai rebḑe. Toată lumea era acasă și'n picioare; prin urmare nu era chipu să se ascundă de privirile nimărui. Cu toate aceste mulțămită nenumeratelor mijloace ce amorul tot-deauna dă inimilor ce-lu poartă, ei găsi in deajunsu o casiuni, pentru așĭ strecura la ureche cĕteva vorbe pe furiș, care s'ar fi pututu ghici nu mai d'un ochiu bine esersatu de pe roșeața vie ce colora obrajii fetei, de cĕte ori s'apropie pre mult de Andrei. In fine cum făcusĕ cum drese, nu putem afirma tocmai positivu, — amorul are pre multe cămări, pentru ca să le putemu străbate pe toate d'odată, — totul este că, pe la miezul nopții, o fereastă de la odăița din fundu se deschise incetișoru, ș'o figură apăru totu așa de senină ca și luna, ce tocmai atunce trecĕndu printr'un nourașu se ficsase in fața ferestrei, și ca și cum n'așteptase-se decăt acestu magnetu pentru a scăpa de suptu vălul ce-o ascude.

Mai in același timpu Andrei se presentă la fereastra deschise.

—Tu ești Elenă? ḑise el cu jumatate voace. Credeam că n'o să mai vii, adause el resemindu-și coatele pe fereastră.

— Așa de puțină incredere ai in mine? respunse fata c'unu tonu de dulce mustrare.

— Nu că n'am incredire in tine, reluă Andrei, dar precum astăḑi e ḑi ăntăiu aprilu, incepeamu să mĕ cam ingrijescu de caracterul tĕu nebunaticu. Și fiind că nu ma'i inșelatu, căci trebue săți spunu că inșelatu chiar in glumă de tine nu mi'ar piăce, asta mi'ar face frică pentru viitoriu; așa dar fiind că nu ma'i inșelat, vinu și eu cu adevĕrul in mănă, cu toate că e ḑi'ntăiu aprilu. Eată un toporașu ce'am culesu astăḑi la'ntoarcerea me, de pe marginile pădurei Poeni; este o floare totu atăt de tĕnĕră in primă-vară, ca și tine in lume.

— Totdeauna lingușitoru! respunse Elena luăndu floricica și ducăndu'o la nasul ei.

— Lingușitoriu, ḑiçi tu? cătu ești de nedreaptă! Dar oare, dacă eramu in adiveru lingușitori, așĭ sta eu acum cu atăta smerenie sub fereastra ta? Dincontra, ar trebui se fiu inuntru, acolo, lăngă tine, in brațile fericirei.

Și Andrei totu vorbindu, pe nesimțite sgrepana mai tare pe fereastră, incăt ajunse pe jumătate in'nuntru, pe căud restul corpului sta atărnatu afară in aeru.

— Dar bine ce faci? ḑise. Elena tremurăndu, nu veḑi c'o să caḑi ori inăuntru ori afară, de'ndată ce'ți vei pierde cumpătul?

— N-ai grije, respunse Andrei făcĕndu unu nou saltu pe fereastră, in acestu momentu simtu c'așĭ fi in stare să stau pe unu vărfu de acu, numai să fii și tu acolo.

— Ascultă Andrei? ḑise Elena care incepe a se cam teme de focul arḑĕtoriu ce strălucia in ochii iubitului ei; cineva nu trebue să'și pearḑe mințele nici odată. Căud ai cerutu să viu l'acestă fereastră, ai pretinsu o neaparată trebuință; insfărșitu eată-me, spune care este ace trebuințe? judecă, nu voiu pute sta multu timpu aice, fără să me'ngrijescu de a fi surprinse?

Des. de Ruteanu. Xil. de Waldheim in Viena.

Ea intinse mănа dreptu către elu și strigă: — Moșu Ioane!... Moșu Ioane... Andrei moare!... vino in ajutorul nostru.

—. Am trebuință ca să'ți spunu că te iubescu! respunse Andrei trecĕnd unu picioru inuntru și remănind calare pe brațul ferestrei.

— Ei bine, aceasta o sciu! nu-i nevoe sĕ te apropii așa de mult de mine, ca să mi'o repeteḑi, respunse juna fată făcĕndu doi pași in urmă.

— Din contra, nici odată n'am simțitu atăta nevoie a ți-o repeta c'acuma! căci trebue să știi că sufletul meu arḑe d'o dorință ce numai potu invinge. O Elenă! adaugă Andrei intrăndu de-abinele in casă, ș'apucăndu de mănă pe juna fată. O Elenă, lasă-me săți spunu că ești frumoasă!

— Eacă! ḑise fata ḑimbindu parcă eu ți-am opritu vr'odată asta, apoi tu mi'o spui mi se pare destul de adese, ca să m'ai nevoe de autorizația me!

— Așa este, reluă Andrei trecĕndu mănа pe după talia fetei, ănsĕ veḑi, așĭ voi să'ți spunu ne'ncetatu.

— Ei bine! nu suntu decăt trei septămăni d'așteptatu. Odată femeia ta, 'mi vei spune tot ce'ți va plăcea și ori căud vei voi.

— Pentru ce ești așa de rea, reluă Andrei stringăndu cu putere pe Elena la peptul lui. Unde este adivĕrată dragoste, nu se'ncapu termine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Biata Elenă neputându-se smulge din puternicile brațe ci'o cuprinsese, căḑu pe patul ei ca ametită suptu o infocată sărutare depusă pe frunte-i de către Andrei.

— Te iubescu! ḑise acesta c'o voace turburată.

— Andrei, iubitul meu Andrei! ḑise Elena, după căteva momente, c'o voace intreruptă, e seama să nu calci in picioare, toporașul ce a căḑut!!!

XI.

Doliul.

A doua ḑi mama Rucsanda, care se sculase mai dimineață decăt toți in casă; se mieră foarte mult găsindu pe Elena dormindu încă, căud de ordinariu ea se scula de la toacă'ntêiu. Unu cercu vănătu se desemna imprejurul pleoapelor junei fete, acăria somnu se părea foarte turburatu, de nisce treseriri provocate poate de oare care vise urite. Dar ceia ce mieră mai multu pe bătrina Rucsanda eara fereastra deschisă, pe care se strecura undulce vintu de primă-vară ce se juca cu veselie in părul auriu a Elenei, ș'apoi pălăria lui Andrei ce ḑecea jos lăngă patu. Cu toate aceste, buna femee se păḑi foarte mult, d'a strica somnul fetei, precum și d'a cerceta cauzele acelei desordine, ea se mulțemi d'arunca pălăria afară, și d'a inchide fereastra incetișor, după care se retrase și ea singură.

De și in mintea Rucsandei intrase o bănuială destul de tare, ănsă ia se feri chiar și indilele următoare d'a pune vr'o intrebare Elenei sau lui Andrei, asupra imprejurărilor din diminеața ce am descrisu. Totu ce se vedea la dănsa d'atunci incoace, era o stăruință deosebită pentru sfirșirea căsătoriei ambelor juni, care trebuia să aibă locu, cu mult mai inainte de epoca ficsată, dacă nu era o tristă imprejurare, ce veni să'mbrace in doliu acestu pacinicu căminu.

Holera, această mănie Dumnezciască, ce se varse asupra omenirei, precum altă dată lava Vezuviului se vărsea asupra orașelor Herculanum și Pompei, pe care le prefăcù in cenușe, in luna Aprilie a anului 1848 se'nfățișe in Iași c'o furie ș'o cruḑime crescendă.

Este unu seculu trecutu, de căud geniul omenescu știu să smulgă tresnetul din măinele lui D-zeu *) fără ca pănă astăḑi știința se poate găsi unu frău acestei turbate cutreiretoare ce se numește holeră.

In fine bunul Agapi, căḑù celu ăntêiu victima acestei uricioase epidemii. Apoi la trei ḑile după inmormăntarea lui, Rucsanda, ca și căud nu mai ave ce căta in această lume, merse in ceilantă de'nsoți părechea ei iubită.

Aceste doue morți succesive, după cum lesne poate să'și inchipuească cineva, fu mai multu decăt unu doliu pentru bieții copii, și bunul Ioan Butnariu, asta fu o durere sfășiitoare și ca unu inceputu d'o complectă ruină.

Nu știu dacă este unu geniu reu care planeaze, sau numai o curată providență; dar de căte ori moartea a aruncatu coasa ei intr'o familie, n'a retras'o nici odată mai inainte de a fi zdrobitu tot. O desordine ce nu se poate descrie, o ḑecurajare aproape de nesimțire, ș'o vieață amară fără de șiru, eată ce lasase pe urmele ei, intr'această casă care c'o septămănă in urmă era atăt de veselă și plină de vieață.

Ḑilele nu mai treceau cu ace repegiune și căldură de altă dată, o receală de ghiațe abie le mișca. Soarele ce strălucea a doa-ḑi nu mai aduce dulceața și speranța, perdută d'acele trei inimi atăt de sfășiete; fie ce raze a lui spore și mai multu acelu deșertu crudu, care ne spune că ueantul nu'ntoarce nici odată ce a priimitu. In fine luna lui Mai sosi, și cu dănsa dreptu ori ce flori sau ḑimbete veni destrucțiunea generală. Adiere vêntului care altă dată transmite din eco in ecò, voacea veselă a omului, acuma ingăna tristul sunetu alu clopotelor, brazdele verḑii se resturnau pentru ca se priimească in sinul lor pe cei care, cu o ḑi in urmă poate, făcuse ḑintêiu maiu, pe ace earbă ce va inveli mormintele lor! Intr'unu cuvêntu, Iașii infățișa o tristă priveliște; ar fi ḑisu cineva că in acestu orașu nu se respira decăt moartea! Lumea spăimentată, fugea care pe la vii, care pe la țară, in fine o complectă pustiere se vedea in toate părțile.

Ioan Butnariu marturu la toate aceste, și care vẽḑuse căḑêndu ca spicele imprejurul lui, amici, cunoștințe și vecini, se hotări și elu a se retrage la vie, cu tinerii lui tovarești. Ideia fù comunicată lui Andrei și Elenei, care plecară chiar in ace ḑi; car Butnariu remase tot in orașu pănă in adoua-ḑi dimineațe, ca să pregătească toată provisiunea de care puteau să aibă nevoe, pe căt timpu vor stă la vie.

XII.

Moartea lui Andrei.

Pe căud viața noastră e atăt de băntuită, de fie-ce evenimentu ce se repetă, natura, ca'și urmeaḑe cursul ei regulatu. Ḑioa următoare doliului se ivi pe orizon tot in aceleași haine strelucitoare ca și după o noapte de balu. In fie-ce raze a soarelui se vedea ca și altă dată, focul scănteitoriu și plin de vieațe, aerul era tot așa de parfumatu și voluptosu ca ș'acelu de eri, rănduneliile precum și toate celelante păseruice veneau și se duceau, făcăndu-și cuiburile lor prin crengile cele mai tufoase, de unde triimeteau plăcuta lor ciripire. Toate in fine păreau unu ḑimbetu alu primăverei.

— Eată o frumoasă ḑi, care me face să mai uitu pe toate cele trecute, ḑise Andrei insoțindu pe Elena ce se preumbla prin vie.

— In adevĕru, respunse Elena c'o jumatate ḑimbetu, ḑioa de astăḑi este așa veselă, incăt de la ivirea zorilor, o dulce mulțemire a strebătutu inima me, cu toată supararea de care este cuprinse, dovadă este trandafirul teu cu care m'am gătitu.

— Ș'ai avutu o minunată ideie! reluă Andrei, pentru ce am sta noi tot-dea-una in doliu, pe căud natura după vijelie ca și după unu seninu este aceiași?

— O dac'ar veni carăși acele ḑile plăcute! ḑise Elena in a căria ochi strălucea o vie speranțe. Acele ḑile in care tot-dea-una ḑimbindu'mi spuncai că me iubești!

— S'avemu nădejde'n D-ḑeu, respunse Andrei, acele ḑile nu potu fi departe, potu ḑice chiar ca și sositu una. Da, adăugă elu luăndu de mănă pe Elena; da, de astăḑi inainte vomu reincepe vieața noastră din trecutu. Nu voiu mai petrece ḑilele in lacrime, voiu s'alungu durerea prin amorul teu, care numai elu me va susține in vieațe.

Totu vorbindu pașii lor retăciră pe nesimțite, intr'o veselă pădurice de carpeni și fagi, la marginea căria se'ntinde o vălicică coperită d'unu covoru de verdeață. Acolo, la umbra arborilor se opriră.

— Nu găsești tu c'ar fi bine să ne oprimu, puțin aice? intrebă Andrei.

— Ba da! respunse Elena. Și ăncă să ne așeḑemu bine pe această earbă, căci te vẽḑu ceva obositu.

Elena nu se'nșela de locu; Andrei in adevĕru ave aerul unei mari oboseli, și dacă elu n'o simțea decăt ca unu felu de leșinu la stomahu, ea se ḑugrăvea foarte espresivu pe figura lui. Ș'apoi cum s'ar fi pututu crede obositu, elu, unu barbatu atăt de vigurosu și plin de vieață; cu toate aceste ca să mulțemească pe Elena, elu se puse josu lăngă dănsa.

— Ce te face pe tine să me crediḑi obositu? intrebă Andrei d'odată. Tu știi că, de eri incoace n'am ridicatu o cofă macar?

— Nu ḑicu obositu de muncă, respunse Elena, dar obositu sufletește, de suparare.

— Ori cum ar fi! trebue să lasu odată d'o parte această suparare, și să'mi aducu puțin aminte că totu nu sunt singur in lume, și că am nevoe de multe ḑile ăncă, ca să'ți spunu că te iubescu.

Andrei vorbi cu aprindere, fiecare cuvêntu era insoțitu d'un ḑimbetu ce nu se poate descrie. Și lucru ciudatu! ochii lui erau atăt de tulburați, incăt veḑêndu-lu cineva, l'ar fi luatu mai degrabă, dreptu unu bolnavu, ce vorbește in delirul frigurilor ce'lu mistue.

— Andrei, eartă-mi stăruința me, dar nu te simți tu reu? intrebă Elena cu'ngrijere, veḑêndu ciudatele schimbări ce se operau in figura lui Andrei.

— Nici de cum! respunse elu cu aerul ce'lu mai liniștitu din lume; pe căt eram posomoritu și fără curaju eri, pe atăta sunt astăḑi.... Of!!!

Această esclamațiune, o scoase Andrei d'odată intrerupăndu-se și ducêndu mănele, la stomahul lui. O cumplită cărciere il apucase, dar care slăbì indată.

— Nu te spărie, scumpa me; ḑise elu Elenei care sărise in picioare in ajutorul lui. Nu-i nimica, puțină durere la stomahu, care o și trecutu.

— Dar tocmai, fiindcă ai durere la stomahu, ḑise Elena din ce in ce mai ingrijetă, ar fi bine să mergemu in case și să'ți dau căteva picături in rachiu.

— Picături? ḑise Andrei, d'apoi doar nu m'au apucatu holera!

— Alei Andrei! ce vorbe mai spui și tu, da să ferească D-ḑeu!

— Ei bine și chiar de'ar fi, reluă Andrei pe tonu de glumă; crediḑi tu că ea ar ave atăta putere incăt se doboare unu bradu verde ca mine? Aidi așa! ași sta față'n față cu jupăneasa holera, fără să clipescu din ochi macar.

Cu toate aceste gura lui imprejur, precum și narele, incepeau a lua o coloare vineție.

— Căt ești tu de copilă! reluă elu din

*) Franclin in 1752 descoperi paratonerile contra fulgerilor și tresnitilor.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nou. Să ḑici ţu că mi-i reu astăḑi, acuma mai cu seamă, căud sunt lăngă tine, căud nu vreu să ştiu de nimicu altă afară de fericirea noastră? Dar sunt aşa de senătosu, şi fără grije, că de'ndată ce se vor implini cele patru-ḑeci de ḑile a jelaniei, ne vomu cununa fără să mai aşteptămu mai multu. Mc'ndemni să mergu in casă? ca să'ţi dovidescu şi mai bine că n'am nemică, voiu să me scolu şi să mergu, ănsĕ nu in casă, dar colo, ştii tu, la umbra celor doi copaci, la locul nostru de iubire!

Andrei puse o mănă in pămentu, şi voi să se ridice, ănsĕ trebui să renunţe l'această cercare. O nouă frămentătură la stomahu şi care ca printr'o electricitate se comunică la picioare, făcù tot corpul lui gremadă.

— Hum! ḑise elu făcĕndu o copilăreasc mişcare din capu. Asta-i ciudatu in adevĕru. Tu ai dreptate Eleno să ḑici că sunt obositu... Cu toate aceste, am ăncă destulă putere ca să me ridicu şi să mergemu in livadă.

Elu făcù o din nou silinţă, dar in ḑedaru.

— La dracu! ḑise elu cu'n surisu sfăşietoriu, am ajunsu mai reu decăt babele, asta'i vrednicu de risu; nu-i aşa Eleno? unu flăcău de doue-ḑeci şi patru ani se...

Voacea lui Andrei fù inecată d'o cumplită versare. Tot corpul lui fù cuprinsu de cărceĭ, ş'o vineţeală sc'ntinse pănă ş'asupra orbitelor lui; apoi indată picioarele eşiră din amorţeală şi se'ntinse unul lăngă altul asemine unui compasu, pe căud restul corpului, sprijinitu de braţul Elenei ce sta la capul lui, devenise aşa de moale ca unu aluatu.

— Oh! ajutoru! ajutoru! striga biata Elenă spăimentată şi cu lacrimile in ochi. Nime, nime! şi elu moare! ce să me facu D-ḑeul meu? unde s'alerg, şi cum să'lu lasu pe dĕnsu singuru aice?

In acelu momentu, niste paşi greoi resunare in dosul arborilor. Elena ridică capul, şi veḑĕndu pe Ioan Butnariu ce inainta in desime sprijinitu de băţul seu, şi spăimentatu de strigătile ce audise; ea intinse mănа dreaptă cătră elu şi strigă:

— Moşu Ioane!.... moşu Ioane!.... Andrei moare!.. vino in ajutorul nostru!..

(Urmare in numĕrul viitoru).

Em. Arghiropol.

SIBILA.

(Urmare).

VII. Barca.

Cele ăntĕi ḑile de toamnă sosise: intr'o duminică, D-nul şi Doamna de Feriais care prăndeau in acea ḑi la parohie, trimesese indărĕt trăsura, cu ordinu, să viea-i luà după vecernie. Căte-va minute inainte de oara indicată, trăsura se oprea, după obiceiu, in singura uliţă a satului; Sibila se pogorì din trănsa. Ea profitase de intoarcerea trăsurei, ca să vie să admire de pe inălţimea stănceloru unul din marele refluesuri a anului, a căruea efectu trebuea să fie indoitu de violentul uraganu care din o parte a nopţei vuea cu turbare pe coastă. Copila, cam slabă, urca cu osteneală coasta stăncei; ajunse in vĕrfu de tot găfăindu, şi trecĕnd sub ḑidul cimitirului, inaintà spre căte-va stănci proeşite, care insemnau drumul celu mai aproape de ţermul mărei. In mijlocul astor stănci, ea ḑărì figura familiară a lui Iacob Feray: elu şedea cu cotele pe genunchi, capul intre măni şi privea marea. Sibila'i atinsă umerul. Nebunul, turburat in meditaţiunele sale, aruncà o căutătură furioasă, care se imblănḑi de indată ce o recunoscù: se trase puţinu, ca pentru a'i face locu şi apoi işi reluă posa cu serenitate; Sibila se puse cu seriositate lăngă dĕnsul:—Inaintea loru se intindea vĕnĕtul ocean, vuindu unflatu, teribilu; legioane de valuri, inalţindu crescetele lor spumegănde, se precipitau pe stănci, şi muşcau temelia cu confuse şi selbatice sgomote, la care s'amesteca plăngerile pătrunḑetoare a vĕntului şi in intervaluri căte-va fragmente de psalmodii sănte ce se ridicau din biserica vecină. Unu grosu ceru de toamnă unde fugeau in desordine grămăḑi de nouri aseminea fumurilor de incedii sevĕrşia de a respăndi pe asta scenă unu caracteru de o melancolie şi chiar de o desolaţie pătrunḑĕtoare.

După căteva momente de contemplaţiune tăcută, Sibila luà incetişor una din mănele nebunului, care inturnà indată spre ea căutătura-i ingrijată.—Sermanul meu Iacob, ḑise ea, suntemu foarte nenoroci ţi. Iacob Feray ii făcù din capu unu tristu semnu de aprobare.—D-ḑeu ne-au părăsitu, sermanul meu Iacob!—Privirele lui Iacob s'aţintară asupra ei cu o espresiune de profundă surprisă.—Şi pe D-ta! ḑise elu cu o voace groasă.—Da, m'a părăsitu, respunse copila.—Iacob fără a se scula se intoarse spre mica biserică, căreia ii arătă pumnul: apoi, dăndu din umere se puse earăşi in prima sa atitudine. Sibila, străngĕndu-şi mantela pe peptu-i ce tremura, s'afundă in posomorăta-i cugetare.

Dar fu repede desceptată de strigătele unor femei, ce se audiau indĕrătul ei din partea cimitirului. Sibila se sculà repede şi vĕḑù mişcăndu-se c'unu aeru de desordine şi de spaimă mica grupă de credincioşi, care neputăndu găsi locu in biserică, staţiona după obiceiu lăngă pragul pridvorului. Unii erau suiţi pe morminte, alţii pe ḑidul cimitirului, şi toţi dirigeau spre luciul mărei priviri pline de groaḑă şi curiositate. Sibila descoperi curĕndu objectul astei spaime; era o mare barcă de pescuire, care se ivea la unghiul unei stănci, şi care părea a se lupta cu greutate contra violenţei vĕnturilor şi a mărei. Perduse o parte din păndile ei, şi aretà alte semne de invederată primejdie chiar şi pentru ochiul celu mai puţinu esersatu. Astă barcă trebuea să fie din oare-care portu vecinu, micul portu de la Ferias neputăndu adăposti in dosul marelor grămăḑi de petre uscate decăt şalupe de acele mai mici, care toate se şi refugiase acolo din ajunu. Cu toate aceste ănsĕ de la Ferias putea oferi fără indoeală o siguranţă relativă, graţie unei serii de stănci şi de locuri ce ajungeau la surfaţa mărei şi care o inchideau dintr'o parte, şi-i formau, inaintindu-se in marea, unu felu de grămăḑi naturale. De şi acoperite pe trei părţi de flucsuri, astă linie de stănci şi bance de năsipu nu protegea mai puţin astu punct a ţermului in contra valurilor mării. Acesta era puntul cel mai de aproape a astor şiruri de stănci, pe care barca ce erà in vedere se silea de a pluti in astu momentu, cu intenţiune invederată de a căuta in portul de la Ferias singurul refugiu, ce de aici nainte putea spera.

Dar la vuetul evenimentului biserica fusese deşertată, o mulţime sgomotoasă, in mijlocul căreia figura insuşi preotul, investitu ăncă de ornamentele cultului, se grămădea pe marginea stăncei, şi comenta cu aprindere manevrele desperate a barcei in pericolu. Atuncea se vedeà lămurit cei trei sau patru oameni ce erau in ea, unii silindu-se a aşeḑa rufele de păndă, ce le mai remase, ceilalţi părendu a deşarta găleţi pe deasupra mărginilor, toţi desvălindu o activitate convulsivă. Se credea chiar din căud in căud, că s'ar audi strigătele lor. D-nul de Ferias şi preotul, profundu mişcaţi de astu spectacolu rugară pe pescarii satului de a pune o şalupă pe marea, de a cerca să dea ajutoru astor nenoroci ţi; dar cele mai liberale promisiuni a marchisului nu isbutiră; cea mai bună luntre din portu i se respunse, ar fi intoarsă in locu şi resturnată pe unu timpu ca acela; tăngueau pe aşti nenoroci ţi oameni, dar nu voeau să se piardă cu dĕnşii.

De o bună jumătate de oară, barca primejduită se mĕnţinea cu multă osteneală la inăltimea micului capu fără a-lu pute trece, căud de o dată două sau trei mişcări mai fericite o duseră dincolo de astă margine fatală, care singură părea a o desparte de salvare. Se audì pe stăncă unu ţipetu de bucurie, care după unu momentu se schimbà intr'o esclamaţie de teroare şi milă: barca fu aruncată chiar pe vĕrful capului. In timpu de doue sau trei minunte, ea se isbi infricoşatu cu partea d'indĕrĕtu şi cea mai de josu de ascuţişurile stăncoasă, care insemnau marginea vadului; apoi seri cu unu valu, picà iute pe coastă ca unu animalu lovitu, şi nu se mai redicà. Ea nu fu ferită de o sfărămare imediată de căt prin căteva şiruri de stănci inviḑibile intre care quilla ei părea a fi incurcată; dar fiecare lovire a mărei care atuncea o isbea, acoperindu-o de spume, părea că trebue să ei lucrurile plutitoare. In mijlocul acestei desordine, se puteau ăncă distinge oamenii ecuipagiului, unul din ei culcatu pe parmaclăcu de pe marginea podului ceilalţi aninaţi de catarguri. Nu mai remăsăse decăt de a dori unu grabnicu desnodămăntu la agonia astoru infortunaţi, perduţi pe astă ruină intre abisul clocotindu, care-i despărţia de ţermu şi posomorăta intindere a oceanului pe care se respăndea deja umbrele serii.

Printre mulţimea, care asista din inălţimea stăncei la astă crudă dramă, se fă cusă tăcere: nu se audea altă decăt plănsetele a căteva femei. Una din ele ḑise de odată cu o voace tare şi pe unu toe rugătoriu: — Domnule preotu! domnulu preotu! — Cugetarea ei fu indată inţelea,e să; unu murmuru de aprobaţiune se audì, apoi toţi oamenii işi descoperiră capetele şi mai toţi ingenunchiară. Sibila, care urmărisă cu toată ardoarea sufletului seu cele mai mici detailuri a astei scene, fu minunată de caracterul imposantu ce lua deo dată simpla fisionomie a bĕtrănului preotu. Elu se suise pe stănca pe care ea insuşi şeḑuse căteva minute mai naiute: vĕntul ii agita pe frunte-i pĕrul seu suru, şi palidul lui obraḑu, intinsu spre ceru,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 7.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

1/13 Aprilie 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Sumariu: *Condamnata. — Banditul Chir-Toacă. — Toader și Maria. — Catedrala din Florența. — Memoarele mele sau eu in persoană. — Fetele de Marmură. — Logogrifu. — Pe unu Albumu. — Unu visu. — Sibila. — Studiuri asupra dreptului. — O aventură la drumul de feru. — Frase ascunse. — Anunciuri.*

O tăcere de moarte succedară acestor vorbe. (pag. 98, col. I.)

CONDAMNATA.

(Urmare).

XIII.

Mărturisirea.

Moartea neașteptată a lui Andrei, cădù ca unu tresnetu, in mijlocul fericirei la care s'așteptа Elena. Lovitura era cu atăt mai crudă, cu căt ea unea tot ce putea s'o facă mai bine simțită. Ea iubea pe Andrei, cu toată pasiunea și puterea, unei inimi așa de simțitoare c'a ei; ea sperase la unirea lor pentru tot-deauna și mai inainte c'această unire să fie indeplinită, se vĕdù din nou condemnată de soarta'i fatală, la o viațe mai amară decăt tot-deauna; acuma nu mai era o copilă, ca să nu înțeleagă toată greutatea posiției in care se găsea: streină, fără nici unu mijlocu de vețuire, zdrobită până in cele mai adănci simțiri ale ei; unde va merge ea? Și ce scuză va da fructului ce ce lasase Andrei in sinul ei?

Providența, care nu dorme nici astădată, respunse la chinurile bietei femei, prin voacea lui Ion Butnariu.

Corpul tĕnĕrului Andrei, conform dorinței sale, care se potrive minunatu de bine cu situațiunea, fù ingropatu intre ceĭ duoi arbori din livadă; o moviliță neagră, și o cruce de lemnu făcută de mănele Butnarului, areta locul unde se depusése acel flăcău atăt de dulce, și care ave'atăta incredere in virtutea lui.

Șese septemăni se strecurase de la moartea lui, și nici o singură ḑi n'a trecutu, in care tăcutul seu morměntu se nu primească gemetele durerei, și să nu fie udatu de lacrimile amare a Elenei.

Intr'o ḑi din luna lui Iulie, pe căud o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

arșiță cumplită strebătea până și'n cele mai mari afundimi ale codrilor, Elena cu capul golu, părul despletitu și in prada celei mai vii dureri ședea in genunchi la căpĕteiul morminteiului.

Ion Butnariu, ce se luase incetișor pe urmele ei, sta la o parte cu tristeță rezematu in bățul lui. Bunatatea lui naturală, devenise și mai aplecată in favoarea acestei fete sermane, care de la moartea lui Andrei, nu mai ave altu protectore și nici altă figură cunoscută in lume, decât numai pe dĕnsul singuru.

— D-deul meu! D-deul meu! ce mĕ voiu face eu? dicea ea inecată in lacrimi. De ce nu m'ai luatu pe mine, care sunt născută numai să suferu!...

— Nu trebue să bănuesci nici odată lui D-deu, fata mea, dise cu blăndețe Ion.

— Dici să nu bănuescu, poate gresescu cu asta,... poate să ai dreptate moșu Ioane... Dar vedi, când cineva a perdutu singurul sprijinu, ce mai avea pe lume, uită tot, pentru ca să nu'și aducă aminte decât de durerea sa!...

— Adevĕratu, ănsĕ trebue să sfărșesci odată cu aceste lacrime, urmă Ion cătându să mângăe pe Elena. Nu este nici o durere pe lume, care să nu fie vindecată.

— Și cu ce se poate vindeca? Intrebâ Elena ridicându d'odată ochii ei plini de lacrimi asupra lui Ion.

— Cu uitarea! respunse acesta.

— Uitarea, da! ea este al doilea morminteu, și celu mai rece; celu ântĕiu invĕlesce corpul cu țerina lui, celu din urmă șterge și chiar aducerea aminte, cu nepasarea lui!... Nu, moșu Ioane, urmâ Elena in prada celei mai vii desesperații, uitarea nu poate fi decât ocară ce s'aruncă morților, și eu nu voiu se mĕ vindecu prin mijlocul ei.

Ion care vĕduse că nu merge bine, cu chipul cum luase lucrurile, cătă s'alerge la alte mijloace.

— Nu dicu să uiți pe Andrei, fata me, dise elu. Dar trebue să puiu unu capătu acestor lacrime, și să gândești că bunul D-deu, care se'ngrijește de toate, nu te va părăsi tocmai pe tine, o biată copilă sermană. Aide, adaugă elu apropiindu-se de dĕnsa; curaju! cată soarele ce dă la prânzu, scoală, să mergemu la masă.

— Curaju? dar am suferitu pre mult in viața mea, ca să mai am nedejde in viitoru! dise ea fără a se mișca din locu.

— A-i suferitu? știu foarte bine, reluâ cu stăruințe Ioan care se retrăsese carăși la locul și poditiunea lui dintâiu. Dar timpul cu'necetul șterge totu, și mi se pare că sunt destule luni trecute, ca să ai dreptul a te mai liniști.

— Vorbești de timpu și de liniște, dise Elena cu oare-care contrarietate. D-neta nu știi că tocmai acești doi monstri sunt, care'mi mănâncă dilele. Cu cât timpul trece, cu atât neliniștea me s'adaugă!

— Și pentru ce?

— Pentru că acestu timpu, v'aduce curĕnd dioa in care voiu fi mumă fără să fi fostu soție! respunse Elena năbușind'o lacrimile, s'acoperindu-și figura cu mâna, spre a-și ascunde roșața ce se suia pe frunte ca o pată ce nu putea inlătura.

O tăcere de moarte succedară acestor vorbe, in care timpu nu s'audia decât suspinele inecate a nenorocitei.

XIV.

Reperațiunea.

In tot cursul istorisirei noastre, de câte ori a fostu vorba de Ion Butnariu, am trecut foarte ușurelu asupra lui, fără alu considera mai cu de amănuntul; pentru că alte evenimente mai proaspete trebuia să fie narate mai ântâiu. Dar astădi, credemu c'a sositu timpul, in care urmează se ne alăturĕmu cât se poate mai mult de acestu bĕtrânu cu figura blândă și cu inima indurătoare.

Ion Butnariu, pe la epoca holerii din 1848 avea vrâsta de cinci-deci și trei ani trecuți. Viața lui toată o petrecuse in holteie. Devisa i-a fostu munca, și nici o dată nu s'a gânditu a strebate in dulcele și fermăcătoarele secrete ale amorului, cu atât mai mult acum, când supusu pasiunei cunoscută la vrâsta matură, căta cum să'și asigure unu traiu bunu pentru bĕtrânețe.

Cu toate aceste, audindu mărturisirea neașteptată a Elenei, și judecându amara posițiune a ei, precum și chinurile ei, unu sentimentu, să născu in elu. Dar acestu sentimentu, nu era nici cum, acc dulce și tainică simțirea amorului. Era o simpă milă, ce elu ave tot-dea-una, pentru acii care intrau odată in inima lui de totu ingustă: căci in afară de acești, nu cunoște nemicu mai presusu decât interesul lui. Așa dar Ioan cuprinsu de sentimentul milei, și pe de altă parte fiindcă se obicinuise in singurătatea lui cu această jună ființe, elu intinse mâna Elenei și se propuse de paravanu la des-onoarea ei.

După mai multe septămâne, pe când Elena vedea că 'ncurĕndu nu va fi mai mult cu putințe, s'ascundă proba căderei sale, trecŭ in căsătorie după Ion. Apoi ca judecase cu multă ințelepciune, că pe lângă reparațiunea ce-i oferă această căsătorie, i mai asigura și esistența pentru tot-deauna. Ea cunoștea pe Ion ca de celu mai bunu omu din lume, va fi tot-dea-una iubită de densul ca de unu adevĕratu părinte, vor purta impreună suvenirea lui Andrei, vor crește in numele acestuea copilul ce va se nască, și in fine de nu va fi completu fericită, ce'lu puțin gândea, va fi desevĕrșitu liniscită.

D-deul meu! ce de mai speranță pe care omul de atâtea ori le perde, fără să se invețe a numai conta pe ele!

Cu toate aceste opt-deece ani se strecurase, in care timpu gospodăria lor n'avusese cea mai mică vijelie, afară de perderea copilului ce Elena născŭ mortu; evenimentu ce dispără in ghiarele timpului, precum se imprăștie unu nourașu după ploae in dulcele seninu.

XV.

Unu obicciu ciudatu.

— Unde me-ai fostu *leli* Casandră?

— La fântână, jupâne Ilie.

— Ce felin la fântână timpu de doue ceasuri?

— Dar dac'ai ști, jupâne Ilie, cât de greu se scoate apa!....

— Așa incât ai avut nevoe să'ți ajute soldații?

— Doamne, jupâne Ilie, poznașu mai ești! N'are capu să'mi dee cineva o *buna vreme*, fără se nu'mi găsești unu cusuru.

— Și de când s'au făcut soldații așa politicoși, mĕ rogu?

— Dar eu, nu i-amu cunoscutu nic dată in altfeliu.

— Ceea ce dovedește, că te-ai intel tot-deauna cu dĕnșii.

— Să mĕ ferească D-deu jupâne I

— Nici unu cuvĕntu mai mult! mi d'o postă a casarme.

— Jupâne Ilie, pe cinste că'ți pare

— Pe cinste? Dar cine au perd cinstea s'o găsești tu? Aide ți bulendr și du-te de la mine, m'ai auditu?

Aceste vorbe se schimbau intr'o băcălie de la Podul Bucșenescului.

Jupânul Ilie bacalu era unu omu ca de doue-deci și șese ani, de unu esteriorn nu tocmai respingĕtoru. In afacerile lui de interesu era omul celu mai onestu; cât se atinge ănsĕ de viața lui domestnică, era stăpânită de către doue pasiuni: beția și femeile. Pe lângă aceste *Ilie* mai avea s'o nespusă plăcere pentru musică probă era o veche chitară aninată in cui. Odată dugheana inchise, in timpul nopței elu se retragea in odăița de dindosu, s cu o garafă de vinu lângă dĕnsul, scotea din chitară tonurile cele mai neregulate, companiate de o voace din cele mai dușmane pentru audu.

Contra obiceiului ordinaru, alu tuturor negustorilor, elu nu se servea de locu cu slugi de secsul bărbătescu, prefera mai mult secsul frumosu, in a căruia respectu făcea alegerile cele mai nimerite care se puteau. Acestu gustu nu era lipsitu de greutăți foarte mari de invinsu. Căci lăsându pe o parte că tot ce'i frumosu se capete greu, dar apoi Ilie mai avea neuorocirea a se bucura și d'o re opiniune in această privire. Astfeliu că mai toate femeile favorisate de natură, refusau a se angaja in serviciul lui. Acestu reu vine de acole: se lățise vorba, că Ilie după ce tocme o slugă, care indepline și serviciul gospodăriei s'acelu din dugheană apoi era raru ca după doue sau trei septemâni, se nu case acea femee bătută și batjocorită de curiosul negustoru. Această opiniune publică sporise intr'u atâta, că bietul Ilie mai dilele din urmă a trebuitu să sufere o bună lecție, fiindu lispitu de tovărĕșiță timpu d'o lună până ce abie dădŭ peste Casandra, o jună fată robustă, a căriea ochi negri oprise de multe ori furia junelui negustoru. Dar in ace seară, dulcea ei căutătură n'ave n o putere. Toana lui obicinuită, ilu apuca se tocmai intr'o stare de beție, pe când ori ce rationamentu nu mai era posibilu

— Dar bine nu te-ai dusu strigă elu inturnându-se din dugheană cu o mână de migdale după care'i plăcea mult să be vinu.

— Unde vrei să mĕ ducu noaptea? respunse fata.

— Ce'mi pasc mie! nu cumva casa me hanu?

— Mă rogu jupâne Ilie lasămĕ până mâni! dise ea, punĕndu tot focul privirilor in lucrare, și mâne demineață mĕ voiu duce, dacă vrei numai decât.

— Ba nici o menută! gândești să mi ademenești ear cu vicleniile tale? O! da n'ai nici o grije te cunoscu eu de ajunsu ca și pe toate cele de potriva ta.

— Ai dreptate să dici asta, astădi fiindcă după cum dici, me cunoști de a junsu; dar la inceputu, mi se pare că nu găsei in lume o altă femeie mai bună decât mine. Insfărșitu așa sunt barbații

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ce le a plăcutu eri nu le mai place astădi, de aceia nici mai facu vorbă, și sunt gata să me ducu, la celu întâiu cuvêntu a d-tale.

— Fă bine și te cărăbănește cât se poate mai curênd.

— E, da cum te grăbești! reluâ fata stringând lucrurile ei ca să se ducă. Mai așteaptă puțin? încă n'am celu din urmă cuvêntu a d-tale.

— Eși pe ușe afară, obraznico! eată cuvêntul meu ce'lu din urmă.

— Numai atâta? reluâ fata totu in aceiași ocupație.

— Ține dacă vrei mai multu! ḑise Ilie lovindu cu palma obrazul fetei.

— Pentru ce me bați? strigâ Casandra plângêndu, dacă te-ai săturatu de mine, plătești-mi și-mi dă drumul!

— Așa, vrei încă plată? nu ții de ajunsu cât m'ai prădatu? eu așteaptă, să veḑi cum știu eu să plătescu?

Și ḑicêndu aceste, Ilie apucă chitara de pe masă care era obicinuită la asemine serenade, și începu a lovi pe biata fată, care țipa invârtindu-se in jurul casei, fără să easă ânsĕ.

Șgomotul atrase la ușa dughenii pe serjantul de pontu, care bătea cu putere in ușa inchise, cerêndu cu stăruințe a i se deschide.

Ilie conteni cu operațiunea lui, care nu știmu la ce capătu putè eși, dacă nu era fericita intervenire a serjentului de orașu. Ușa dughenii se deschise, și dintr'o aruncătură de ochi, nu-i fù greu să înțeleagă cele petrecute.

— Jupâne Ilie, ḑise serjentul, ar trebui să'ți aduci aminte, că bătaea este oprită, și că d-ta repeteḑi cam desu violarea legei.

— Nu violezu legea domnule! respunse Ilie. Stăpânul are dreptu să dojenească pe slugele lui.

— Se poate! ḑise fata. Dar veḑi, eu n'am fostu sluga d-tale.....

— Și care-i paragraful care prescrie o dojană de felul acesta? intrebâ serjentul.

— Du-te și'lu caută domnule, eu n'am nevoe, ḑise Ilie așeḑêndu-se pe scaunu. Această femeie, a furatu tutunu din dugheana me, de au datu soldaților, și ca să n'o mai nenorocescu dând'o prin mâna justiției, i-am făcutu o dojană ca unu bunu stăpânu, eată totu.

— Eu'ți spun domnule, c'ai bătutu pe fată, și că bataia'i oprită; repetă serjentul.

— Și eu'ți spunu că n'am bătut-o, cine vrea dovidească.

— Voiu dovedi eu, ḑise serjentul luându de mână pe fată și voindu să ease cu dênsa; voiu dovedi eu care am auḑitu huetul loviturilor.

— Și eu care le'am priimitu, adăugă fata eșindu după serjentu.

— Și eu voiu jura, că huetul ce s'auḑia era de la chitara me, sfârși Ilie inchiḑêndu ușa asupra lor.

— Ne ducemu la comisie, strigară cei de afară.

— Atâta pagubă! drumu bunu! le respunse din nuntru.

Apoi Ilie retrăgêndu-se in odaea din fundu, să așeḑe din nou la migdalele și vinul de pe mase, cătându se punâ in starea ei ordinară chitara a căria strune plesnise de arândul.

(Urmare in numĕrul viitor).

Em. Arghiropol.

Banditul Chir-Toacă.

I. Groaza.

Sunt unspreḑece ani de când o spaimă generală, o groaze infiorătoare, de la marginea Rosiei meridionale la acea a Turciei și până in părțile de giosu ale Moldovei, domnea precum altă dată spiritele rele asupra celor superstițioase.

Cine era acel geniu reu, acel dimonu a pusteirei, acelu destructoru alu omenirei, in fine acelu monstru atât de infiorătoru? Urmele lui sângerânde, nu erau greu a se descoperi, căci: focul, jiaful și moartea le areta in totu locul. Earba uscată sub pașii lui, codrii marturi atâtor crime, și societatea lovită și tulburată in liniscea ei, striga resbunare. Dar cum și pe cine se lovească? Justiția omenească avea mâna redicată, ânsĕ acel asupra căria trebue să cade, lipsa.

Spaima in intunericu cresce! ânsĕ astă dată, nu mai era vorba de o spaimă inchipuită, din acele pentru care cineva nu'și poate da scamă. Victimile jefuite, cadavrele ucișilor, erau acole, fațe, sub ochii tuturora. Trei nume asemene cu ecoul nopței, se strecura din gură in gură, pintre oamenii spăimântați; și de și nu era tocmai siguru, dar vorba se lățise că acești zmei ai nopței se numeau: *Calabadău, Bargan* și **Chir-Toacă**. Când lumea ș'a făcut o ideie oare-care, cât de greșită ar fi ea, totuși nu o părăsesci: ea se intăresce din ce in ce, până ce trece și chiar marginele putinței. Astfeliu că mumele se serveau lângă copiii lor, cu acele nume ca de *Caua*.

Se știa că acești trei indivigi avea sub ordinele lor o bandă numeroase cu care se ajutau la sevêrșirea crimelor. Guvernu, Justiție, și societatea intreagă urmată de poporul in mase, se sculase in picioare contra acestor banditi. Pe când aceste elemente strinse una de alta, făceau căutările lor, alte crime noue se sevêrșeau pe toată ḑioa, fără să se poată pune mâna pe făptuitori. In fine, după doi ani de nenumĕrate cercetări, unul dintre banditi, anume Vasile Calabadău căḑù in mânele Justiției, și ca și cum aceasta s'ar fi grăbitu a'și satisface setea ei de resbunare, prin sentința din 14 Ianuarie 1860, banditul fù condemnatu la moarte. Din instrucțiunea causei lui, se descoperi de complice pe *Vasile Chir-Toacă*: la uciderea crișmariului Neculai Caramerlă, a soției acestuia Stanca și a nepotului lor Panaite; la furarea a trei cai de la D. Panaite Culici; la furtul comisu la posta Slobosia mare; la furarea altor cai de pe moșia Pogonesci a D-lui Satir Condulea, și la alte crime.

Aceste mărturisiri ale banditului Calabadău, erau indicii care reclamau o indoită privighere și cercetare contra lui *Chir-Toacă*. Ordine severe se succedau și se transmiteau de la o autoritate la alta; și cu toate aceste crimele urmau a se sevêrși cu o cruḑime crescândă.

In noaptea de 26 spre 27 Iulie a anului 1861, la locuitorul Ionu Roman veseteu din județul Cahul, se presentă mai mulți indivigi cu fața acoperită de funingeni. 26 galbeni ce se aflau in case trecu indată in buzunarele lor; unu ceaunu se puse pe focu și pe când apa clocoti l'a stremutatu pe peptul nenorocitei victime, până ce a mărturisitu o altă sumă de 400 galbeni ci ave ascunsă intr'o pocată; această sumă luată, calăii se intoarse iarăși la victima lor, unu cuțitu strebătu cranul nenorocitului până sub bărbie; unu altu cuțitu, despică peptul din partea dreaptă până in acea stângă, pe când unu alu treilea cuțitu scrijila tot corpul; martirul espiră in prada celor mai crude dureri.

In ḑioa de 28 Septemvrie 1861 in drumul Cahulului, israilitul Lupu Safer a fostu oprit și pradat de suma de 220 galbeni.

In earna anului 1862, s'a furatu de pe moșia Tartaul proprietate a D-lui Epureanu o trăsură, cai și hamuri.

La 28 Mai 1862, in comuna Bogdanovca, pe la oarele 2 după meḑul nopței, s'a spartu părețele de la casa D-lui *Antohi Cor-gios*, cere a fostu ucisu și jefuitu.

In noaptea de 26 spre 27 Iunie tot 1862, *D. Misa Ecsarh* a fostu pradatu. Astă dată banditii a fostu surprinși la timpu, câteva focuri i-a imprăștietu. Se crede că la această ocasiune *Vasile Chir-Toacă* a fostu lovitu de unu glonte, dar că a putut să'și urmeḑe fuga, cu toate aceste intêmplarea nu pute fi decât a bună probă la timpu.

Tot in anul 1862, intr'o noapte din luna Iulie, s'a ucisu unu drumeț pe moșia Moscovei.

In anul 1863, s'a pradatu pe D. Sotir Condurea de suma 10000 ruble.

In primavara anului 1864 s'a pradatu pe medicul din Leova, de suma de 900 galbeni.

In noaptea de 12 spre 13 Iulie tot acel anu, o bandă de 15 indivigi a pradatu 14 cai și alte obiecte de la posta Baciai din județul Chișinău.

Aceste și alte multe crime ce se re'nnoiau pe fie-ce ḑi, erau toate aruncate lui *Chir-Toacă* și tovarășului seu *Bargan*. Cu toate aceste nu se putea pune mâna nici pe unul din ei. Frontierile Rosiei, Turciei și a Moldovei, erau pe rându calcate de acești banditi. Pe când guvernul rusu, câta banditii in cuprinsul teritoriului seu, ei se găsea in Moldova, și pe când autoritățile Române, se incercau la rândul lor, ucigătorii treceau in Turcia și vice-versa.

Această tristă stare de lucruri, atrase mai cu deosebire atențiunea D-lui Ioan Prunca, junele proprietariu a moșiei Baimaclia din județul Cahul, care se inarma de toată voința și curajul de care este capabilu unu omu, adecă se hotări a pune viața sa in riscu, numai se scape lumea de vipera ce-o sfâșia.

(Urmare in numĕrul viitoru.)

Em. Arghiropol.

Toader și Maria.

Istoric populară și adevĕrată.

In ținutul Iașii partea Moldovei, pe malul Prutului este unu satu M... cu o posițiune din cele mai plăcute, incunjuratu de o parte de apa Prutului, car de alta o pădurice, care nu lasă decât o mică intrare ce duce la satu, astfel incât călătorul nu poate ḑeri de departe că este satu, decât după ce trece ace pădure.

Acolo in satu era unu flecău anume Toader fiu a unui gospodariu fruntașu,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care se căsătorise cu o frumoasă fată de la Apusu și era fericitu. Intrându in gospodărie, elu avea nevoe de unu tovarășu care să'lu ajute in afacerile lui precum și in amănunțimele casnice. Elu sfătueà pe Filip să cerce norocul; căteva mii de dolari era tot capitalul ce se cerea.

Filip aveà șepte mii de dolari in fonduri publice; vêndù tot, scuturâ colbul de pe picoarele lui părăsindu mitropolia mare, și in mai puțin de 15 ḑile respunse amicului in persoană la scrisoarea lui.

Virgina Moor simți lipsa plăcutei companii a verului ei, precum și profunda lui adorațiune cu care era obicinuită; ănsĕ unu bogatu Spaniolu, bĕtrănu și slutu, venise la tărgu și ea se găseà incunjurată de concurenți. Să părăsimu pe Virgini Moor, și să ne intoarcemu la ace singurătate de l'apusu unde oare-care fetițe păreà mai fermecătoare in rochia ei de merinosu albastră, și cu ghirlanda ei de flori selbatice, decât cei-altă gătită cu toate diamantele ei.

(Traducțiune. Urmare in No. viitoru.)
Em. Arghiropol.

CONDAMNATA*).

(Urmare).

XVI.

Beţivului şi dracu ese cu oca inainte.

Ilie era unul din acele caractere indereptoice și sburlite, după cum ḑicu românii, care neavêndu indestulă putere asupra lor, se depărteaḑe de ori ce rațiune, pentru a se da cu totul pasiunelor ce le domineaze. Tot-deauna supuse, temperamentului lor furtunosu, mai curându se aplică la reu decât la bine. Dacă ele bubuescu, atunci când nime nu le atinge, apoi ce trebue se fie când mai sunt și zedărite?

Băcălia lui Ilie nu era pentru ântĕia dată, teatrul unor scene, ca acea din capitul precedentu; vecinii le vĕḑuse adesa și de ajunsu repetate, pentru ca se poată ști, ce se petrecea in lăuntrul negustorului, și prin urmare a se feri de elu, in tot cursul ḑilelor ce succedau unor aseminea tragedii. Această mută des-aprobare, din partea vecinelor, nu putea decât s'adauge ferberea, in care să aflà Ilie.

Cele trei ḑile următoare de la isgonirea Casandrei, elu le petrecù in pragul ușei; pufnindu și intrebându toate femeile ce treceau pe stradă. Fie-care refusu a lor, erà acoperitu de felurite ocări, ce Ilie avea tot-deauna gata la ocasiuni. Serile, condemnatu a se retrage in singurătatea lui, avea momente când găsea că Casandra erà o bună companie, și că se grăbise pre mult la isgonirea ei. Dar mai indată, casarmia să infățișa vederilor lui; atunci păreri de reu că o lasase așa pe ușoru, apoi hotăriri resbunătoare, ce trebuia se cadă pe spatele urmașilor Casandrei

Norocire ănsĕ renumelui de care se bucura, postul Casandrei remase tot vacantu.

Furia lui crescea din ce in ce mai mult. A treia ḑi devenise in așa stare, că pe pragul ușei, unde ședea posomoritu și ca unu tigru gata a se arunca; 'i venea s'a puce de capu pe toți trecĕtorii, dar lipsea motivul. Noi amu ḑisu că Ilie erà, stăpânitu de către doue pasiuni: femeile și beția. De ordinaru, când să găsea lovitu in una, căta mângăere in ceealaltă. Astfeliu, neputându găsi o concurență, la posițiunea părăsită de Casandra, dorea să găsească o bună companie de felul lui, cu care să se pună la bĕutu. De la beție până la batae nu este decât unu pasu, pe care Ilie in bunele sale dispositii nădăjduia să-lu treacă.

Ănsĕ așa precum omul, cele mai adese nu poate face voința lui; Ilie avea greutate să găsească chiar și unu bețivu. După ce, asemine unui vĕnătoru, șeḑuse la pândă toată ḑiua, fără să-i cadă ceva in curse, apoi către seară, să hotărise să ea de pe uliți pe ori cine'i va eși in cale.

Noaptea sosise. Luna lui Martie din 1865, n'ave nemicu care s'o deosebească de rasa ei. Unu vântu rece sufla cu putere, și vălul cenușiu ce se intindea pe supra-fața cerului, vestea o seară posomorită ca și baba Dochia.

Cu toate strategimile lui, Ilie să vedea tot singuru. Trecĕtorii, care nu erau decât tot din acea mahala, știau ce poamă este bacalul de la Podul-Bucșenescului, și să fereau chiar de a trece pe denaintea dughenei lui. In fine Ilie cu năduful la gătu, venise in hotărire să inchidă dugheana se bee singuru, și prin urmare se renuncie la harțagu; dar nu in ḑadaru sau ḑisu: *beţivului şi dracu ese cu oca inainte.*

Pe când Ilie se lupta, cu toate elementele organizațiunei lui, punĕndule una contra altia; o căruță cu unu calu se opri in fața băcăliei. Doue individe barbatu și femee, serì jos din ea.

— Buna vremea, Jupăne Ilie!

— E! bine ați venitu prietenilor esclamă acesta, grămădindu-se la primirea acelor oaspeți neasceptați. Dar ce stați așa in drumu? trageți căruța la ogradă. Credu că după atâta timpu, n'ați venitu la mine, numai așa in treacătu, pentru o buna vreme?

— Nu da, căci precum ai ḑisu, dacă venimu raru, nu ne ducemu nici odată de la d-neta, până ce nu ne-amu odihnitu bine o noapte intreagă. Dar e spune'mi dacă'i slobodu cănele, a căruia prietesugu cu toate silințele mele, nu l'am putut capata?

— E legatu, n'ai grijă. Apoi tot era să inchidu dugheana; face'ți imprejur, că vinu indată pe dindosu, să vĕ deschidu poarta,

După căteva momente, poarta scărții pe țiținele ei, și drumeții intrară intr'o ogradă, in cuprinsul unei ingrădituri de o inălțime destul de considerabilă. Rescoliră fănul din căruță, la care fu legatu calul, apoi intrară in odae, unde nu tĕrḑiu i 'nsoți Ilie, care depuse pe masă, pâne, uscături și vinu. Mai inainte ănsĕ de a se așezà la masă, Ilie trecù in ogradă și după obiceiu deslegă cănele, care celu puțin din partea lui, se impaca cu caracterul stăpânului seu, care'lu iubea de reu ce erà.

XVII.

Dorința lui Ilie se indeplinesce, mai mult decât nu se aştepta elu singuru.

Oaspeții atâtu de bine priimiți de către Ilie, erau, unu bĕtrĕnu cu pĕrul și barba sură de tot, in vrăstă ca de șaseḑeci ani, și o femee cu figura gălbie și osoase, ce nu putea să aibă mai mult de patruḑeci până la patruḑeci și doi de a ni. Așa pe deasupra, se aratau oameni de incredere și de bună prietenie. Purtarea lor cu Ilie, proba legăturile unei vechi cunoscințe.

Ilie să intoarse din ogradă, și fie-care luă locul lui lângă masă. După cum am ḑisu, serviciul erà cât nu să poate mai simplu; dreptu ori ce bucate, figura o bucată de pastramă, care să recomanda gustului, prin serĕtura ce sclipea asuprăi, asemine brumei ce se vede pe bețișoarele de vanile. Doue vase mari pline cu vinu, stationau nu departe gata a interveni, atunci când pastrama le va face semnul la care se așteptau, din minutu in minutu.

Fie care se inarmă de câte unu cuțitu, și incepù scrijilarea pastramei. Rindul vinului, nu trebuia se fie departe, căci de la consumarea celei ântĕiu bucățele, oaspeții credeau tot interiorul lor pusu in salamură.

— Se'ți spunu dreptu, Jupăne Ilie; al dracului pastramă mai ai! ḑise bĕtrĕnul deschiḑindu gura se capete aeru.

— Ce mai bună care se poate găsi 'n tot Iașul, respunse Ilie, urmându ași tăia bucățele, și a le trimete in stomahu una după alta.

— Nu știu ce a fi de alta, reluâ bĕtrinul a căruia ochi se făcuse roși, dar știu că asta mi'a beșicatu limba.

— Dacă n'are decât acestu cusur, ḑise bacalu umplându paharele, apoi bea vinu și toate beșicuțile se voru topi, ca nisce bulgărași de sare.

— Adevĕratu? Se cercăm dar.

Unu rindu de pahară se deșertară. Vinul de culoarea rubinului, și dispositiunea ce capatase gâtlejurile lor, nu intârḑiară ai pune pe adevĕrata cale a beției. Odată indrumați, și pentru a se feri de ori ce rătăcire, desleagară limbele ca să le slujască de clopote.

— Cum mai mergu trebile pe la vie, moșu Ioane intrebâ Ilie.

— Reu de totu.

— Și care'i pricina?

— Dar mai ântâiu, și ce mai de seamă tot odată, este că vror să mio eie.

— Tot judecata ceia, despre care miai vorbitu acuma doi ani?

— Tot. Dar se lăsem aceste, care nu facu decât să me intristeze, și se vorbim de d-ta. Cum mergi?

— In ce anume?

— Dar in negustorie, la dracu! nu te sciu incurcatu și in altele.

— Eaca vorba! ḑise Ilie dișertându unu pahar și ridicĕndu din umere. Dar cine trăesce in lume, fără se fie incurcatu in toate?

— Nu te scieam omu de acii care se prindu la ceva, reluâ betrănul cu numele Ioan. Ori cum ar fi! spune și nouă cu ce te ai mai incurcatu?

— Cu femeile.

— Numai cu atâta? atunci nam de ce te jeli, căci in astă privire, nime nu scie a se descurca așa de ușor ca d-ta.

---

*) In No. 7, la finele capitului XIV s'a făcut o eroare de tipariu in cuvintele *opt-ḑece ani*, in locul cărora se va ceti opt-spre-ḑece ani.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Se nu'ți uiți vorba, jupâne Ilie! dise femeia care tăcuse până atunci, dar nu vĕdu pe Casandra, ce sau făcutu ea?

— Sau dusu la dracu! respunse negustoriul, care la aseminè intrebare, tot singele i se suise in fațe.

— Ce felu ai dato afară și pe dânsa?

— Numai de trei dile.

— Dar bine pentru ce?

— Pentru că era o re! o tâlhărițe! care prăda tot din dugheană și cărăbâne la casarmie.

— Ei bine tocmesce alta, dise Ioan.

— Să me ferească D-zeu! nu vroiu se mai vedu picioru de femeie in casa me. Tot pățitul e și priceputu, și eu ve spunu, că barbatul nare mai mare dușmanu pe lume decât pe femeie. Și de aci inainte, ori ce femeie, pentru mine nu va fi decât o mâțe, căria trebue să'i sucești capul, dacă nu vrai să te sgârie.

— Norocire că nu toată lumea, este de ideia d-tale, dise Ioan. Eu găsescu că femeia, este celu mai bunu tovarășu, și tot odată ce mai mare mângâere pentru unu barbatu, cum se cade.

— Eu ascultă moșule, nu te intinde cu vorba, că scii cu cine ai a face!

— Tocmai fiindu că sciu, de aceia am vorbitu și eu așa.

E de prisosu a mai spune lectorilor nostri, că in tot timpul acestei convorbiri, vinul n'a fostu esclusu de locu, și că incetu câte incetu capetele se amețise. Astfelu Ilie care căta cu luminarea, motivul de a se sfădi, fù pe locu atinsu de vorbele și tonul bĕtrânului.

— Așa ghiuju bĕtrân ce esci, strigă elu cu ochii incruntați de furie; vii in casa me ca să me batjocoresci? Să eși afară acu indată, că de nu iți rup barba!

— Da la cine strigi așa măi? replică bĕtrânul punându mâna la cingătoare. Vedi tu muscheaoa *) asta? dreptu in capu ți-o trântescu, dacă nu ții astâmpara harțagu.

Atâta trebui lui Ilie, ca să seară dreptu in picioare ca unu turbatu. Dar pe când mânăle lui se intindeau, se apuce pe bĕtrânu, acesta esactu amenințerei lui, aplică o lovitură grozavă cu muscheaoa pe capul lui Ilie. La momentu mânăle lui slăbiră; milioane de scântei albastri trecù pe dinaintea ochilor lui; o crudă durere invăluea crierii lui amețiți; picioarele'i șovăi tremurându și când era se cadă, o putere supra ominească, se comunică in toți mușchii lui slăbiți, se trase puținu in dăreptu, apoi ca unu leu se repedi asupra bĕtrânului. Dar mai inainte ca elu, se aibă timpu a se apropie, o mână puternică se incleștă in pieptul seu, o receală de gheațe strebătu gâtlejul lui, și căzù mortu la pământu. Bĕtrânul Ioan implântase cuțitul lui, până la plăsele in gâtul nenorocitului negustoriu.

Pe când Ilie decea scăldatu in singele lui, cânele din ogradă, scotea nisce urlete spăimentătoare, ce se amestecau cu șuerul vêntului.

— Afurisit câne! turbatu ca și stăpânuseu! dicea cu jumatate voace Ioan, târându cadavrul ucisului către unul din colțurile odaei. Ascultă Elenă, reluă elu tare, oprindu-se puținu din operațiunea lui; ascultă, ce sau făcutu, sau făcutn! nu-i vreme de perdutu; e luminarea și treci in dugheană la tejghe! mai ințelesu?

Poza acelui bĕtrân ingenunchetu, și cu mânăle redamate de peptul ucisului, crudimea de omoritor ce era imprăștictă in toată ființia lui; ilu făcea atât de ingrozitoriu, incât unu tremuru ș'o gălbineală de moarte apucă pe biata femeie, care fără se dică unu cuventu, și aseminea unei fantome ne insuflețite, luă luminarea de pe mase și trecù in dugheană.

XVIII.

O Veghere nopturnă.

Sunt câțiva ani acuma, unu vestitu politicu și mare diplomatu, de pe inălțimea tribunelor trimetè Iasilor următoarea felicitațiune: *voiu se vedu crescêndu earbă verde pe stradele acestui orașu.*

Fierea ce pune *omul dilei* in acele cuvinte, erà de ajunsu se usuce chiar și earba ce bine voe se dorească locului din care a eșitu la lumină, urarea sa cobitoare prevede unu morméntu la căpĕteiul căruia, domnia sa putè se servească de monumentu, posterității Române.

Lectorii nostri, nu trebue să uite că pana noastră lucrează in anul 1865. Iassii pe atuncea, nu erà nici mai mult nici mai puțin, de ceea ce este astădi. Zioa avea aspectul unei panorame la care lipsesce numai viața; noaptea de la dece oare in sus, stradele lui pustii și intunecate, erau aseminea cu acele scoase din cenușa Pompeii, care n'au altu nimicu de infățișatu privirei, decât tristele remășiți a le monumentilor atâtu de vesele și sgomotoase altă dată.

Dar e uritu să'și aducĕ cineva aminte de trecutu, când are viitorul inaintei. Se lăsemu toate aceste și să ne intoarcemu la istoria noastră.

Pe când se petrecea asasinatul din bâcălie, afară liniscea cea mai deseverșită domnea. Nu se audea decât resunetul ce scotea din pavè, pașii serjentului de noapte care ca să astimpere somnul ce'lu cuprindea, in acè tăcere de moarte, se preumbla de colo până colo. Nimicu nu intrerupea pacnica sa veghere. Pașii lui obosiți de gropele stradei in care să retăceau, cătară unu locu de repausu. Pragul unei dugheni inchise, priimi intre ușorii lui, pe acea fracțiune a puterei publice. Pentru trecĕtorul intârdiatu, nemicu nu l'ar fi pututu face să creadă, că mai este s'o altă suflare desceptată, afară de dĕnsul, dacă nu erà din când in când, o tuse sau unu cascatu ce, de la colțul stradei se amesteca cu bataea vêntului.

E dulce și fără de voe somnul, când stii că trebue se fii desceptu, când ghemuitu, cu totul intr'o largă manta, simți pe față recoarea unui vêntu ce cată se adoarmă. Astfeliu serjentul nostru, să gândi pentru unu momentu, a lasă și in acea seară vegherea nopturnă, in mânele lui D-deu, care de mult observase elu, că face tot ce nu facu oamenii in această țeară.

Pe când elu se visà inaintea Prefectului de Poliție, dându obicinuitul raportu de o desevărșită linisce; o imprejurare nimici toată liniscea raportată. Zgomotul ce venia la urechea lui, și in buimăceala somnului, urmându visul seu, crezù că este voacea prefectului carei mulțemea de delul lui, apoi puțin câte puțin mai desteptu, credù de o c'am dată că este șuerul vêntului, dar unu urletu pĕtrundĕtoriu și lămuritu, puse in picioare pe gardianul nostru.

— Negrești, Ilie a uitatu se deslege cânele lui, cugetà elu punêndu-se carăși la locul lui.

Dar urletele cânelui, urmau din ce in ce mai selbatice; bietul omu nu putea contiuua vegherea lui.

— La dracu! adăuga elu in sine frecându-se la ochi; asta strică liniscea cetățenilor. Se vedemu ce este.

Și sculându-se pe picioare, destinse puținu mușchii lui amorțiți, și plecă cu'nu pasu lenitu către bâcălia lui Ilie. Apropiindu-se privi prin crăpătura ușei care erà de lemnu, o lumină se arăta in lăuntru, dar nu se vedeà nime. Atunci bătêndu in use se părù că aude oare-care mișcare, ce deșteptă curiositatea lui.

— Deschide! strigă elu indoindu lovitnrile.

Nici unu respunsu.

— Dar n'audi se deschidi usa? repetă elu sguduindu usa cu putere.

— Cine'i acol'o? intrebă din lăuntru o voace ce seamană mult cu a unei femei.

— Eu.

— Care eu?

— Serjentul de pontu.

Atunci se audi o mișcare mai ciudată in lăuntru, unde serjentul putù vedeà o femee, care ținêndu o lumânare in mână, să oprise dreptu in mijlocul dugheni, de unde cu o voace foarte tremurătoare, puse această nouă intrebare:

— Și ce vrei?

— Să eu unu paharu de rachiu.

— La vremea asta?

— Negrești, Jupânul Ilie mi-adatu destul și in alte rânduri, cu toate că erà mai tirdiu decât acuma.

— Se poate, dar vedi acum s'au culcatu, și nu voesce să se scoale; respunse voacea din lăuntru, trecându in odăița de lângă dugheană.

Serjentul remase incremenitu, inaintea ușei; cu toate aceste, rațiunea lui se lupta cu evenimentele ce'lu făceau să se ingrijască. In adevĕru, lui se intâmplase și alte dăți asemine refuzuri, dar singur Ilie erà care să presentà in dugheană. Cum se face acuma, că o femee să umble in locul lui, la o aseminea vreme? Și cine este această femee? Sunt trei dile de când bacalul isgonise pe cea din urmă, fără se mai tocmească pe alta. Apoi presupunêndu, că ghibacele negustoriu adusese acea femee de ocasiune, pentru ce atâta teamă și nesiguranță in voacea ei?

Acestea prevedea mintea serjentului, când unu nou sgomotu, atrase privirea lui earăși la crăpătură. Aceeași femee apărù in pragul ușei de la fundu, cu sfesnicul intr'o mână, și cu unu toporu in cealaltă, ea inaintà către tejghe cu unu aeru de ultima spaimă.

— Ce vrea să facă ea cu acestu toporu? se intrebă in sine serjentul. O! voiu sti numai decât, dacă nu potu intrà pe ușă, voiu seri gardul pe dindos.

Dar la câți-va pași elu se oprì.

— Uitasem cânele, elu mĕ va rupe fără indoeală. A! dacă așu avea celu puțin încă o mână de ajutoriu! aice trebue să se petreacă ceva reu, am o presimțire care mĕ face se credu. Se dau semnalul.

Scoase unu fluerașu și șuerà de trei

*) Mușche este unu instrumentu de feru, cu care să servescu ciubotarii la bătutu talpa.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ori. Tocmai o patraulă precedată de unu caporalu de serjenți, făcea inspecțiunea posturilor de noapte. După doue menunte ajunse in dreptul băcăliei.

— Ce este? intreabă caporalul.

Serjentul esplică toate semnele ce'lu puneau in'ndoeală, despre cele ce se petreceau in lăuntru.

Ei bine! să stricămu ușa și să vedemu ce este, ḑise caporalul.

— Din contra, domnule caporalu, ḑise serjentul, sunt de idee, ca unul din noi să remână aci la ușă de paḑe; ear trei să mergemu imprejur și să serimu peste gardu.

— Se mergem dar.

Conformu planului datu de serjentu, unu soldatu a patrulei, remase de custode la ușa din față, ear ceilanți făcure imprejuru. Caporalul și soldatul ce-i insoțe, serviră de scară serjentului, care intr'unu momentu urcă gardul, și serì de ceia parte in ogradă.

Mișcarea lui ce dintêiu, aflându-se in lăuntru, fù se deschidă poarta companionilor iui de afară, ănse mai inainte c'aceasta dispositiune să se indeplinească; mâna lui a trebuitu să se apuce cu putere, de gâtul unui individu, ce sta tupilatu la poalele gardului.

— Ce ai făcutu? strigă serjentul târându pe acelu individu de guler, către poartă.

— N'am făcutu bine, resprnse prinsul tremurându.

— Veniți, ḑise serjentul celor de afară, deschiḑindule poarta, fără ănsĕ a lăsa din mâni pe individul ce tără. Ați auḑitu, pe acestu moșneagu, adause elu, presentându vânatul seu; ați auḑitu, că nau făcutu bine?

— Asta am auḑitu, dar nu scim ce-i pricina.

— Mai inainte de toate, ḑise soldatul inaintându, ami face bine se cercetăm și mai incolo, căci dacă nu me insala ochii, pare că vĕḑu colo, ceva ca unu gârlici de pivnițe, ș'o umbră ce se mișcă.

— Pe sufletul meu! ai dreptate, ḑise caporalul uitânduse in partea indicată de soldatu. Eată umbra care sau tupilatu, la cuvintele tale. En ascultă moșnege, adause elu inturnânduse către prinsu, singur ai trebăluitu aice?

— Nu.

— Și cine mai este cu tine?

— Femeia me.

— Și alții?

— Nime.

— Să mergem băeți, se punem mâna și pe stafia de la pivniță; apoi in case vomu află totul.

Porniră cu toții către gârliciul zăritu de soldatu. Serjentul, cu toată serioḑitatea misteriului ce urmà să se deslege, nu putea să'și oprească merarea lui, vĕḑĕndu pe cânele de care ave atâta spaimă, slobodu, mergĕndu inaintea lor și scoțindu gemete surde, insoțite de guduràri.

Soldatul nu se inșelase de locu; in apropiere de case, era unu gârlici de pivnițe, de coastele căruia găsiră o femeie lipită ca o scândură. Descoperitoriul se insercină cu dĕnsa, după care se indrumară cu toții spre case, in pragul căria cânele i ascepta cu indoite gemete mai plângătoare.

In case o complectă desordine, aretà urmele unei crime. Pe mase remășițele unei cine; pe josu pahară resturnate; așternutu imprăștietu; pete de singe; unu cuțitu și o mușche.

— Dar unde este Ilie? intrebă serjentul, ducĕndu priivirea lui asupra culpabililor.

Nici unu respunsu. Dar atențiunea tuturora, fù indată atrase de cânele, ce scurmà cu botul și cu labele, asupra așternutului imprăștietu la pămĕntu..

— Eu videți ce să fie acolo? ḑise caporalul.

Perini, salte și oghialuri, fură la momentu ridicate. Desuptul lor, se găsi cadavrul lui Ilie care ḑece intr'o baltă de singe încă fumegându. Caporalul atunci, alergă la ușa din față, pe care o deschise.

— Alergă repede, după comisarul dijurne, ḑise elu soldatului. Spunei că sau intâmplatu unu omor aice.

Soldatul plecă la goană. In jumatate oară casa lui Ilie se umplù. Pe când doctoru prin autopsie, constată starea cadavrului, din acăruia interior se probă că moartea urmase in momentile de beție; justiția din partea ei adună corpurile delictului, ca pe nisce moaștene ce urmau a fi invocate la timpu de către ministeriul publicu.

XIX.

Instrucțiunea Causei.

Culpabilei aduși inaintea justiției, era bĕtrânul și femeia găsduiți de Ilie.

Intr. Cum te numesci?

Res. Ioan Butnariu.

Intr. Unde esci născutu.

Res. Aice in Iași.

Intr. Ce vârstă ai?

Res. Șapte-ḑeci de ani.

Intr. Ce profesiune esercițeḑi?

Res. Butnăria.

Intr. Esci intrebatu să arăți, imprejurările uciderei lui Ilie Bacalu?

Res. Eu cunosceam pe Ilie încă de multu, ba chiar avusăsem și afaceri de interesu cu elu. Era acuma aproape o lună de ḑile, de când nu mersesem la dânsu. Incurcatu pe nedreptu intr'unu procesu, eram amenințatu, ami perde via ce am la Șorogari. Ruina'mi sta la ochi ḑi și noapte; me gândeam ce este de făcutu, când Ilie 'mi trecù prin capu, ideia că elu are bani, nu'mi eșea din minte. Intr'o seară, pe când eram numai eu și cu nevasta acase, am ḑisu ei; „Scii tu „Elenă, că suntem in primejdie de a re„mâne seraci. Astă treabă nu-i bună „de locu la vrăsta me, când numai potu „munci. De aceia miau venitu o ideie „ca să scapu de densa; se mergem la „Iași, se tragem in gazdă ca totdeauna „la Ilie bacalu, și să facem o reviḑie „tejghelei lui.“ Cunoscem pe Ilie de omul celu mai arțăgașu; mi amu inchipuitu că o sfadă nu va fi lucru greu intre noi, și la imprejurare chiar să'lu și ucidu. Această hotărire luată, puseiu cuțitul ș'o mușche la brău, și veniiu cu nevasta la Ilie, unde toate se pitrecù așa cum le prevăḑusem eu.

Intr. Când ăi infiptu cuțitul in gâtul bacalului, ce făcea femeia ta?

Res. Ea'l apucase cu mânăle de peru, și'i trăgea capul indăreptu pe spate.

Intr. Și după ce la'ți ucisu, ce ați mai făcutu?

Res. Eu am tărât pe mortu intr-unu colțu, unde l'am astupatu cu așternutul lui, ear nevasta, după cum iam ḑisu eu, a luat sfeșnicul cu lumânarea, și a trecutu in dugheană, să ea banii din tejghea.

Intr. Serjentul de la pontu, te a vĕḑutu pe tine Elenă trecând din dugheană in odaie, și apoi ear inturnândute cu unu topor in mână, pentru ce luasă'și acelu topor?

Res. Ca se stricu tejgheaoa, pe care erà puse o lacată cu doue belciuge.

Intr. Dar dacă la ântâia dată, când ai fostu in dugheană, ai auḑitu pe serjentul care bătè in ușă; cum de nu ți-a fostu frică să te intorni earăși, și încă cu unu topor in mână?

Res. Nu'mi aducu tocmai bine aminte, ce se petreceà in mine atunce. Tot ce sciu este, că ne mai auḑindu huetu afară, am stricatu tejghiaua și am luat ce să găseà intr'ânsa.

Intr. Ai găsitu bani, și ce monedă erà?

Res. Mai mulți gologani și că'ți va bani de argintu.

Intr. Și ce ai făcutu cu ei?

Res. Iam pusu pe mase in odăițe, unde au și remasu.

Intr. Dar bine nu v'ați gânditu, că sevârșiți unu omor, și că veți fi pedepsiți de oameni și de D-zeu?

Res. La inceputu nu. Pe urmă da, Mi'a părutu chiar reu de fapta ce sevĕrșisemu.

Intr. Dacă in adevĕru, ați regretatu om-uciderea, atunci pentru ce, v'ați incercatu de a fugi?

Res. Nu voeam se fugimu, dar ne erà frică și ne ascundeamu.

Din toată instrucțiunea făcută, noi reproducemu aice, numai ceea ce poate interesà cursul istoriei noastre, și pe cât ne putem aduce aminte, după doi ani de când am auḑit-o verbalu repetată de mai multe guri; totul este, că delictul fiindu de natură acelor atribuite juriului, cauza se trimise inaintea camerei de punere sub acuzațiune; ear pe acuzați la casa de opreală a curții de apelu din Iași.

(Urmare in numĕrul viitoru).

Em. Arghiropol.

Banditul Chir-Toacă.

(Urmare.)

II.

Prinderea.

Pe moșia Baimaclia, se găsesce o intinse pădure, cu ascunse poeni, pe care banditul nostru o cunoscea ca pe degite. Era de multu acuma, că acele locuri nu revăḑuse pe fieara lor selbatică. Cu toate aceste, D. Pruncu urma a se ține in brava și stăruitoarea sa hotărire. Tot satul Baimaclia ave ochiul la pândă, și ce mai mare parte din locuitori cunosce figura omului lor. Ănsĕ banditul, era pre abilu in intreprinderile lui, ca se poată fi, așia ușor prinsu.

Furtul și om-uciderea, nu se poate ascunde nici odată. Făptuitoriul, mai curĕndu sau mai târḑiu, tot cade in mânele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 9.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

24/5 Maiu 1868. **EȘE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Sumariu. *Condamnata. — Familia Luntrașului — Studiuri asupra dreptului. — Călătorii in Insulile Ioniene. — Manieră de a trăi bine in lume. — Varietăți: Fidelu baladă. — Enigmă. — Frase ascunse. — Acte de mulțemire.*

CONDAMNATA.

(Urmare.)

XX.

O sară la penitenciar.

Noi am vĕdutu contradicirea ce esistă intre cele depuse de bĕtrănul Butnariu, și intre faptele adevĕratu pitrecute. Urmăndu spuselor de dĕnsu, Elena nu pute fi considerată decăt de, partașe cu deplină sciințe la uciderea lui Ilie. Crima erà premeditată, și sevărșită cu ce mai mare stăruințe; mai multu ăncă, Elena nu contestasede locu, incriminările aruncate asuprài. Dacă ea s'ar fi gănditu unu momentu macar, la imprejurările care o incunjurau, negreșitu ar fi luatu pe barbatul ei dreptu unu nebunu; dar ea nu sau gănditu la nemicu altă decăt, a urma lui, ori unde, fie chiar și la moarte. Și pentru aceasta, ave rezoanile ei, adăncu sepate in inima și sufletul ei. Ion Butnariu fusăse pentru dĕnsa, mai mult decăt unu părinte. Nu erà ea, ace femeie părăsită, in mijlocul unei lumi necunoscute: fără părinți, fără rude, fără amici?

Nu erà ea ace femeie prostituată, condamnată a purta vecinicu pata desonoarei ei? Și cei păsa ei dacă toată ace lume, privea astăḑi la Ion Butnariu ca la unu monstru! Ea nu va fi mai puținu respinse din sinul ei, chiar dacă ar desminți pe protectorul seu, și ar dovedi nevinovăția sa pănă la evidențe! Pentru lume este de ajunsu unu cuvĕntu, pentru ca se trimeată in intunericu pe nenorocitul asupra căruia a căḑutu.

Aceste rezoane făceau pe Elena se tacă, și se sufere ori ce soartă, ear hotări justiția, numai se nu părăsască pe acelu care, in timpu de opt-spre-ḑece ani nu

Bĕtrănul Ion, implăntase cuțitul lui, in gătul nenorocitului negustoriu (pag. 118 col. I.)

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tau refusatu unu singuru momentu pănea și adăpostul lui. Erau patru luni de când, ea locuea in ḑidurile reci ale penitenciarului, intr'o boltă intunecoasĕ, impreună cu alte căteva femei deținute pentru alte fapte; fără se vadă pe Ion care, ocupa o altă boltă in penitenciarul celu mare, decăt atunci când erau chemați la interogatoriu.

Viația arestaților e totdeauna socială, și mai cu samă serile, pe când ori ce grije despre gardian sau temniceriu au despărutu, se incingu discuțiunele cele mai infocate, asupra vieții și faptelor ce fiecare din ei au sevărșitu, mai inainte de a fi inchiși.

Pentru interesul istorici noastre, și ca se dăm lectorilor nostri o ideie, despre ceia ce vrea se ḑică o viață socială in arestu, permităne ai conduce păuă la penitenciarul celu mic. Indată ce ai urcatu cele doue scări de suptu arcadă, te găsești intr'unu antretu acăruca pardoscală de lespedi resună supt pași intr'unu chip foarte posomoritu. In acestu antretu dă scara de la rindul de sus, și trei uși: una la fundu, alta in dreapta, și alta la stinga. Deasupra acestei din urmă, pe o tablă neagră este scris cu litere albe. **Arestul femeilor.** Se intră'mu acolè.

Zioa dă indesară. Patru femei imbracate in sumane, erau adunate la unu locu pe unu patu de la fundul baștei. Ele erau cufundate intr'o convorbire ce să părea de multu interesu, pe când mănăle lor desfăceau la capete de țigară, care invălite intr'o hărtie mai mare, erau fumate c'o poftă ce nu se poate descrie.

— Și de unde dracu, ai culesu tu atătea capete de țigară, fa Ioană? intrebâ una din ele sucindusi o țigară.

— De la curte, respunse ce cu numele de Ioană. Până se mă cheme judecătorul de instrucțiune, am satu in șală intre soldați, pândindu și stringăndu la buzunariu toate căpețelile ce căḑeau din măna oamenilor ce treceau pe lăngă mine.

— Dar, e spune, ce ai făcutu la judecătoriu? intrebâ o alta.

— M'au cercetatu dacă am furat lucrurile găsite la mine, și in ce felu...

— Hai, de, de! Că tu erai nebună să spui, intrerupse ce de alpatrulea, stupindu jos, așa precum luase țigara de la gură ca se vorbească.

— Ba din contra, reluâ Ioana, am spus că le am furatu.

— Ce vorbești! esclamă auditorul.

— Adică pentru ce v'ați mera voi așa. Credeți că tăgăduindu ese vre unu folos? mai reu!

— Dar bine, nu'ți aduci aminte de Catinca... ce care furase niște brănze? N'o fostu judecată de jurați, numai din din pricina ei?

— Așa este, respunse Ioana, aședindu-se mai bine pe patu. Dar veḑi ea au fostu o proastă, căci mărturisindu furarea brănzei, care erà dovedită, au uitatu se tăgăduească spargirea gaștei, despre care numai se bănuea. Eu ănsĕ care nu uitu lecțiile ce pe toată ḑioa capătu, am ținut minte, mai cu osebire cazul Catincăi, care e tocmai de o potrivă cu alu meu.

— Astfelu?

— Astfelu, am mărturisitu furtul care nu erà chipu de ascunsu, de vreme ce sau găsitu lucrurile la mine, și am tăgăduitu stricarea lăcăței pentru care nu er nici o dovadă, mai ales că eu avusăsem ingrijere a lua și lacata.

— Ei bine și ce ese de acole?

— Hum! proaste ce sunteți, respunse Ioana sloboḑindu din gură rotele de fum. Na'ți auḑitu de atătea ori spunăndusc, că furtul ori căt de mare ar fi, nu se caută decăt imprejurările cu care sau sevărșitu? Astfelu eu, mărturisindu numai furtul m'au datu in judecata Tribunalului, de unde am se primescu o pedeapsă simplă corecțională, adică o inchisoare de la șase până la cinci-spre-ḑece ḑile; in vreme ce mărturisindu singură eu spargerea care, nu sau mai pututu constata, mĕ trimete la jurați, de unde mĕ infunda celu puțin pentru trei ani, la Mărgineni.

— Dacă e așa, oare n'așĭ pute scapa și eu? intrebâ ce de alu patrulea care se nume Soltana.

— Se videm cazul tău, și ți'oi spune, respunse Ioana.

— Să vĕ spun, intămplarea me e o istorie intreagă, și dacă nu vi se urăște, așezativă cole și ascultați.

— Mai ingăduc puțin Soltană, reluâ Ioana ridicănduse, și plecând cătră colțul patului unde, invălită in sumanul ei gemea o alu cincelea femeie ce nu luase parte nici cum la convorbirea lor. Eleană, ce gemi tu acolo? Vino ș'a scultă istoria ce are a ne spune Soltana.

O figură galbănă și uscată, se arătă din invălitoarea sumanului.

— Vorbiți că v'aud de aice, respunse ea cu unu glasu slăbitu.

Ba nu așa! vino intre noi.

— Așĭ faci-o cu toată bucuria, ănsĕ nu potu. Am ceva ca o slăbăciune care mĕ ține in locu. O nouc intămplare trebue se vie asupra me, adause ca suspinăndu.

— Totdeauna păcătoase! respunse Ioana; și intorcăndusc cătră cele alte femei: fiindcă ea nu se poate scula veniți cu toatele aici lăngă densa. Așa. Acuma incepe Soltană, istoria ta.

— Ca se fiu mai bine inteleasă de voi, luâ Soltana, trebue să vĕ lămuresc mai ăntĕiu, despre starea in care mĕ găseam la inceputul intămplării mele. De locu, sunt din Medeleni, cum am ḑice pruteancă. Incă din copilăria me slujam la unu pascariu, care și elu, ajunsăse acuma omu bĕtrăn. Remas holteiu tomnaticu, pascariul meu nu ave pe nime mai de aproape decăt pe mine. Ce se ḑicu? mĕ ține căt se poate mai bine; dar știi, omul nu este nici odată mulțemit. Astfelu după banii ce căștiga elu, cu păscăria și altele, mi se părea că tot nu face de ajunsu pentru mine. Odată găndurile mele luate pe această cale, din ḑi in ḑi se făcu mai rele, până ce ajunse a mĕ hotări se prăd pe stăpănul meu. Ănsĕ treaba nu erà ușoară; sgărcitul ținea banii suptu șepte lăcăți, după cum ḑicu Românii. Cu toate aceste, nu erau lăcățile de care mĕ temeam, după cum ve'ți vedea indată. Dar de moșneagu, care de o bucată de vreme nu se mai departa de case. Insfărșitu ilu păndeam ca măța pe cioarecu, și vă voiu spune indată cum in locul cioarecului se prinse măța in capcană.

„Sunt acuma trei ani; intr'o ḑi, așa ca pe la amurgul, sosi la noi unu bĕtrin ca de cinci-ḑeci ani. Fața lui arătă multă omenie și blăndețe, dar se vedeà foarte obositu, căci măna lui tremura cumplitu, pe când se rezema pe bastonul de cornu ce ținea. Ajunsu inaintea me, care stam in poartă, imi dădù o buna vremea, și cu unu glasu ce bătea multu a Lipovinescu, mĕ intrebâ: brcurosi de oaspeți? Eu i arătăiu pe bĕtrănul pascariu care, in altufelu era omu foarte primitor; și mai indată se inteleseră de minune, Vremea era frumoase, și recoarea nopții indemna afară chiar și pe furnici. Moșnegii mei se puse unul lăngă altul, pe prispa din dreapta, pe când eu, lungită pe prispa din stănga, trăgeam cu urechea vorbele lor, ne avĕndu altă ceva de făcutu așa precum drumețul nu voi să eie nemic in gură.

Fără indoeală, dacă n'am ave de ajuns vreme, pentru ca se o trecem și in povești, așĭ lasa de o parte istoria drumețului, și v'așĭ spune numai că venirea lui, mi'au deschisu drumul la lada cu banii pascarului, dar fiindcă nui altă de făcutu și ca să ne mai treacă de uritu, se ascultăm ce spun bĕtrănii de pe prispă.

„— De unde ești, cumetre? intrebâ pascariul.

„— De peste prutu, de la satul. ***

„— Nu știu dacă mĕ inșelu, dar mi se pare că te am mai vĕḑut eu undeva.

„— Se poate, respunse drumețul, căci acuma de vr'o trei-ḑeci ani, cautu neincetatu dincoace, la Moldova, o copilă perdută.

„— Și incalca, ai găsito?

„— Vai, nu! De șepte-spre-ḑece ori am trecut prutul, cercetăndu din satu in satu, in toată intinderea lui, fără se aflu ce mai mică urmă macar.

„— Și mare era copila?

„— De cinci ani.

„— Atunci de ce nu cercetedi mai cu osebire printre femei, căci de va fi trăind, copila trebue se fie acuma o femeie in vrăstă.

„— Tocmai asta mi'am ḑisu și eu; de aceia n'au remasu femeie necercetată cu de amăruntul, și mai cu samă cele care port numele de Elena.

La aceste din urmă cuvinte, o mișcare iute se făcù in fundul patului, pe care șidea cele cinci femei.

— Elena, ai ḑis? intrebâ cu ochii boldiți ce cu figura galbănă.

— Dar tocmai așa, respunse Soltana intrerupăndu istoria ei. Și ce găsești de merare aice?

— Nimic! respunse Elena cufundăndu-se ear in sumanul ei. Urmează te rog, e o frumoase istorie aceia ce ne spui.

— Dacă găsești și tu că e frumoasă, reluâ Soltana sucindu o noue țigară. Apoi se știi că am s'o urmez, și ăncĕ cu tot tabetul de istoricu, căci in altfelu, eram hotărită s'o scurtez, ca s'a jung acolo unde mĕ doare pe mine, adică la capcana in care am căḑutu.

— Ei taci, bună de gură ce ești! ḑise Ioana. Incepe acu.

— Eată că incepu, lasațimă numai se'mi aprindu țigara. Așa... Acuma distupativă urechile și ascultați, că am ajuns la partea ce mai frumoase a istoriei mele.

„După cum vĕ spuneam mai multe vorbe se schimbară intre amăndoi, până ce drumețul, ca se lămurească și mai bine pe pescariu, care pretinda că ar fi avĕnd oare care cunoștinți vechi despre o fată găsită, se hotără a spune de la inceputu istoria copilei perdute, și elu incepu așa:

„Pe când eram in vrăstă de noue-spre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„ḑece ani, fratele meu mai mare, pentru „unu folos mărșavu de bani, mĕ tără și „pe mine la sevărșirea unei crime. Co„pila despre care ți'am vorbit a fostu fu„rată de noi, in timpul nopții, și lepada„tă dincoace de prut in Moldova. Intoc„mai precum prevĕḑuse Codrat (o noue „mișcare pe patul acuḑatelor), acesta e „numele fratelui meu; Iacob unchiul nos„tru nu putù suferi multu timpu această „lovitură. După trei luni elu inchise o„chii, fără se cunoască pe calăii lui. Eu „stam de o parte in Chișinău ascuns de „toate privirile oamenilor, pe cănd Codrat „fără ce mai mică milă, puse măna pe „toată averea lui Iacob, dănd afară din „casc pe nenorocita văduvă; pe beata „Maria, care de la perdirea copilei sale, „ajunsăse o umbră ce nu se mai pute „ține pe picioare. In cursu de opt luni, „o singură dată vĕḑui pe acelu frate, de „care mi'afostu totdeauna groază, și a sta „la moartea lui. Aflu că, bănuitu fiindu „de Iftime crășmarlul din satu, Codrat „au vroit să se măntue de elu, și pe cănd „se repeḑea asupra lui Iftime c'o bardă, „aceasta'lu prăbuși cu unu scaun dreptu „in capu. Ochii mei, nu vĕrsară nici o „lacrimă după acestu dușman alu omeni„rei, acăruea sfărșitu fusăse tocmai după „cum ilu prevĕḑusem eu. Moartea lui, „puse capătu temerei mele, și fără a per„de vreme, cercetăiu de Maria. Ea ajun„săse calică, dormind pe suptu gardurile „oamenilor. Mĕ grăbiu a o strănge de pe „uliți, așeḑindo earăși in casa lui Iacob, „care impreună cu moșiea scapase nebă„tute la tălpi. Intr'o ḑi, pe cănd Maria, „mai venise puținu in sineiu, plăngăndu „și cerăndui ertare, spunu toate impreju„rările privitoare la furarea copilei. Ii „dau nădejde a o regăsi, și căpătuindu„mă de bani, plecu intru căutarea ei. „De căte ori mĕ intorceam singur, și mai „desnădăjduitu decăt totdeauna, reinsu„flețem pe Maria cu noue făgăduinți, ple„căndu eareși pentru a fi așteptatu, ca „și acuma in pragul ușei, cu ḑimbetul „pe buḑe... dar vai inḑedar. D-ḑeu nu „voește, să mĕ erte de pacatul meu!

Aice bietul bĕtrănu incepù a plănge; precum face și Elena ascultăndu, dar stăpănul meu luăndu'lu de mănă, ilu intreabă:

„— Cum te numesci, cumĕtre?

„— Simion respunse elu.

„— Ei bine Simioane! tu esci unu bunu omu, și D-ḑeu nu va pute sta mult timpu rece, la ferbințele tale rugămințI. Și dacă presimțirile mele nu mĕ inșelu, potu a ḑice că, nu ești departe a descoperi urmele căprioarei perdute.

„— Se fie cu putințe oare?

„— Așa credu eu, celu puținu.

„— O, spune! spune, te rogu totu ce știi! și bietul omu se ruga cu atăta focu, că ți se făcea milă de elu.

„— Ei bine, ascultă ce mi s'au intĕm„plat mie, sunt acuma trei-ḑeci și mai bi„ne de ani, reluă pascarul. Eara a doua„ḑi de sănții Costantin și Elena, așa pe „la ivirea zorilor; eu impreună cu alți „doi flăcăi, plecaremu la Iași cu trei că„rțe pline eu pește. Ajungĕndu in lunca „despre Sculeni, aproape de malu și in „tufărișI, găsiremu o copiliță in vrăstă ca „de cinci ani. Mititica eră inghețată de „totu, și muetă de ploaea nopții. O luai „eu singuru de acolo, și urcănd-o pe că„rța me o invălii cu sumanul, ducănd-o „astfeliu pănă la Iassi, unde am și lasa„t-o, pe ulița tărgul Cucului.

„— Și de atuncea, numai știi nemica „despre dĕnsa? Intrebă drumețul, a că„ruia inimă se bătea cumplitu.

„— Nemicu!

„— Dar celu puținu, mĕ vei duce pe mine la Iassi, prin locurile unde ai de„pusu copila.... poate voiu afla ceva.

Pascarul clătină din capu cutristețe.

„— Cum nu ḑici nemica? urmă bietul omu muncinduse cu supararea lui. Mĕ faci se moru de bucurie, descoperindu'mi ceea ce de trei-ḑeci și șase de ani nu potu afla, și cănd se scapu la limanu, mĕ lași? Dar asta nu se poate, asta ar fi mai mult decăt o cruḑime! trebue se mĕ duci, căci eră e, sunt așa de siguru cum te vĕḑu pe d-neta.

„— Te plăngu, dar nu potu să'ți fiu nici de unu ajutoru.

„— Și pentru ce?

„— Pentru că Iașul este unu furnicariu, pentru că odată văritu in elu nu te mai poți deosebi, și mai cu seamă după trei„ḑeci și atăța de ani!

„— Mĕ eartă, dar nu te ințelegu.

„— Ei bine! ca se mĕ ințelegi vino incoace. Atunci, ridicăndu-se luă de mănă pe streinu, și se indreptă cătră Prutu, la malul căruia se opriră. De curiositate 'i urmăi și eu.

„—Ține această petricică, ḑise pascarul plecăndu-se josu, și luăndu o petricică, Incipuești că prutul este Ieșul și că petricica e fata...

„— Ei bine.

„— Aruncă petricica in prutu. Așa. Acuma se o lăsemu și măne demineață, se vii se'mi scoți aceeași petricică.

„— Ințelegu... ai dreptate..., ḑise sermanul streinu c'o adăncă durere. Cu toate aceste, mai am o nedeḑde.

„— Care?

„— Aceea că oamenii vorbesc, și din gură in gură voiu afla ce'mi trebue. Și plinu de nedeḑde, te rogu nu mĕ lăsà, fă binele incalea pănă insfărșitu?

„— Dar veḑi am trebi... ș'apoi sunt și bĕtrănu.

„— Te voiu duce cu trăsura, și pentru vremea cătă-i perde, ține acum de o camdată doue-ḑeci de ruble. Numai nu mĕ lăsa.“

Insfirșitu ce se vĕ mai spunu; banii induplică pe sgărcitul meu, care a doua ḑi numai departe, plecă la Iassi cu streinul de peste prutu. Eu, de cum mĕ vĕḑui singură, apucu melesteul, ilu trecu in belciugele de la ușa cămăruței cu lada, și peste o menută, aceeași operațiune făceam și lăḑei, care'mi deschise sinul ei plinu cu bani. Acuma mĕ căpătuisem cu cinci-ḑeci galbeni, și găndeamu să'mi eu tălpășița, căt se poate mai degrabă, și mai departe. Dar lucrul dracului! n'apuc se esu din odăiță, că mĕ prinde fără de veste, inaintea lăḑei și cu banii in mănă, unu vecinu care căta pe pascariu. De acolo mĕ duse la primariu, de la primariu la sub-Prefectu, insfirsitu din icoană in icoană, pănă ce am ajunsu intre voi, unde ședu de trei ani. Acuma că ț'am spusu pricina me, invațemĕ ce trebue se făcu, Ioană?

— Vomu mai vorbi noi despre asta, respunse Ioana sculăndu-se. Acuma de odată se vedemu, pentru ce geme așa Elena. Mi se pare că doarme, urmă ea desvălidu pe bolnavă. Dar e tăceți se ascultămu, ce spune ea prin visu.

— Sermane Simioane! tu nu mĕ vei găsi nici odată! și mama!... biata me mamă, e va muri de durere, fără să'și vadă copilul ei, așa de nenorocitu!

— Auḑi? ei nu-i ese din găndu Simion alu tĕu, Soltană.

— Adecă se vĕ spunu ceva, ḑise Soltana așternăndu-se pe culcare, mare lucru se fie, dacă femeea asta nui nebună?

— Nu surorilor, nu sunt nebună, ḑise Elena cu unu glasu slăbitu rădicăndu-se intr'unu cotu, sunt sdrobită de durere. Și dacă istoria voastră m'au atinsu, este că ace copilă lepadată sunt eu!

Toate femeile remase cu gura cascată, la această descoperire ne așteptată; și de aice nouă motive de vorbă ce ținù pănă la mieḑul nopții, fără ănsĕ se eie parte și Elena care remase intr'unu feliu de amorțală, ce nu putea invinge.

Ḑioa următoare aduse Elenei o noue lovitură. Temniceriul venea s'o caute, spunĕndui cu cea mai mare recială, că barbatul ei, Ion Butnariu, murise chiar in acea noapte.

(Finitul in numĕrul 11).

Em. Arghiropol.

FAMILIA LUNTRAȘULUI

(Urmare).

IV. — Ben Perkins.

Adoua ḑi după inturnarea tatului ei, Alisa Wild cercă noul ei degetaru, punăndu-se la lucrul rochiei de merinosu. Această rochie, și toate cele lante fără indoială, erau tăete după moda ce se purta cu patru-ḑeci ani in urmă, scurte supt brațe; cu cingătoare pe talie; bască pănă la gătu; cu mănici largi crețe și scurte; o fustă strimtă și fără malacofu. Pĕrul ei imbelșugatu, cănd nu'lu lasa să cadă in valuri de auru imprejurul gătului, era strinsu intr'unu felu ciudat care in cele din urmă se deosebia din găteala ei. Ave aerul unei frumuseți din timpul trecutu. Ne avănd nici ideie macar că moda veche sau inlocuitu cu baloanele de astăḑi, după croială, ea adună, cei trei lați inguști care, fiindu incheieți, lăsa să se vadă frumoasele ei glesne, ca in acelu momentu, cu piciorușele incălțiate in nisce scarpi ce se aretau de sub rochia ei de bumbacu.

Filip Moor chiar de ar fi avutu căt de puțină ideie despre arta croitoriei și de ave modeluri după ce din urmă modă, tot nu areta gazdei lui nici una din acele schimbări, atătu'i venea de bine și frumosu așa cum era. Dar n'o lăsâ să lucreze așa cu multă sirguințe in ace ḑi. El dorea se cerceteze vecinătatea casei, și ea fù călăuzul lui gata și inteligentu.

Ei apucară in pădure, unde din timpu in timpu trăsnirea unui copacu, ce cădè, făcea unu zgomotu asemine cu alu tunetului; pentru că o mulțime de oameni se găseau puși la tăerea braților ca să facă o plută, pe care Filip urma să se intoarne la Centrevile. Trebile lui nu'lu erta se șadă mai multu de trei sau patru ḑile, dar nu se grăbea de locu să plece, voia să pescuiască și se facă puțină vănătoare,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

No. 14.

JURNAL PENTRU TOȚI

Publicațiune ilustrată a D. Emanuel Arghiropol.

24/5 Augustu 1868. **ESE DE DOUE ORI PE LUNĂ.** **Anul I.**

Abonamentele se facu: In Iassi la biuroul redacțiunei, Strada St. Teodor, No. 2, la Librăria nouă, Strada mare și la D. O. Hildebrand, casele Bancei; in Bucuresci la Librăria D-lui George Ioanid & Comp. Strada Lipscanilor No. 18.

Prețul abonamentului: pe anu 28 lei noi, pe jumătate anu 15 lei noi, pe trei luni 8 lei noi. Unu numĕru 1 leu nou și 50 bani.

Sumariu. *Condamnata. — Sibila. — Studiuri asupra dreptului. — Istro-Românii. — Moartea unei femei sarace. — Meditațiune. — Judecata lui D-deu. — Anecdote. — Amorul. — Note pentru Canto și Piano.*

CONDAMNATA.

(Urmare și fine.)

XXI.

O consultațiune!

Murindu Ioan Butnariu, toată instrucțiunea procesului se intoarse numai in contra Elenei. Lucrurile merse astfelu, pănă ce ajunse inaintea juraților, și in ḑioa de nouă Mai 1867, ajunul ḑilei determinată pentru judecata ei, se vĕḑu chemată de directorile penetenciarului. Acolo in greă, unu omu necunoscutu Elenei, o aștepta. Era D-lu Alecsandru Botezu, avocatul numitu din oficiu pentru apararea ei.

Figura, tonul și trista privelisce a Elenei, nu intărḑiera de a atrage mila omului de lege ce avea, inainte-i. D-lu Botezu ĕi făcu cunoscutu misiunea ce ave și in interesul ei o rugă se-i spună totu adevĕrul.

Bunatatea cu care erau făcute toate intrebările, da acelei consultațiuni mai mult aerul unei intreținери fameliare, care deschise sufletul și inima Elenei, intocmai ca inaintea unui confesore. Apoi, moartea lui Ion Butnariu ridicase ori ce resoane de a se mai ascunde. Prin urmare ea spuse totu, totu ce scia, pănă și amorul ei cu Andrei. Istoria ei, nu făcu decăt se induioșeḑe și mai multu inima avocatului, care-i promise a o apara din toate puterile sale.

Cătră sară, consultațiunea fu intreruptă de cătră unu agentu al curței juraților *) care venea se notifice Elenei, lista juraților inaintea cărora era să fie duse și judecată a doua-ḑi.

Plecăndu acesti doi visitatori, Elena insuflețită de nisce speranțe mai bune, fu transportată earăși in inchisoare.

O! Căt dorea ea de multu se părăsească acea boltă umedă, și căt dorea se respire acel aeru de libertate ce se strecura pănă la dănsa prin crestele ferestrelor.

— Măne se voru sfirși toate! și suspinul ei se perdu cu glasul santinelei care tocmai se schimba.

*) La ace epocă eu insumi eramu portărelu. Și am fostu marturu la ce mai mare părte din bine-voitoarea consultațiune a Domnului Botezu.

Storsu de oboseală, elu se puse pe o peatră de lăngă poartă. (Pag. 210, col. 3).

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Mâni!..... Cât este de lungu acestu mâni, pentru acel care de doi ani de ḑile, n'a vĕḑutu la deşteptarea lui decât ḑidurile reci ale temniţei sale!

XXII.

De câte ori neapropiemu noi de lucrul ce voimu, şi tocmai când trebue se ne oprimu, noi ne ducemu.

Dacă s'ar fi interesatu cineva, pute se vadă de câtva timpu pe unele strade ale Iaşului unu ciudatu personagiu. Ḑicemu ciudatu in privirea portului seu, care nu era nici ca acel care poartă românii nostri de ţară, nici ca al târgoveţilor, cât despre figura lui, gălbie şi slăbită, n'ave alt-ceva mai de insemnatu decât o nemărginită tristeţe. Nime n'ave nici o cunoscinţă despre acestu omu rătăcitoru care ave aerul a căuta ceva, fără cât numai unu jidovu de pe Bahluiu, la care găsduise cu trei ani in urmă. Acelu jidovu, intrigatu mai cu samă de rublele ce necontenitu eşau din busunarul necunoscutului, puse toate silinţele, şi află că elu este de peste Prutu şi că venise să caute o copilă perdută cu numele Elena. In ḑadar cercetase elu mai ânteiu cu bĕtrânul pascariu care ilu adusese in Iassi, şi apoi singuru, căci nu află nici o urmă care se'lu pună pe cale a afla ceva despre acea copilă. Trei luni de ḑile şeḑuse elu la acel jidovu, apoi plecase iarăşi peste Prut mai desnădăjduit de cum venise.

După optu luni de ḑile de la plecare, unu băetanu din acea mahala, şi care ajutase foarte mult in cercetările sale pe bĕtrânul necunoscutu, intr'o ḑi, pe una din stradele principale, intâlni pe ciudatul personagiu despre care am vorbitumai sus.

— Buna ḑioa, moşu Simioane! Strigă băetanul apucându pe necunoscutu de mâni.

— Buna ḑioa, fătul meu. Ce faci?

— Bine mulţemescu lui D-ḑeu. Dar D-ta, când ai venitu, moşu Simioane?

— De vre-o ḑece ḑile.

— Şi totu pricina ace cu copila, te aduce pe la noi?

— Totu.... totu!

— Ori cum ar fi! Imi pare bine că te-amu vĕḑutu; şi acuma remâi senătosu. Sunt grăbitu se mĕ ducu la vale.

— Unde?

— La Curtea Domnească.

— Şi ce se faci acolo?

— Mĕ ducu se vĕḑu o femee şi unu bĕtrânu, care se ḑice că au ucisu in noaptea trecută, pe unu Ilie Bacalu de la podul Bocşinescului. Nu mergi şi D-ta?

— Nu, iţi mulţemescu. Sunt setul de necazurile mele, ca se mergu se mai vĕḑu şi pe ale altora.

Simion Sulin, pe care lectorii nostri l'au cunoscutu fără indoială in necunoscutulu bĕtrânu, poate făcea mai bine să urmeḑe invitaţiunei băetanului. Cine scie dacă prin asta nu se pune capĕtu necontenitelor lui sbuciumări.

Multu timpu după această intâlnire, băetanul ştiutu, numai vĕḑu şi nici mai auḑi pomenindu-se ceva despre Simion.

Noi ânsĕ ne vomu ţine de urmele acelui bĕtrânu slabu, care străbate uliţa Mare, oprindu-se la totu pasul şi sprijinindu-se cu greutate in băţul ce ţine in mână.

Tocmai eara la unghiul stradei ce dă spre Liceu, când de odată se vĕḑu baricadatu de cineva. Bĕtrânul Simion ave greutate se cunoască pe tĕnărul băetanu, vechea sa cunoscinţă. Acesta din parte-i n'o făcuse cu inadinsă voinţă, ce curatu de la intâmplare, aşa precum in nebunatica lui imaginaţiune eara ocupatu a observa feluritele lucruri frumoase, ce erau ecspuse la ferestrile magazinelor. Dar ciocnirea, i intoarse ochii asupra bĕtrânului ce ave inainte.

— Ai dracului deşteptare! ḑise elu in sine, voindu se ocolească pe bĕtrânu. Colo numai auru şi catife.... dincoace sdremţe şi unu scheletu in pele.... Dar mare făcătorule de minuni Panteleimoane, după cum ḑice mama! Adause elu oprindu-se; mi se pare că cunoscu eu această formă de omu.... Da... Tocmai aşa... E! moşu Simioane da nu mĕ cunosci?

— Ce mĕ vrai tinere? ḑise bĕtrânulu ridicĕndu ochii asupra celui care-lu oprise, A! da.... tu esci dragă Gavrile? Vai!

— Mai eu! Dar bine ce ai?

— Ce se amu dragul meu; ea slăbăciunele morţei care m'a cuprinsu.... N'ai mai auḑitu ceva despre copila Elena?

— Nu. Ea spune-mi unde ai fostu până acuma?

— La spitalu, respunse Simion respirându cu greutate.

— Dar bine te vĕḑu ăncă slabu; de ce nu ai mai şeḑutu?

— Vai! Doctorii au ḑisu că sunt destul in putere ca se esu... Apoi eu singuru mĕ grăbeamu, se reincepu căutările mele. In câte suntemu astăḑi, mĕ rogu?

— In ḑece Mai 1867.

— Biata, Maria! De unu anu aşteaptă intoarcerea me. Oare când mĕ vei erta tu Doamne de pacatul meu?

Şi ochii cufundaţi ai bĕtrânului, se umplură de lacrimi.

— Nu trebue se perḑi nădejdea cu totul, ḑise băetanul. Fă curaju! Ce Doamne eartă-mĕ doară esci barbatu.

— Aşa! Dar când cineva aşteaptă 33 ani, incepe a'şi perde ori ce nădejde.

— N'ai grijă, D-ḑeu nu uită nimica! Cine scie cât de fericită a fi trăindu ace Elenă căutată, pe când D-ta te strădănueşti ca unu jidanu după datornicii lui. Mai lasă scărba la o parte; cu am perdutu pe tata cu revoluţia de la 3 Aprilie, fără se mai amu nădejde că se va mai intoarce, de vreme ce l'am vĕḑutu mortu cu ochii mei, şi totu n'am făcutu atâta istorie ca D-ta. Ce dracu doară nu peri lumea pentru unu omu!

— Aşa este, ḑise bĕtrânul c'amu luatu de vorbile nebunului Gavrilu. Dar veḑi, tu n'ai fostu intru nemica vinovatu la moartea tatului tĕu; aşa au vrutu D-ḑeu să fie. Pe când eu....

— Ai perdut-o inadinsu? Intrerumpse Gavrilu. Aşa suntemu noi oamenii, negăsimu totu-d'a-una vinovaţi, când e vorba de acii la care ţinemu. Eată eu nu mai departe; şase luni după moartea tatului meu; nu'mi eşea din minte cum-că n'aşi fi eu pricina morţei lui. Si asta numai pentru că-lu trimesesemu la Mitropolie, unde auḑisemu că se face pomană in ḑioa aceea.

— Se vede că unu pacatu ne paşte pe toţi! Se lăsemu toate aceste la voia celui de sus, şi noi să ne urmămu drumul ce ne este insemnatu fiecăruia de către mâna lui ce sântă. Spune-mi acuma, pe unde vine de mersu mai aproape in Pĕcurari?

— Dar ce vrei se faci acolo?

— Se găsescu unu năsiparu, care mai inainte şide in Tataraşi, şi la care gândescu se mĕ aşeḑu.

— Dacă e aşa, ḑise Gavrilu luându-l de mână, aide mai ânteiu cu mine la vale, şi in urmă ne vomu intoarce amĕndoi.

— Şi departe ai să mergi?

— Până la Curte. Astăḑi se judecă la juraţi, femeia ce cu omorul Bacalului, despre care ţ'amu mai vorbitu eu când-va.

— Se vede că eşti mare ahotnicu de pricini criminale, observă bĕtrânul fără intenţiune.

— De urâtu, moşu Simioane, de urâtul nu de altă ceva.

— Atunci dute de'ţi trece uritul, după cum ḑici D-ta. Cât despre mine, mĕ temu că bĕtrânele mele picioare, nu voru pre fi aplecate la unu asemine gust fiştichiu. Te rogu dar ăncă odată, invaţemĕ pe unde se apucu.

— Cum-vrei. Ţine drumul tot inainte, şi de cum vei trece poarta academiei, apucă uliţa la dreapta. Vei eşi tocmai unde doreşti. Remâi sănătosu, moşu Simioane! Mĕ grăbescu, să nu se incepă cum-va procesul fără mine.

Şi nebunaticul băetu se făcu nevĕḑutu in mulţimea ce se strecura pe strade. Pe când Simion, indreptă paşii lui molatici, pe calea indicată de Gavrilu.

După o oară de drumu, picioarele lui tremurĕnde, refuzară de al purta. Eara tocmai in dreptul penitenciarului. Storsu de oboseală, elu se puse pe o peatră de lângă poartă. Apoi după o jumĕtate de oară, cu ace reinsufleţire care nu părăseşte pe omu decât in ultimul momentu, sermanul bolnavu, se ridică earăşi, fără altu sprijinu decât băţul seu.

Santinela de la poartă i spuse se ţină uliţa totu inainte, şi elu porni cu aceste cuvinte tremurĕnde pe buzele lui:

— Ajută-mi Dumneḑeule, se găsescu pe Elena!

După câteva momente, un-spre-ḑece oare sunară. Porţile penitenciarului se deschise, şi Elena intre doue baionete eşi, ca să fie duse la juraţi.

De câte ori neapropiemu noi de lucrul ce voimu; şi tocmai când trebue se ne oprimu ne ducemu!

Conclusiune.

Cu toată constiincioasa şi celebra aparare a D-lui Avocatu, Elena fu condemnată la cinci ani de reclusiune. Recursul făcutu de dĕnsa in casaţiune, fu respins, şi pe la luna lui Fevruarie anul curent ea fu trimeasă la Mărgineni. Dar pe când erau intr'o pădure, nu să ştie cum, Elena impreună cu alte doue femei ce erau duse la aceiaşi destinaţiune, se făcu nevĕḑută de sub paḑa escortei.

De atuncea nu s'a mai aflatu nemicu despre această condemnată. Bĕtrânul Simion află despre soarta Elenei, tocmai in momentul morţii lui, din gura fetei Soltana, care mulţemită lecţiilor ce primise in penitenciaru de la femeia Ioana, scapase numai cu o pedeapsă corecţională, şi acuma devenise femeia năsiparului la care găsduise Simion. Moartea acestuia ne pune in neputinţe de a da, vr'o ştiinţe despre ne mănghĕeta Maria. Vomu adăuga numai vr'o câteva cuvinte, asupra băetului Gavrilu, care totu odată voru servi de esemplu la curioḑitatea unora de sama lui. Desele lui presenţe la diferite cauze criminale, avură urâtul efectu, de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

alu trage și pe dĕnsul in curse. Toți acuzații achitați, in mintea lui necultivată, earau ca scapați de pedeapsă sau ca ertați, ear nici cum ca nevinovați. Astfel, intr'o ḑi, găsi cu cale, așĭ apropie unu surtucu ce-i căduse sub mănă, dar asta-i aduse o inchisoare de căteva luni, după care băetul nostru făcu jurămĕntu, se numai aibă curiositate de a vede, nici bucuria nici mâhnirea altuia.

(Reproducțiune oprită.)

Em. Arghiropol.

SIBILA.

(Urmare.)

III. — Raul.

D-șoara de Ferias nu erà așa cu totul perdută in rolul ei de providență casnică, incât se uite delicata questiune personală care o aduce la Paris și care căta să se hotărască căt se poate mai in avantagiul ei. Tocmai această questiune o ocupa foarte din mai multe puncte de vedere. Cea ântĕiu, că in ospelul de Vergnes ea se simțea inlănțuită la unu felu de esistență, care nu se potrivea nici cum cu plăcerele sale și care inpedeca chiar libertatea affecțiunelor ei; ea vedea in maritagiul seu o erà de independență relativă, care i-ar permite de a dispune de sineși mai după plăcerea-i și de a se inpărți căte odată intre Paris și Ferias. Căsătoriea pentru spiritul ei serios și puternicu disciplinatu se arata mai multu ca o mare lege a vieței morale, ce trebue să se indeplinească la timpu, pentru a scapa de suferința ce simte cineva cănd este afară din calea adevĕrului și a ordinei. In fine și mai presus de toate, astă copilă serioasă purta in secretul inimei sale toate tinerele dorinți a femeei: nici distracțiunele Parisului, nici plăcerele intelectuale, ce gustu in elu, nici datoriele ce și le făcuse, nu fusăse in stare a indeplini toate dorințele ei, care sub forma unei liniste stăpănită, erau foarte vii, foarte simțitoare și foarte pasionate. Ea avea profunde tristeți a cărora dulceață molesitoare n'o putea respinge cu totu curajul ei. Izvorul acelor lacrimi misterioase, care le vĕrsase altădată in fontena solitarie de la Ferias părea a se fi deschisu ḑcarăși in ochii sei. Cu toate infocatele inchipuiri a vrăstei sale, ea ș'a fostu formatu unu typu eroicu, căruca'i oferea, plăngăndu de tandreță purele flacări, ce ardeau in sinul ei. 'Și inchipuise intr'unu felu vagu o ființă demnă de aste sacrificiuri pregătite in sufletul seu, și mănа sa se'ntindea, inima sa, suflarea și viața ei se repeḑeau către acelu dulce ideal.

Asemine amoruri ne esplicate ale tinerilor fete, sunt tot-dea-una sublime, ănsĕ mai tot-dea-una aduc rezultate rele. Celu ântĕiu omu, ce muma lor le permite de alu considera cu interesu lesne infățoșaḑă la ochii lor, splendoarea visului lor; abea altarul le este aretatu de o mănă respectată, și inima lor, de demultu preparată sboară acolo orbește, stă și se aprinde. Acele care sunt lasate mai libere in alegerea lor nu sunt de locu mai dibace nici mai fericite; romanțul lor interior aruncă rațe cam după intămplare și adese ori acopere cu o aureolă celestă, fruntea văsluitoriului lor obicinuitu.

Sibila pe lăngă viele sale simțiri de junețĭ poseda o finețĭă de judecată și o tărie de rezonamente care trebueau s'o ferească de astă comună amăgire, care trage după sine atătu de amare suferinți; dar rarele calități a spiritului seu, scăpăndu-o de astu pericolu, păreau a o inarma cu o pătrundere și o neincredere mai escesivă. Ea simțea că astă alegere, de la care vor atărna fericirea și dignitatea intregei sale vieți, se găsea cu desevĕrșire lasată la ințelepciunea ei. D-nu și D-na de Vergnes cu toate că in adevĕru au voitu s'o ajute in astă cercare periculoasă, se păreau ănsĕ dirijați in apreciațiea lor de niște motive atătu de ușoare și atătu de defectuoase, că ea hotărise in secretu de a nu se increde decăt in judecata sa proprie, sau celu puțin in consfătuirea Misei O'Neil. Contele de Vergnes, care se desfăta a defila inaintea nepoatei sale ceea ce elu numea batalionul de peținori, erà celu ântĕiu a acoperi de ridicul totu personalul acelui interesantu legion; bănuia Sibilei de greutatea ce arata in alegire și lua in risu pretențiunele ei estraordinare.— Știi ce vroești, scumpa mea? ii ḑicea elu; vrei unu domnu, care se fie frumosu, avutu, nobilu, pictor, musicantu bunu călărețu, de spiritu și religiosu! Ei bine! in ḑedar vei căuta, căci nu vei găsi o asemine amestecătură!

— E! D-ḑeul meu! nu! respundea Sibila; nu cer atăta... vreu unu omu, pe care să'lu iubescu, eată totul!

— Ta! ta! ta! incepea earăși contele, ești o mititică nărăvită... Ce va să ḑică toate aste?... Să ne găndim la lume cum este ea, scumpa mea copilă... Eată natura, eată adevĕrul... Ei bine?

— Ei bine! ce, bunule?

— Ei bine! creḑi d-ta, că Eva a făcutu atătea marafeturi?... D-ḑeul meu! 'i presentară pe Adam, care erà unu omu de totu simplu,... celu ântĕiu venitu,.. și ea ḑise: „Foarte bine!“ Eată natura!

Astufelu de argumente, ce erau familiare contelui de Vergnes și care 'lu incăntau profund, n'aveau decăt foarte mică 'nriurire asupra scntimentelor și a ideilor D-celei de Ferias. Persoana și esemplul bunului seu aveau multu mai multă putere de ai inspira reflecțiuni, care adăugeau ăncă turburările sale. Afară de asta ea nu ḑăbăvise a recunoaște, că obiceiurile matrimoniale a D-lui și D-nei de Vergnes n'aveau nemicu escepționalu, și că erau, in diverse grade, regulatu stabilite in moravurile societăței lustruite. Inima Sibilei se sfărma și rațiunea-i se revolta la cugetarea de a contracta una din aste insoțiri, a cărcia fatală consecuență părea a fi, după unu period de timpu mai multu sau mai puțin indelung, unu felu de incurcală reciprocă, de separațiune amicală și de divorsu socialu.

Suppuindu-se unei plecări caracteristice a superiorității spiritului, Sibila avea pătrunderea ideelor generale; ea nu'nceta dar de a generalisa observațiunele sale, poate peste mĕsură, și căutase in singularitatea astor căsătorii scandalisate o causă generală, ce ea credù chiar a descoperi. Diversele probe de moravuri, ce culegea in cursul vieței sale in lume, căteva cuvinte, care profund o lovise in apărarea resbunătoare a D-nei de Vergnes, și mai ales scumpele suvenire de la Ferias,— o adjutase puțin căte puțin a'și forma asupra astui misterios subjectu o opiniune care nu erà departe de adevĕru Astă opiniune, iutărită prin sancțiunea Misei O'Neil, luă in spiritul D-celei de Ferias o profundă statornicie și urma se aibă o influență mare asupra soartei sale. Ca se interpretăm aice cu oare care concesiune, vom fi siliți dea intrebuința unu limbagiu care nu putea fi acela a Sibilei, dar care celu puțin va areta cu esactitate substanța astei cugetări.

Unirea marchisului și a marchisei de Ferias in strinsa ei intimitate tot-de-o-dată plină de gravitate și plăcere, și mai multu restrinsă decăt destinsă de măna timpului, imprimase in imaginațiunea sa unu felu de tipu idealu despre căsătoriea crescină. Dacă celu mai mare numĕru din insoțirele, ce in toată ḑioa avea sub ochii sei lăsau să se vadă unu caracteru așa deosebitu, nu erà oare pentru că erau lipsite de singura legătură, ce nici cum nu pere legătura religiunei? Ea avea ceva din sensațiunea suflărei materialiste, ce curge in vinele acestui secolu, și de care societatea francesă, părea cu deosebire infestată. Ea vedea instituțiunea căsătoriei persistănd ca o literă moartă de la care spiritul s'a retras: se căsătoreau pentru a se supune obiceiului, deprinderei, și pentru de a avea beneficiurile unei situațiuni legale; erà o rutină ce o urmau, dar fără convicțiune: se insoțiau cu unu nume, o zestre, unu locu, căte odată cu umere frumoase. Legături așia curatu omenești nu puteau ținea, și aste insoțiri se găsea fără 'ndoeală prin simpla posesiune a objectului, ce le determinase. — In locu de a fi femeea d-tale, ḑisese D-na de Vergnes barbatului seu, n'am fostu de căt metresa d-tale de o ḑi!—Vieața Parisului n'are indestul respectu pentru urechile și ochii junelor fete, pentru ca o astfelu de vorbă se pice in darnu in spiritul celu mai curatu, Sibila o ințeleasă o ținuse minte și o comentase. Căt pentru dănsa, ea nu 'nțelegea a fi metresa barbatului seu; ea vroea a fi companioana sa iubită și fidelă in toată viața. Mai puțin amor i-ar fi sfășietu inima și i-ar fi revoltatu mândriea. Ea 'și ḑicea, că maritagiul, pentru ca se poarte adevĕratele sale fructe, trebuea să'și aibă rădăcini nu numai in cele doue inimi ce elu le unește dar și in religiunea, care lau instituatu și care 'lu consacreaḑă. Sentimentul religios, odată comun, fraternitatea credințelor inalte și a speranțelor eterne, singure puteau da slabelor amoruri din astă lume ceva din soliditatea și prelungirea amorurilor devine.

Astfelu erau pe scurtu cugetările Sibilei, și, cum ea invĕțase a pune cu tărie in conduita sa tot ce credea justu și bun, s'a fostu determinatu a nu se insoți de căt cu unu omu, care cu seriositate va fi de credința sa. Astă ideie, care in sine poate nu erà rea, avea defectul de a nu fi nici cum prea praticată și biata copilă o simți. De și e datu timpului nostru de a respecta in căteva nume ilustre alianța celor mai inalte facultăți a inteligenței și acelor mai ferbinți convincțiuni religioase, se poate ḑice că, in ordinea lumească, aste escepțiuni sunt atăt de rare, pe căt sunt eminente, și că estrema emancipație a cugetărei, spiritul de critică, de'ndoeală, de negațiune,